

ดัชนีและคู่มือการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า

โครงการส่งเสริมการลงทุนไทยในกัมพูชา สปป.ลาว พม่า เวียดนาม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือดัชนีการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า

โครงการส่งเสริมการลงทุนไทยในกัมพูชา สปป.ลาว พม่า เวียดนาม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2554

MYANMAR

1. ข้อมูลทั่วไป	4
☞ โครงสร้างประชากร และเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ	5
2. ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	9
☞ ดัชนีทางเศรษฐกิจ	9
☞ การค้าระหว่างประเทศ	9
☞ การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ	13
☞ การค้ากับประเทศไทย	14
3. ต้นทุนทางเศรษฐกิจ	33
☞ ภาษี	34
☞ ต้นทุนแรงงานของประเทศพม่า	36
☞ ค่าสาธารณูปโภค	37
☞ ค่าเช่าที่ดินและค่าเช่าสำนักงานต่างๆ	38
4. พื้นที่เขตอุตสาหกรรม	39
☞ ประเภทการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้การสนับสนุน	44
☞ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	48
☞ เขตอุตสาหกรรมชายแดน	50
5. คู่มือการลงทุน	51
☞ การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในสหภาพพม่า	52
☞ เป้าหมายของกฎหมายการลงทุนต่างประเทศ	54
☞ ขั้นตอนการจดทะเบียนการลงทุนและขอรับการส่งเสริมการลงทุน	56
☞ กฎระเบียบการค้า	56
☞ ระเบียบพิธีการศุลกากรของสหภาพพม่า	58
☞ ขั้นตอนการนำเข้า-ส่งออกสินค้า	65
☞ ระบบธนาคาร	67
☞ การส่งเสริมการลงทุน	71
☞ สิทธิพิเศษทางการค้า	73
☞ การทำสัมปทานเหมืองแร่สำหรับชาวต่างชาติ	74
☞ หน่วยงานส่งเสริมทางด้านการลงทุน	77
ภาคผนวก	79

สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า
Republic of the Union of Myanmar

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Burma_en.png

1. ข้อมูลทั่วไป

MYANMAR

1.1 โครงสร้างประชากร

จำนวนประชากรประมาณ 53.99 ล้านคน
(พ.ศ. 2554¹)

อัตราการขยายตัวของประชาชน 1.084%

โครงสร้างอายุประชากร

0-14 ปี 27.5%

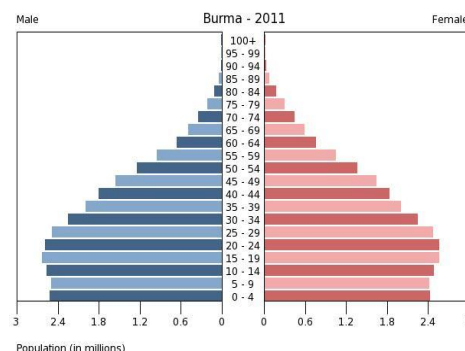
(ชาย 7,560,859 /หญิง 7,278,652)

15-64 ปี 67.5%

(ชาย 18,099,707/หญิง 18,342,696)

65 ปี ขึ้นไป 5.0%

(ชาย 1,184,291/หญิง 1,533,599)

ที่มา: U.S. Census Bureau, International Program.
<http://www.census.gov/population/international/data/idb/country.php>

1.2 เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ

ชื่อเมือง	ลักษณะความสำคัญ
เนย์ปีดอร์	เป็นเมืองหลวงตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศ ใกล้กับเมืองพินมะนา (Pyinmana) อยู่ห่างจากกรุงย่างกุ้งไปทางตอนเหนือราว 320 กม. เนย์ปีดอร์เป็นทั้งศูนย์กลางการบริหารและศูนย์กลางทางทหารของประเทศ ขณะนี้รัฐบาลกำลังเร่งสร้างเส้นทางสู่เมืองต่างๆ โดยรอบ หากแล้วเสร็จจะสามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่สำคัญอื่นๆ ของประเทศทั้งรัฐฉาน รัฐชิน และรัฐกะเหรี่ยง
ย่างกุ้ง	เมืองหลวงเก่า ย่างกุ้งก็ยังคงความสำคัญในการเป็นเมืองศูนย์กลางการค้ากระจายสินค้าไปสู่ภาคต่าง ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ย่างกุ้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและการส่งออกไม้สักอีกด้วย กรุงย่างกุ้งมีเขตนิคมอุตสาหกรรมที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคมากกว่าเมืองอื่น ๆ พระบรมธาตุชเวดากอง พระเจดีย์สุเล พระเจดีย์โบตตะกอง พระพุทธไสยาสน์เซาตาจี และตลาดโปะโยคหรือสกอตต์มาร์เก็ต เป็นต้น อุตสาหกรรมที่น่าสนใจได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมการประมง ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ เช่น ร้านอาหาร อู่ซ่อมรถ และสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์

¹ที่มา : CIA World Fact book, 2011

ชื่อเมือง	ลักษณะความสำคัญ
มัตตะเลย์	เมืองใหญ่อันดับสองที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของเขตสหภาพเมียนมาร์ตอนบน และเป็นเส้นทางการค้าระหว่างอินเดียบกับจีนเป็นเมืองที่ชาวเมียนมาร์ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและพุทธศาสนา บริเวณใจกลางเมืองมีตลาดเซโจ ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้าทางตอนใต้ของเมืองเป็นย่านงานศิลปหัตถกรรม ทั้งงานภาพ งานแกะสลัก การสร้างสถูปเจดีย์ การทำแผ่นทองคำเปลว งานหล่อที่มีการผลิตฝีมือตามแบบวิธีโบราณด้วยทอง เงิน หินอ่อน ลีวเส้นด้าย และหูกทอผ้า สำหรับด้านการเกษตรในอดีตมีการทำนาปลูกข้าวตามแนวลำน้ำเหมาะแก่กับ ธุรกิจท่องเที่ยว และหัตถกรรม
เมียวดี	เป็นเมืองค้าขายสินค้าชายแดนกับไทย ตรงข้าม อ.แม่สอด จ.ตาก เป็นเมืองสำคัญในการกระจายสินค้าจากประเทศไทยไปยังเมืองต่าง ๆ ของสหภาพเมียนมาร์ โดยมีอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร และอัญมณี
ท่าขี้เหล็ก	ท่าขี้เหล็ก ตั้งอยู่ในรัฐฉาน ติดกับอำเภอแม่สายของไทย เป็นช่องทางหลักในการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบและสินค้า จากเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมสำคัญของไทย ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก ไปยังประเทศพม่าและจีนตอนใต้
เกาะสอง	เป็นเมืองค้าขายสินค้าชายแดนกับไทย ตรงข้าม จ. ระนอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริมสุขภาพ เหมาะแก่การทำประมง แต่ปัจจุบันมีปัญหาการยกเลิกสัมปทานในสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งหากมีการเจรจาข้อยุติก็จะเป็นโอกาสต่อไปในอนาคตมีอุตสาหกรรม ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว ประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
พุกาม	เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของพม่า เรียกอีกชื่อว่าดินแดนแห่งเจดีย์หมื่นองค์ ซึ่งปัจจุบันองค์การยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นเมืองมรดกโลก “World Heritage Sites” สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และจะงดงามมากที่สุดในช่วงฤดูฝน รัฐบาลให้การสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2548 ได้เปิดหอชมวิว ซึ่งเป็นเป็นหอคอยสูง 13 ชั้น ที่มีความทันสมัยและครบวงจร อันประกอบด้วยศูนย์บริการทางธุรกิจ สำนักงาน ร้านค้า ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องประชุมคอมพิวเตอร์ ภัตตาคารลอยฟ้าและจุดชมวิว นอกจากนี้ยังได้มีการเปิดโรงแรมที่สร้างด้วยไม้สักทั้งหลังตามแบบศิลปะและสถาปัตยกรรมแห่งชาติโดยการลงทุนของนักลงทุนท้องถิ่น ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท และสนามกอล์ฟ

ชื่อเมือง	ลักษณะความสำคัญ
มูเซ	เป็นเมืองค้าขายสินค้าชายแดนกับจีน ตรงข้ามเมืองลู๋ลี่จิ้น เป็นจุดการค้าชายแดนหลักระหว่างจีน-พม่า ปัจจุบันมีถนนเชื่อมจากเมืองมูเซผ่านเมืองลาโซ พยिनอูลวิน ถึงมณฑลยี่ และเป็นเส้นทางการขนส่งสินค้าหลักระหว่างจีน-พม่า
เมะล่ายไย	อยู่ในรัฐมอญ ห่างจาก อ.แม่สวด จ.ตาก ราว 170 กม. เมะละแหม่งเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของรัฐมอญ และใหญ่เป็นอันดับ 3 ของพม่า เป็นศูนย์กลางทางการค้าและเป็นท่าเรือสำคัญทางฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของพม่า
พะโค	พะโคหรือหงสาวดีในอดีต เป็นเมืองหลวงของมณฑลพะโค อยู่ห่างจากย่างกุ้งประมาณ 80 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นมอญ และนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ พะโคยังเป็นแหล่งปลูกข้าวและผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมถึงมีอุตสาหกรรม อาทิ โรงงานน้ำตาล โรงงานทอผ้า และโรงงานเซรามิกส์
ชิตต่วย	ชิตต่วยตั้งอยู่ในรัฐยะไข่หรืออาระกัน เป็นเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติริมทะเลเบงกอล ปัจจุบันอินเดียได้เข้าไปสนับสนุนการลงทุนสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ และมีแผนในการเชื่อมโยงท่าเรือดังกล่าวเข้ากับอินเดียตะวันออกผ่านแม่น้ำคาลาดาน (Kaladan)
ทวาย	ทวายเป็นเมืองหลวงของเขตตะนาวศรีประเทศไทยได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่องการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและพัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวายมายังไทยด่านบ้านน้ำพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ ทวายยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ เช่น ดีบุกและทังสแตน ที่มีนักลงทุนเข้าไปบุกเบิกจำนวนไม่มากนัก
มะริด	ปัจจุบันเป็นเมืองท่าทางการประมงและศูนย์กลางการค้าไข่มุกที่สำคัญของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้ทางการพม่ายังมีแผนในการพัฒนาหมู่บ้านมะริดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในขนาดตต่วย
ปกเปียน	ปกเปียนมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการสร้างท่าเรือน้ำลึก ซึ่งเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 บริษัท สหวิริยา ของไทย ได้ทำ MOU กับทางรัฐบาลพม่าเพื่อดำเนินการสร้างท่าเรือบริเวณดังกล่าว ตลอดจนเส้นทางเชื่อมโยงมายังท่าเรือประจวบฯ ของทางบริษัท แต่อย่างไรในปัจจุบันยังไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด

2. ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

MYANMAR

2. ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายในการเปิดประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศในภาคการผลิตต่างๆ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตของพม่าเริ่มเติบโตขึ้นในทุกๆ ปีที่ผ่านมา ตัวเลขการส่งออกของพม่าที่เพิ่มขึ้นทุกปีแสดงให้เห็นถึงการค้ากับต่างประเทศที่สูงขึ้น นอกจากนี้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไฟฟ้าประปา เพื่อรองรับกับการแข่งขันทางอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้

2.1 ดัชนีทางเศรษฐกิจ

ตัวเลขทางเศรษฐกิจของพม่าจากการคาดการณ์ของ EIU (The Economist Intelligence Unit) ประเทศของพม่ามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ทั้งด้านการค้าและการลงทุน การดำเนินนโยบายทางการเงินการคลังการลงทุน มาจากส่วนกลางเป็นหลักจึงทำให้สามารถรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินเฟ้อได้

ตารางที่ 1 ตัวเลขทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

รายการ	หน่วย	2550 ^ก	2551 ^ก	2552 ^ก	2553 ^ก
1. GDP (ราคาตลาดปัจจุบัน)	พันล้าน USD	16,312	22,666	26,275	31,680
2. GDP (ราคาตลาดปัจจุบัน)	พันล้านจ๊าด	21,043	26,859	27,720	30,730
3. อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP growth)	%	3.4	1.1	1.8	3.3
4. GDP Per Capita (ราคาตลาดปัจจุบัน)	USD	2,643	2,707	2,757	2,852
5. อัตราเงินเฟ้อ ณ สิ้นปี	%	28.6 ^ข	16.0 ^ข	2.2 ^ข	9.5 ^ข
6. อัตราแลกเปลี่ยน (เฉลี่ย:ทางการ)	จ๊าด : 1 USD	5.56 ^ข	5.39 ^ข	5.52 ^ข	5.55 ^ข
7. การส่งออก FOB	ล้าน USD	6,170	6,677	6,862	8,813
8. การนำเข้า FOB	ล้าน USD	2,964	3,461	4,020	4,296
9. ดุลการค้า	ล้าน USD	3,206	3,216	2,842	4,581

ที่มา: EIU, Country report (มิถุนายน 2554)

หมายเหตุ: ก คือ ตัวเลขประมาณการของ EIU ข คือ ตัวเลขจริง

2.2 การค้าระหว่างประเทศ

พม่าได้ดุลการค้าเนื่องจากการเปิดประเทศมากขึ้นหลังจากมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศเมื่อปี 2552 โดยประเทศพม่าได้สิทธิพิเศษทางการค้า หรือ GSP กับประเทศในกลุ่มประเทศ

ยุโรปและสหรัฐอเมริกา หลังจากเดิมเคยถูกคว่ำบาตรทางการค้า ทั้งนี้รัฐบาลพม่าได้มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้สามารถแข่งขัน

ตารางที่ 2 การค้าระหว่างประเทศของพม่าปี พ.ศ.2549-2552

หน่วย : ล้านจ๊าด

	2550	2551	2552	2553
มูลค่าการค้า	53,715.7	61,901.6	64,126.5	84,614.4
การส่งออก	35,296.8	37,027.8	41,289.1	49,106.0
การนำเข้า	18,418.9	24,873.8	22,837.4	35,508.4
ดุลการค้า	16,877.9	12,154.0	18,451.7	13,597.6

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

2.2.1 การส่งออก

ภาวะการส่งออกของพม่าในปี 2553 เป็น 49.10 ล้านจ๊าด เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.9 โดยมูลค่าการส่งออกของพม่าเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงถึงมาตรการในการกีดกันประเทศพม่าเริ่มลดลงตามลำดับรวมทั้งศักยภาพในการแข่งขันเพื่อการส่งออกสินค้าของพม่าเพิ่มขึ้น ดังแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การส่งออกของพม่าแยกตามประเทศ

หน่วย : ล้านจ๊าด

	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	35,296.8	37,027.8	41,289.1	49,106.08
1.ไทย	15,530.01	14,340.64	17,431.0	16,065.2
3.ฮ่องกง	3,573.00	3,610.99	5,162.91	10,530.63
5.จีน	3,832.52	3,352.27	3,359.04	6,662.92
2.อินเดีย	4,006.56	4,387.83	5,512.93	4,858.12
4.สิงคโปร์	2,210.10	4,638.38	3,690.87	2,499.89
7.มาเลเซีย	652.60	1,716.01	832.24	2,445.94
6.ญี่ปุ่น	1,021.28	1,005.77	966.12	1,313.96
8.เกาหลีใต้	405.69	347.38	410.75	820.85
10.อินโดนีเซีย	476.97	155.08	205.30	227.99
9.เยอรมัน	366.26	293.57	223.11	213.09
ประเทศอื่น ๆ	3,221.81	3,179.88	3,494.83	3,467.5

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

ตลาดส่งออกหลักของพม่า คือ ประเทศไทย ฮองกง และจีน รวมทั้งประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญสินค้าส่งออกสำคัญในปีที่ผ่านมาของพม่ามีการส่งออก ก๊าซธรรมชาติ มากที่สุดแต่ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 12 ซึ่งพม่าเป็นแหล่งก๊าซธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่ง รองลงมาเป็นถั่ว Matpe (ถั่วแขก) รวมทั้งผ้าผืน และผลิตภัณฑ์ประเภทไม้จากป่าตามลำดับ

โดยสินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับ สินค้าส่งออกอันดับหนึ่งเป็นก๊าซธรรมชาติ รองลงมาเป็นถั่วแขก และผ้าผืน ซึ่งการส่งออกโดยรวมเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากสินค้าที่ส่งออกเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการอุปโภคบริโภค

ตารางที่ 4 การส่งออกสินค้าสำคัญของพม่า

หน่วย : ล้านจ๊าด

	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	35,296.8	37,027.8	41,289.1	49,106.08
1. ก๊าซ Gas	13,937.9	12,995.7	15,853.8	13,946.8
2. ถั่วแขก Matpe	1,511.8	1,430.0	2,513.1	2,513.1
3. ผ้าผืน Garment	1,554.6	1,593.9	1,543.7	2,100.1
4. ดันสัก Teak	1,540.0	1,146.3	1,171.7	1,709.4
5. ไม้เนื้อแข็ง Hardwood	1,423.8	1,065.7	1,518.9	1,595.8
6. ปลา Fish and fish products	1,059.4	972.3	1,053.3	1,168.3
7. ข้าว Rice	552.5	1,111.9	1,391.0	1,091.9
8. ถั่ว Pedesein	605.0	771.1	1,424.0	1,002.9
9. ยางดิบ Raw rubber	191.4	121.7	405.5	848.9
10. ถั่ว Pesingon	754.0	1,330.6	779.5	677.7
สินค้าอื่น ๆ	12,166.40	14,488.60	13,634.60	22,451.2

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

2.2.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปี 2553 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเนื่องจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่มาจากจีนมากถึงร้อยละ 37.2 รองลงมาเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียน และเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การนำเข้าของพม่าแยกตามประเทศ

หน่วย : ล้านจ๊าด

	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	18,418.9	24,873.8	22,837.4	35,508.4
1. จีน	5,472.54	6,578.14	6,854.86	12,005.13
2. สิงคโปร์	4,489.83	5,712.72	6,593.03	9,116.88
3. ไทย	2,110.66	2,150.73	2,069.56	3,938.59
4. เกาหลีใต้	590.78	1,027.27	1,221.54	1,683.41
5. อินโดนีเซีย	1,244.87	1,139.46	760.41	1,526.10
6. ญี่ปุ่น	1,335.04	908.40	1,412.44	1,417.05
7. อินเดีย	849.69	796.81	1,058.49	1,079.87
8. มาเลเซีย	635.79	1,972.09	871.31	805.00
9. สหรัฐอเมริกา	121.64	450.12	100.73	327.51
10. เยอรมัน	166.01	260.52	183.26	287.18
ประเทศอื่น ๆ	1,452.98	4,212.74	1,616.83	3,321.7

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าทุนโดยมีการนำเข้าน้ำมันกลั่นมากที่สุด รองลงมาเป็นเครื่องยนต์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งโลหะขั้นต้นและเครื่องจักรไฟฟ้าเพื่อใช้ในภาคการผลิต

ตารางที่ 6 การนำเข้าสินค้าสำคัญของพม่า

หน่วย : ล้านจ๊าด

	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	18,418.9	24,873.8	22,837.4	35,508.4
1. น้ำมันกลั่น Refined Mineral oil	2,034.0	3,192.2	3,674.3	7,711.3
2. เครื่องยนต์ Machinery non-electric and transport equipment	4,161.7	7,240.2	4,908.2	6,660.8
3. โลหะขั้นต้น Base metal and manufacturing	1,206.2	1,818.3	1,992.9	3,065.8
4. เครื่องจักรไฟฟ้า Electrical machinery and apparatus	861.1	948.6	977.1	1,928.4
5. พลาสติก Plastic	857.0	908.8	859.2	1,371.5

	2550	2551	2552	2553
6. ผ้า Fabric of Artificial and synthetics Fabric	1,168.5	817.4	780.2	1,150.6
7. น้ำมันพืช Edible vegetable oil and other hydrogenated oil	1,057.7	1,610.0	975.9	1,122.2
8. เภสัชภัณฑ์ Pharmaceutical Products	635.6	679.0	797.7	1,002.9
9. ซีเมนต์ Cement	152.7	146.5	312.6	774.5
10. กระดาษ Paper, paperboard	292.3	391.7	318.1	389.9
สินค้าอื่น ๆ	5,997.1	7,254.6	7,208.4	10,330.5

ที่มา : Central Statistical Organization ของพม่า

2.3 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

นับตั้งแต่พม่าออกกฎหมายการลงทุนของต่างชาติ (Foreign Investment Law) ตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา กิจกรรมที่ชาวต่างชาติให้การลงทุนมาก ยังคงเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงผลิตน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ การทำเหมือง อุตสาหกรรมภาคพลังงาน และอุตสาหกรรมการผลิต ปี 2553 มีการลงทุนจากต่างประเทศมูลค่า 19.99 พันล้านเหรียญสหรัฐสูงกว่าการลงทุนของทุกปีที่ผ่านมาที่มีการลงทุนทั้งสิ้น 25 โครงการ โดยประเทศที่มีเม็ดเงินเข้ามาลงทุนมากอันดับหนึ่งคือ จีน หรือร้อยละ 41.3 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด รองลงมา เป็น ฮองกง ไทย และเกาหลีใต้ตามลำดับ โดยไทยมีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศเป็นอันดับ 3 มูลค่า 2.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ โครงการลงทุน 2 โครงการ ส่วนประเทศที่เข้ามาลงทุนที่เหลือเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งเกาหลีใต้

ตารางที่ 7 การลงทุนโดยตรงในพม่าแยกตามประเทศผู้ลงทุน

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	205.72(7)	984.76(5)	329.58(7)	19,997.96(25)
จีน	-	855.99(1)	2.5(1)	8,269.23(4)
ฮองกง	-	-	6.0(1)	5,798.27(6)
ไทย	16.22(1)	15.0(1)	15.25(1)	2,945.0(2)
เกาหลีใต้	12.0(1)	-	-	2,675.4(10)
สิงคโปร์	5.0(1)	-	-	226.17(1)
มาเลเซีย	-	-	237.6(3)	76.75(2)

ประเทศ	2550	2551	2552	2553
ประเทศอื่น ๆ	172.5 (4)	113.77(3)	68.23(1)	7.14*

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

ตารางที่ 8 การลงทุนโดยตรงในพม่าแยกตามโครงการลงทุน

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	2550	2551	2552	2553
รวมทั้งสิ้น	172.720(7)	984.996(5)	302.350(7)	19,997.96(25)
ประมง	12.0(1)	-	-	-
เหมืองแร่	5.0(1)	855.996(1)	2.5(1)	1,396.07(3)
น้ำมัน	137.0(3)	114.0(3)	278.6(4)	10,179.3(12)
โรงงานการผลิต	18.72(2)	-	6.0(1)	65.32(4)
โรงแรม	-	15.0(1)	15.25(1)	-
พลังงาน	-	-	-	8,218.52(3)
เกษตรกรรม	-	-	-	138.75(3)

ที่มา: Central Statistical Organization ของพม่า

อุตสาหกรรมที่ลงทุนโดยนักลงทุนต่างประเทศมีการลงทุนด้านน้ำมันสูงที่สุดถึงร้อยละ 50.9 ของมูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทั้งหมดเนื่องจากพม่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และ ยังไม่ได้ทำการผลิตหรือสำรวจอย่างเป็นทางการ โดยมีการเข้าไปลงทุนยังโครงการต่าง ๆ กว่า 12 โครงการ รองลงมาเป็นการลงทุนด้านพลังงานซึ่งมีนักลงทุนเข้ามาผลิต สำรวจ รวมถึงแปรรูปพลังงาน จากก๊าซและแหล่งการผลิตจากทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ

2.4 การค้ากับประเทศไทย

ประเทศไทยและพม่าต่างได้ติดต่อและมีความสัมพันธ์ระหว่างกันมาเป็นเวลาช้านานแล้วเนื่องด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศทั้งสองเองที่ตั้งอยู่ประชิดติดกันตลอดแนวเหนือจรดใต้ โดยในปัจจุบันประเทศไทยและพม่ามีเส้นเขตแดนร่วมกันยาว 2,401 กิโลเมตร ในส่วนของไทยพรมแดนเหล่านี้เริ่มตั้งแต่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรีราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับรัฐต่างๆ ของพม่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ รัฐฉาน รัฐกะยาห์ รัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ และมณฑลตะนาวศรีของพม่า

พม่ามีมูลค่าการส่งออกสินค้ามายังประเทศไทยมากที่สุดและมีการค้าชายแดนตามแนวจังหวัดต่างๆ และมีนักลงทุนจากประเทศไทยเข้าไปลงทุนยังประเทศพม่าจำนวนมากแสดงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้น รวมถึงสู่ทางในการลงทุนยังประเทศพม่าเนื่องจากพม่าเป็นประเทศที่

ทรัพยากรธรรมชาติมากมายรวมถึงแรงงานที่มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำเมื่อเทียบกับค่าแรงในประเทศ ปัจจุบันพม่ากำลังฟื้นฟูความสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมและการส่งออกของประเทศเพื่อให้ประเทศสามารถพัฒนาได้ตามแผนพัฒนาที่วางไว้ทั้งระยะยาวและระยะสั้น

ตารางที่ 9 แสดงโครงสร้างสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปยังประเทศพม่า

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้า	2552	2553	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2552	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2553
รวมทั้งสิ้น	1,544.7	2,073.0	16.03	34.20
1. สินค้าเกษตรกรรม (กิจกรรมปศุสัตว์ และประมง)	29.0	30.7	-11.49	5.68
2. สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร	340.3	481.7	9.63	41.56
3. สินค้าอุตสาหกรรม	892.3	1,228.0	20.32	37.62
4. สินค้าแร่และเชื้อเพลิง	283.1	332.6	14.86	17.49

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ช่วงปี 2553 โครงสร้างการส่งออกสินค้าจากประเทศไทยไปยังพม่า สินค้าหลักได้แก่สินค้าอุตสาหกรรมซึ่งมีอัตราการเติบโตจากปีก่อนร้อยละ 37.6 ส่วนสินค้าที่เป็นอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตราการเติบโตร้อยละ 41.5 ทั้งนี้สินค้าส่วนใหญ่ที่ไทยส่งออกไปยังพม่าจะเป็นสินค้าอุตสาหกรรมรวมถึงมีการแปรรูปในสินค้าต่างๆ

ตารางที่ 10 แสดงโครงสร้างสัดส่วนการนำเข้าและส่งออกสินค้าจากประเทศพม่ามายังไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้า	2552	2553	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2552	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2553
รวมทั้งสิ้น	2,781.6	2,813.9	-17.61	1.16
1. สินค้าเชื้อเพลิง	2,557.7	2,595.4	-18.09	1.47
2. สินค้าทุน	14.7	1.9	229.31	-87.06
3. สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	104.5	111.4	-32.11	6.57
4. สินค้าอุปโภคบริโภค	104.5	105.1	10.42	0.59

สินค้า	2552	2553	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2552	อัตราเติบโต (ร้อยละ) 2553
5. ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	0.2	0.0	-75.60	-76.20

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

โครงสร้างสินค้านำเข้าจากพม่าเป็นสินค้าประเภทเชื้อเพลิงเป็นหลักถึงร้อยละ 92 เป็นการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่ารองลงมาเป็นสินค้าที่มีโครงสร้างเป็นพวกวัตถุดิบที่ยังไม่ได้มีการแปรรูป รวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ

2.4.1 การส่งออก

สินค้าสำคัญในการส่งออกได้แก่น้ำมันสำเร็จรูป รองลงมาเป็นเครื่องดื่ม และปูนซีเมนต์ในปี 2553 อัตราการขยายตัวการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังพม่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 19 โดยสินค้าที่มีการส่งออกไปยังพม่าลำดับต้นๆ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าทุนที่ใช้ในการผลิตตามอุตสาหกรรมต่างๆ อีกทั้งมีการส่งออกรถยนต์จากประเทศไทยซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สำคัญเพื่อส่งออกยังกลุ่มประเทศ CLMV อีกด้วย

ตารางที่ 11 การส่งออกสินค้าจากประเทศไทยไปยังประเทศพม่า

มูลค่า : ล้านเหรียญ

อันดับ ที่	ชื่อสินค้า	2550	2551	2552	2553
1	น้ำมันสำเร็จรูป	123.2	212.4	239.8	286.0
2	เครื่องดื่ม	45.4	76.9	100.9	155.9
3	ปูนซีเมนต์	25.9	31.0	84.5	149.7
4	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	63.1	73.2	76.7	110.2
5	เคมีภัณฑ์	62.2	71.1	72.1	95.6
6	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	18.1	27.3	65.8	72.9
7	ผ้าผืน	31.6	39.9	54.4	72.9
8	เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	28.2	40.8	45.6	66.1
9	ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ	27.2	40.6	50.2	63.6
10	เม็ดพลาสติก	59.1	60.8	36.5	63.0
	อื่นๆ	473.9	657.4	718.2	937.0
	รวม	957.9	1,331.3	1,544.7	2,073.0

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

2.4.2 การนำเข้า

สินค้าสำคัญที่นำเข้าจากพม่า คือ ก๊าซธรรมชาติ ในสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นไม้ซุง รวมถึงการนำเข้าสัตว์เพื่อการบริโภครวมทั้งผักและผลไม้จากประเทศพม่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าตามแนวชายแดนไทยพม่า

ตารางที่ 12 การนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศพม่า

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

อันดับที่	ชื่อสินค้า	2550	2551	2552	2553
1	ก๊าซธรรมชาติ	2,068.3	3,119.1	2,540.9	2,595.4
2	ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	85.5	121.2	63.9	71.8
3	เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	40.9	65.8	65.4	58.5
4	ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้	7.6	17.6	18.7	27.9
5	สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	34.8	11.1	23.7	19.4
6	สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	7.9	10.8	9.4	9.4
7	รองเท้า	1.0	0.3	1.0	6.2
8	สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์	3.2	4.1	2.6	5.6
9	ด้ายและเส้นใย	0.1	0.1	0.1	4.0
10	เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือน	3.3	2.9	2.8	2.5
	อื่นๆ	48.8	23.3	53.0	13.1
	รวม	2,301.4	3,376.2	2,781.6	2,813.9

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

2.4.3 การค้าชายแดนไทย-พม่า

การค้าชายแดนไทย-พม่า มีสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันเบนซิน ผ้าฝ้ายและเส้นด้าย ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า ส่วนการนำเข้าตามแนวชายแดนจากพม่า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ รวมถึงเนื้อสัตว์ต่างๆ สอดคล้องกับปริมาณการนำเข้า-ส่งออกโดยรวมเพราะการค้าระหว่างไทยกับพม่าส่วนใหญ่เป็นการค้าตามแนวชายแดน

ตารางที่ 13 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552	2553
มูลค่าการค้า	84,273	99,296	97,451	143,686	134,767	137,869
ส่งออก	20,153	18,898	22,181	35,198	42,605	50,854
นำเข้า	64,120	80,398	75,270	108,489	92,162	87,015
ดุลการค้า	-43,968	-61,500	-53,090	-73,291	-49,558	-36,161

ที่มา : สำนักงานความร่วมมือการค้าและการลงทุนกรมการค้าต่างประเทศ

☞ รูปแบบการค้าชายแดนไทย-พม่า

- 1) การค้าในระบบ เป็นการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยผู้นำเข้า-ส่งออกจะทำการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร โดยมีการเสียภาษีอย่างถูกต้อง
- 2) การค้านอกระบบ เป็นการลักลอบทำการค้าตามแนวชายแดน จุดที่มีการลักลอบนำเข้า ได้แก่ บริเวณแม่น้ำแม่สาย แม่น้ำเมย การค้าแบบนี้เรียกว่า “สินค้าลอยน้ำ”
- 3) การค้าผ่านแดน เป็นการค้าของไทยกับประเทศที่สาม โดยอาศัยพม่าเป็นทางผ่านสินค้าไปสู่ จีน อินเดียและบังกลาเทศ เป็นต้น
- 4) นิติบุคคล นิติบุคคลที่จะนำเข้าและส่งออกสินค้าได้ จะต้องเป็นสมาชิกของหอการค้าในจังหวัดชายแดนนั้นๆ
- 5) บุคคลธรรมดา หรือผู้ค้ารายย่อย มีทั้งที่เป็นร้านค้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์และร้านค้าแผงลอยที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

☞ รูปแบบการชำระเงิน

- 1) การชำระค่าสินค้านอกระบบ (หรือเรียกว่าโปยกั๊ว) เนื่องจากระบบเงินตราในประเทศพม่ายังไม่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้การค้ากับพม่าประมาณร้อยละ 44 ของมูลค่าการค้ารวมจะทำการชำระเงินด้วยวิธีนี้
- 2) การชำระค่าสินค้าด้วยเงินสดสกุลบาทและจ๊าด เป็นที่นิยมรองลงมาจากการชำระสินค้าแบบโปยกั๊วคิดเป็นร้อยละ 42
- 3) การชำระค่าสินค้าด้วยวิธีโอนเงินผ่านธนาคาร (Telegraphic Transfer) และการชำระค่าสินค้าด้วยวิธีการเปิด L/C ซึ่งการทำธุรกรรมการค้าต่างประเทศจะต้องติดต่อผ่านธนาคาร The Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) เท่านั้น

☞ ช่องทางการจำหน่าย

พบว่าผู้นำเข้าสินค้าตามแนวชายแดนไทย-พม่าส่วนมากจะเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดชายแดน หรือเป็นผู้ค้ารายย่อยที่เป็นร้านค้าแผงลอย ดังนั้นการกระจายตัวของสินค้าตามแนวชายแดนจะ

มีลักษณะเหมือนกันในทุกสินค้า คือ ผู้นำเข้าพม่าจะนำสินค้าจากชายแดนไทยเพื่อไปกระจายให้กับร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีกและมินิมาร์ท ในตลาดชายแดนพม่าและตลาดในกรุงเทพฯ

โดยจังหวัดที่ปริมาณการค้ามากที่สุดคือ กาญจนบุรี แต่เสียดุลการค้าให้กับพม่าเนื่องจากมีด่านการนำเข้าสินค้าหลายด่าน รองลงมาเป็นจังหวัดตาก ซึ่งอยู่พรมแดนทางทิศตะวันตกของประเทศ ซึ่งจังหวัดตากได้เปรียบดุลการค้า ซึ่งทั้งสองจังหวัดเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจากพม่า ซึ่งนักลงทุนไทยไปตั้งโรงงานเพื่อนำเข้าแรงงานมาใช้ตามแนวชายแดน และจุดท่องเที่ยวสำคัญซึ่งเข้าทางเมืองเมียวดีของพม่า

ตารางที่ 14 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่าตามเขตจังหวัดชายแดนต่าง ๆ

มูลค่า : ล้านบาท

ด่าน	ประเภท	2552	2553
จังหวัด กาญจนบุรี	มูลค่ารวม	88,265.93	85,389.65
	ส่งออก	514	2,114.24
	นำเข้า	87,751.92	83,275.41
	ดุลการค้า	-87,237.92	-81,161.18
จังหวัด เชียงราย	มูลค่ารวม	6,405.49	10,261.77
	ส่งออก	6,221.75	10,061.84
	นำเข้า	183.73	199.93
	ดุลการค้า	6,038.02	9,861.91
จังหวัด เชียงใหม่	มูลค่ารวม	1.8	1.51
	ส่งออก	1.8	1.45
	นำเข้า	0	0.06
	ดุลการค้า	1.8	1.39
จังหวัด ตาก	มูลค่ารวม	26,568.98	25,058.31
	ส่งออก	25,073.20	23,970.56
	นำเข้า	1,495.78	1,087.74
	ดุลการค้า	23,577.42	22,882.82
จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	มูลค่ารวม	3.71	3.12
	ส่งออก	2.34	2.05
	นำเข้า	1.37	1.07
	ดุลการค้า	0.96	0.98

ด้าน	ประเภท	2552	2553
จังหวัด แม่ฮ่องสอน	มูลค่ารวม	218.51	384.63
	ส่งออก	201.21	163.59
	นำเข้า	17.3	221.04
	ดุลการค้า	183.91	-57.45
จังหวัด ระนอง	มูลค่ารวม	13,301.15	16,761.16
	ส่งออก	10,590.09	14,531.56
	นำเข้า	2,711.06	2,229.60
	ดุลการค้า	7,879.02	12,301.96
จังหวัด อื่น ๆ	มูลค่ารวม	0.84	9.14
	ส่งออก	0	9.14
	นำเข้า	0.84	0
	ดุลการค้า	-0.84	9.14
รวม	มูลค่ารวม	134,766.39	137,869.29
	ส่งออก	42,604.39	50,854.43
	นำเข้า	92,162.01	87,014.86
	ดุลการค้า	-49,557.62	-36,160.43

ที่มา : สำนักงานความร่วมมือการค้าและการลงทุนกรมการค้าต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยและพม่ามีจุดการค้าชายแดนที่สำคัญ และสามารถพัฒนามูลค่าได้ 6 จุด จุดการค้าสำคัญ ได้แก่

1) ด้านแม่สอด

ปัจจุบันด่านแม่สอดเป็นด่านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับแรก โดยมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 55 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่าทั้งหมด ด่านแม่สอดมีศักยภาพในการพัฒนาการค้าสู่ระดับสากล เนื่องจากเป็นจุดกระจายสินค้าสำคัญบนเส้นทาง East-West Economic Corridor (EWECC) เชื่อมโยงจากท่าเรือดานังสู่เมืองมะละไยเมืองหลวงของรัฐมอญ และยังสามารถเชื่อมโยงสู่เมืองย่างกุ้ง ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศพม่าด้วย โดยมีจุดการค้าที่สำคัญ ได้แก่

1. จุดผ่านแดนถาวร แม่สอดเป็นหนึ่งใน 3 พื้นที่ของประเทศตลอดแนวชายแดนไทย-พม่า ที่ได้รับอนุมัติให้เปิดเป็นด่านถาวรตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2540² โดยในปัจจุบันนั้นมีช่องทางการค้าผ่านแดนถาวรระหว่างอำเภอแม่สอดของไทยกับเมืองเมียวดีของพม่า คือ สะพานมิตรภาพไทย-พม่า เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมยที่มีความยาว 420 กิโลเมตร โดยได้เริ่มเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อเดือน

²สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก, รายงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ 2550 (ไม่ปรากฏที่พิมพ์/ตุลาคม 2549-กันยายน2550)

กรกฎาคม พ.ศ. 2540 โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ซึ่งถือเป็นเส้นทางเชื่อมเครือข่าย Asian High Way เป็นช่องทางหลักในการขนถ่ายสินค้า

2. คลังสินค้าชั่วคราว เป็นคลังสินค้าอนุมัติเฉพาะคราวตามมาตรา 5 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้นำเข้า-ส่งออกสินค้า ซึ่งสามารถนำเข้าและส่งออกสินค้านี้ระหว่างอำเภอแม่สอดและจังหวัดเมียวดีประเทศพม่า ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำเมยจึงเรียกชื่อคลังสินค้าว่าท่าข้ามหมายเลขต่างๆ ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 17 คลังสินค้า โดยมีที่ตั้งตลอดแนวลำน้ำเมย โดยคลังสินค้าเหล่านี้ล้วนดำเนินการโดยภาคเอกชนทั้งสิ้น ซึ่งสร้างมูลค่าการค้าคิดเป็นรายร้อยละ 20 ของรายได้การค้าชายแดนทั้งหมดระหว่างจังหวัดตากกับเมียวดี³ การอนุมัติให้จัดตั้งคลังสินค้าชั่วคราวที่ทำเรือนั้น นอกจากจะช่วยทำให้การขนส่งสินค้าสะดวกและรวดเร็วขึ้นแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าให้กับภาคเอกชนได้มากที่สุดทีเดียว โดยผู้ประกอบการสามารถนำสินค้าไปผ่านพิธีการศุลกากรได้ตามท่าเรือทั้ง 17 ท่าซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่จากด่านศุลกากรประจำอยู่ อีกทั้งหากสินค้าใดส่งออกไม่ทันตามเวลาที่กำหนดก็สามารถฝากไว้ที่คลังสินค้าได้ ไม่จำเป็นต้องขนกลับอีก ประการสำคัญคือสินค้าส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70 เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่รัฐบาลพม่าไม่อนุญาตให้นำเข้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขนส่งกันผ่านคลังสินค้าชั่วคราวเพื่อความสะดวกในการส่งมอบสินค้าให้กับพ่อค้าชาวพม่า⁴ ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบขนสินค้าภายในประเทศพม่าเอง จำนวนของคลังสินค้าชั่วคราวเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงสภาพความคับคั่งของการค้าชายแดนระหว่างแม่สอดกับพม่าได้เป็นอย่างดี

สินค้านำเข้าจากพม่าส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้ สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล และโค กระบือที่มีชีวิต และมีแหล่งที่มาของสินค้าส่วนมากมาจากย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ เมะลาลาย และเมียวดี ซึ่งเมื่อนำเข้ามาแล้วจะถูกกระจายไปยังกรุงเทพฯ และตามจังหวัดอื่นๆ นอกจากนี้สินค้าบางชนิดยังส่งต่อไปยังประเทศที่สาม เช่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น⁵

สำหรับสินค้าส่งออกนั้นส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่มาจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล เช่น ผงชูรส น้ำมันดีเซล น้ำมันพืช รถจักรยานยนต์ เป็นต้นโดยมีบางส่วนมาจากจังหวัดอุตสาหกรรมอื่นๆในประเทศ และมีการนำเข้าจากมาเลเซียสินค้าที่ส่งไปขายในพม่าโดยสินค้าจะถูกส่งไปถึงเมียวดี เมะลาลาย ผาอัน ย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์ ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ที่ถูกนำไปขายในเมะลาลาย จะมีผาอันเป็นเมืองพักสินค้าและเก็บสินค้า บริเวณนี้สินค้าไทยสามารถรองตลาดได้ทั้งหมด แต่ในพื้นที่ถัดเข้าไปจนถึงเมืองย่างกุ้งจะมีการเข้ามาแข่งขันของสินค้าจีนที่เข้ามาแย่งส่วนแบ่งการตลาดกับสินค้าไทยในตลาดพม่า ซึ่งการเข้ามาของจีนนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าไทยไปยังพม่าที่

³ อดีตผู้ช่วยนายด่านศุลกากรแม่สอด, สัมภาษณ์. 2 พฤษภาคม 2551.

⁴ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก, รายงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ 2550 (ไม่ปรากฏที่พิมพ์/ตุลาคม 2549-กันยายน2550)

⁵ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก, รายงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ 2550 (ไม่ปรากฏที่พิมพ์/ตุลาคม 2549-กันยายน2550)

อำเภอแม่สอดลดลงในช่วงที่ผ่านมา⁶ แต่อย่างไรก็ตามคุณภาพของสินค้าไทยยังเป็นที่นิยมของคนพม่าที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงดีมาก ในขณะที่สินค้าจีนอาจจะสามารถแย่งตลาดสินค้าไทยในระดับล่างได้

นอกเหนือจากศักยภาพทางการค้าที่ได้จากการเชื่อมกับพม่าแล้ว แม่สอดยังมีศักยภาพทางเลือกอื่นๆ ที่สามารถใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบเชิงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากแม่สอดมีศักยภาพในการเข้าถึงศูนย์กลางทางลอจิสติกส์ของพม่า กล่าวคือสามารถเชื่อมต่อเมืองย่างกุ้งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของพม่าและเชื่อมต่อไปยังเมืองหลวงใหม่คือเมืองเนปีดอร์ ซึ่งเป็นเมืองที่มีลอจิสติกส์ในการเข้าสู่ส่วนต่างๆ ในพม่าทางตอนเหนือที่ดีที่สุด อีกทั้งยังเชื่อมกับเมืองเมะละไยซึ่งเป็นปากทางสู่พม่าตอนใต้อีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของแม่สอดเป็นความได้เปรียบของการที่สามารถเข้าถึงประเทศพม่าในทางบกได้ดีที่สุด

นอกจากนี้แม่สอดยังสามารถขยายมูลค่าการค้าที่มีอยู่ให้มากขึ้นได้โดยผ่านกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น “ความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Cooperation : GMS)” โดยที่แม่สอดได้เข้าไปเป็นพื้นที่หนึ่งของเส้นทางคมนาคม EWEK ซึ่งจะเชื่อมเวียดนาม ลาว และพม่า เข้าด้วยกัน หรือเชื่อมกับโครงข่ายคมนาคมในโครงการ BIMSTEC (Bangladesh, India, Myanmar, Sri Lanka and Thailand) ซึ่งมุ่งเน้นการเชื่อมโยงไทยและพม่าเข้ากับเอเชียใต้ด้วย ดังนั้นแม่สอดในอนาคตมีศักยภาพสามารถพัฒนาไปเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยไปสู่พม่า ตลอดจนประเทศที่สามในเอเชียได้ได้ ในขณะเดียวกันพม่ายังคาดหวังจะให้แม่สอดเป็นศูนย์กลางในการส่งออกสินค้าพม่าอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้เนื่องจากแม่สอดสามารถติดต่อกับนานาชาติได้มากกว่าทางแม่สาย ไม่ว่าจะเป็นจีน กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ศักยภาพของแม่สอดจึงควรจะได้การพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของพม่าและการเติบโตของภูมิภาคนี้

2) ระนอง

ปัจจุบันด่านระนองเป็นด่านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับสองรองจากด่านแม่สอด โดยขอบเขตของการค้าไม่ได้ครอบคลุมการค้าเฉพาะบริเวณชายแดนเท่านั้น แต่มีเส้นทางการค้าเริ่มจากระนองไปที่เกาะสอง-มะริด-ทวาย จนถึงเมืองย่างกุ้งของประเทศพม่า โดยทำการขนส่งทั้งทางบกและทางเรือ โดยจังหวัดระนองมีศักยภาพในการพัฒนาการค้าสู่ระดับสากลทางทะเลเนื่องจากปัจจุบันมีท่าเรือน้ำลึก ทั้งของการท่าเรือแห่งประเทศไทยและของภาคเอกชนที่สามารถเชื่อมโยงกับสายการบินเรือสู่เอเชียใต้และซีกโลกตะวันตก

โดยในปัจจุบันด่านศุลกากรระนอง เป็นจุดผ่านแดนถาวร ตั้งอยู่บริเวณสะพานปลา หมู่ 1 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง การติดต่อค้าขายทางด่านนี้ใช้การคมนาคมทางน้ำ ระหว่างพ่อค้าพม่าในเกาะสอง พ่อค้าที่มาจากเมืองมะริดและย่างกุ้ง กับพ่อค้าไทยในจังหวัดระนองและต่างจังหวัด โดยเรือทุกลำที่แล่นเข้าออกจังหวัดเกาะสอง ต้องแจ้งเรือเข้า-ออก ณ จุดตรวจทางทะเลเกาะสอง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง และทหารปฏิบัติงานร่วมกัน โดยสภาพท่าเรือขนถ่ายสินค้าภายในประเทศ

⁶ พาณิชย์จังหวัดตาก. สัมภาษณ์ (15 สิงหาคม 2551).

พมานั้น เป็นท่าเรือขนาดใหญ่ ส่วนมากขนถ่ายสินค้าระหว่างเกาะสอง-มะริด-ทวาย-ย่างกุ้งซึ่งเส้นทางการค้าส่วนใหญ่มี 2 เส้นทางคือ⁷

1. ระนอง-เกาะสอง การค้าขายในเส้นทางนี้จะเป็นการค้าขายเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่จะนำสินค้าไปพร้อมกับตนเอง ขนส่งโดยใช้เรือไม้ขนาดเล็ก เครื่องยนต์หางยาว และใช้ช่องทางจุดผ่านแดนถาวรเป็นช่องทางขนส่งสินค้า สินค้าส่วนใหญ่เป็นประเภทอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ระนอง-เกาะสอง-มะริด-ทวาย-ย่างกุ้ง การค้าขายในเส้นทางนี้จะเป็นการค้าในปริมาณมาก การขนส่งส่วนใหญ่จะใช้เรือไม้ขนาดใหญ่ (ระวางบรรทุก 50-60 ตัน) มีเครื่องยนต์วางท้องเรือ จะทำการขนส่งได้คราวละมากๆ สินค้าที่ส่งออกจากไทยไปพม่า ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันพืช วัสดุก่อสร้าง เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เครื่องดื่มต่างๆ เป็นต้น ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้า ได้แก่ อาหารทะเลสด พริกแห้ง หอมแดง ถั่ว เป็นต้น ช่วงเส้นทางที่สำคัญได้แก่ การขนส่งสินค้าจากเกาะสองไปยังมะริดทำได้สองทางคือ

1. ทางถนน ระยะทาง 300 กม. สภาพถนนแคบไม่เรียบ มีบางช่วงเป็นดินลูกรัง ต้องใช้เวลาเดินทางประมาณ 24 ชั่วโมง ดังนั้นจึงไม่นิยมขนส่งสินค้าทางถนน

2. ทางเรือ ระยะทางประมาณ 300 กม. ใช้เวลาน้อยกว่าการขนส่งทางถนน ปัจจุบันมีเรือโดยสารที่ทันสมัย วิ่งระหว่างเกาะสอง-มะริด ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง ดังนั้นจึงนิยมขนส่งโดยเรือดังกล่าว

การค้าขายแดนของจังหวัดระนอง จะเป็นลักษณะการค้าแบบนายหน้า (Broker) ค้าขายสินค้าหลายประเภท โดยพ่อค้าจะจัดทำสินค้าจากส่วนกลางเพื่อส่งออกไปยังพม่า อย่างไรก็ตามขอบเขตของการค้าไม่ได้ครอบคลุมการค้าเฉพาะบริเวณชายแดนเท่านั้น แต่มีเส้นทางการค้าเริ่มจากระนองไปที่เกาะสอง-มะริด-ทวาย จนถึงเมืองย่างกุ้งของประเทศพม่า

การค้าขายแดนผ่านด่านศุลกากรประกอบด้วยพ่อค้าทั้งในรูปแบบบุคคลธรรมดา นิติบุคคลและบริษัท โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพ ขณะที่ผู้ประกอบการค้าท้องถิ่นในจังหวัดมีน้อย ผู้ประกอบการค้าขายแดนส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจมานาน ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจครอบครัวสืบทอดกิจการจากรุ่นสู่รุ่น และยังคงทำการค้าแบบยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมา ส่วนมากไม่มีเอกสารกำกับสินค้า และยังไม่มีความเป็นสากล โดยผู้ประกอบการจะรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าในประเทศพม่า จากนั้นจะทำพิธีการศุลกากร เพื่อส่งสินค้าลงเรือไปยังประเทศพม่าซึ่งมีการทำการค้าอยู่ 2 รูปแบบ⁸

1. การค้าในระบบปกติ เป็นการติดต่อธุรกิจค้าขายนำเข้า-ส่งออกสินค้า โดยผ่านพิธีการศุลกากรตามช่องทางการค้า ซึ่งผู้ประกอบการจะเปิด L/C และทำสัญญาซื้อขาย ทั้งเงินสกุลไทยและดอลลาร์สหรัฐ แต่ส่วนใหญ่แล้วนิยมใช้เงินบาทในการซื้อขายกัน

⁷ ด้านศุลกากรระนอง, รายงานประจำปี 2550

⁸ เพิ่งอ้าง.

2. การค้านอกระบบ เป็นการค้าที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากร เป็นการค้าขายเล็กน้อยๆ ของประชาชนที่อยู่บริเวณแนวชายแดนของทั้งสองฝั่ง ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน

โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องดื่มต่างๆ น้ำมันพืช เหล็ก อุปกรณ์การประมง เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ สัตว์น้ำ สินแร่ ถ่านไม้ ปลาปน กระเพาะปลา ไม้แปรรูป หวายไม้ไผ่ หินที่ย่อยแล้ว เป็นต้น โดยไทยจะเป็นฝ่ายได้ดุลประเทศพม่ามาโดยตลอด

นอกจากการค้าชายแดนแล้วในด้านการค้าต่างประเทศปัจจุบันจังหวัดระนองยังมีปริมาณน้อยมาก เนื่องจากผู้ประกอบการค้าในจังหวัดระนองให้ความสนใจค้ากับประเทศพม่าเท่านั้น ไม่ได้เปิดตลาดเพื่อค้าขายกับประเทศอื่นๆ เช่น จีน อินโดนีเซีย บังคลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา เป็นต้น ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นพ่อค้าพม่าเองที่นำสินค้าจากไทยไปกระจายต่อยังประเทศเหล่านี้ โดยความมองว่าจริงๆ แล้วพม่าไม่ใช่ตลาดนักบริโภค แต่ความมองเป็นทางผ่านไปยังบังคลาเทศและอินเดียด้วย โดยอาศัยความได้เปรียบในด้านลอจิสติกส์ของประเทศพม่าเองที่มีที่ตั้งอยู่ประชิดติดกับทั้งจีนและอินเดีย อีกทั้งยังอาศัยนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศต่างๆ ในพม่า รวมถึงการเสริมศักยภาพในด้านการค้าทางทะเลของไทยเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ประเทศต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดีย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ของการขยายการค้าระหว่างประเทศที่จังหวัดระนองก็มีความเป็นไปได้สูงขึ้นตามลำดับ ด้วยการที่จังหวัดระนองมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การสร้างท่าเรือน้ำลึก โดยอาศัยภูมิประเทศของปากน้ำกระบุรีในการกำบังคลื่นและลมได้ อีกทั้งปากน้ำดังกล่าวยังติดต่อกับทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียจึงเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่สามารถขยายการค้าทางทะเลของไทยเข้าสู่ซีกโลกทางตะวันตกได้ ด้วยข้อได้เปรียบดังกล่าวจึงเกิดมีแนวคิดในการสร้างท่าเรือพาณิชย์ขึ้นทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน

ปัจจุบันระนองมีท่าเรือน้ำลึกที่สร้างเสร็จแล้ว 1 แห่ง ซึ่งเป็นของการท่าเรือแห่งประเทศไทย โดยสามารถรับเรือได้ถึง 12,000 ตันกรอส สร้างเสร็จและถูกทิ้งร้างโดยได้ใช้ประโยชน์น้อยมากมาเป็นเวลาประมาณ 2-3 ปี จนเมื่อเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ได้มีเที่ยวเรือของบริษัทสายการบินเรือ star line (ของอินเดีย) เข้ามาเทียบท่าและทิ้งตู้คอนเทนเนอร์ไว้ 200 ตู้ เพื่อรอบรรจุสินค้าซึ่งคาดว่าจะจะเป็นสินค้าจำพวกปูนซีเมนต์และอุปกรณ์ก่อสร้าง ยางแผ่นรมควัน หิน เป็นต้น ซึ่งเส้นทางการเดินเรือดังกล่าวจะไปถึงย่างกุ้ง (ระนอง-ย่างกุ้ง ประมาณ 36 ชั่วโมง) บังคลาเทศ และเข้าอินเดีย แต่อย่างไรก็ตามท่าเรือดังกล่าวยังขาดระบบรางรองรับซึ่งควรหาช่องทางในการดำเนินการสร้างต่อไป⁹

นอกจากนี้ยังมีท่าเรือเอกชนอีกหนึ่งแห่ง อยู่ระหว่างการก่อสร้างโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทางเลือกให้กับธุรกิจการส่งออกของจังหวัดระนองไปยังพม่า ประเทศในเขตเอเชียใต้และตะวันออกกลาง ในอนาคตอาจครอบคลุมถึงการค้าน้ำมันระหว่างไทยกับตะวันออกกลาง ในขณะนี้ยังดำเนินการก่อสร้างอยู่และมีการติดต่อหาทุนจากต่างประเทศ (ประเทศที่สนใจขณะนี้คือจีน และรัสเซีย) เพื่อมาสร้างระบบรางรองรับท่าเรือด้วย แต่อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวก็ประสบปัญหาหลายอย่าง อาทิผู้ร่วมลงทุน เพราะ

⁹ กรรมการหอการค้าจังหวัดระนอง. สัมภาษณ์ (27 สิงหาคม 2551).

¹⁰ ผู้จัดการท่าเรือระนอง. สัมภาษณ์ (27 สิงหาคม 2551).

เป็นทุนขนาดใหญ่ ตลอดจนปัญหาการเมืองภายในท้องถิ่นที่ซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการประสานประโยชน์¹¹

3) แม่สาย

กิจกรรมการค้าชายแดนที่อำเภอแม่สายนั้นจะเกิดขึ้นในบริเวณของเทศบาลตำบลแม่สาย ติดกับด่านพรมแดน โดยการค้าชายแดนที่อำเภอแม่สายนั้นมีมาช้านานแล้วเพราะตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าหลักระหว่างเมืองเชียงตุงกับเมืองเชียงใหม่ศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนาในอดีต และยังสามารถเชื่อมต่อเข้าไปยังประเทศจีนได้ และในปัจจุบันเส้นทางนี้ก็ยังเป็นเส้นทางการค้าระหว่างไทย-พม่า-จีน อยู่ ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่อำเภอแม่สายได้มีการเปิดช่องทางติดต่อการค้าชายแดนทั้งหมดรวม 6 จุด ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. จุดผ่อนปรน

มีวัตถุประสงค์ด้านมนุษยธรรม การส่งเสริมความสัมพันธ์ระดับท้องถิ่น ตลอดจนการค้าขายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค และการสัญจรไปมาของประชาชน การกำหนดประเภทสินค้าและกำหนดระยะเวลาเปิด-ปิด และมาตรการควบคุมการเดินทางเข้า-ออก เป็นไปตามอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันในอำเภอแม่สายมีจุดผ่อนปรนทั้งหมด 4 จุด คือ

- จุดผ่อนปรนบ้านสายลมจอย บริเวณตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย เปิดตามประกาศจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน 2538 เป็นต้นมา
- จุดผ่อนปรนบ้านเกาะทราย บริเวณตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย เปิดตามประกาศจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน 2538 เป็นต้นมา
- จุดผ่อนปรนท่าดินดำ บ้านป่าแดง หมู่ 5 ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย เปิดตามประกาศจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2548 เป็นต้นมา
- จุดผ่อนปรนบ้านปางห้า บริเวณตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย เปิดตามประกาศจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน 2538 เป็นต้นมา

2. จุดผ่านแดนถาวร

มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าการสัญจรไปมา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเปิด-ปิดจุดผ่านแดนถาวร ต้องเป็นความตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศ สำหรับในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ใช้อำนาจโดยความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ปัจจุบันในอำเภอแม่สายมีจุดผ่านแดนถาวรทั้งหมด 2 จุด คือ

- จุดสะพานข้ามแม่น้ำสาย บริเวณเทศบาลตำบลแม่สาย ตำบลเวียงพางคำ ตรงข้ามกับเมืองท่าขี้เหล็ก จังหวัดเชียงราย รัฐฉาน ประเทศพม่า โดยกระทรวงมหาดไทยได้เปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2540 แต่เนื่องจากความไม่พร้อมทั้งสองฝ่าย จึงได้มีการตกลงขยายเวลาใช้บังคับออกไปเป็นวันที่ 14 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นมา
- จุดสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 บริเวณบ้านสันผักอี ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย

¹¹ นักธุรกิจแพปลาและออกเรือประมง. สัมภาษณ์ (27 สิงหาคม 2551).

ประเทศคู่ค้าหลักที่ทำการค้าผ่านช่องทางการค้าอำเภอแม่สายในปัจจุบัน ได้แก่ ประเทศพม่า และประเทศจีน โดยเส้นทางหลักที่ใช้เป็นเส้นทางทางบก คือเส้นทาง R3B โดยเส้นทางนี้เริ่มจากด่านพรมแดนแม่สายผ่านจังหวัดท่าขี้เหล็กประเทศพม่า ผ่านเมืองเชียงตุง เมืองลาเข้าชายแดนจีนทางด่านเชียงรุ่ง และมุ่งสู่คุนหมิง ซึ่งปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวเป็นถนนลาดยางขนาดสองช่องทางจราจร และจากเชียงตุงไปเมืองลากำลังจะพัฒนาเป็นถนนสี่ช่องทางจราจร ซึ่งการเดินทางด้วยรถยนต์จากชายแดนไทยไปเมืองลาของประเทศพม่า ตามเส้นทางดังกล่าว ใช้เวลาประมาณ 6-8 ชั่วโมง รวมระยะทาง 252 กิโลเมตร¹² อีกทั้งจากเมืองเชียงตุงยังสามารถเดินทางต่อไปยังเมือง ตองยี และเมืองมณฑลเย่ ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ของพม่าตอนเหนือและเป็นโอกาสในการขยายตลาดเข้าสู่เมืองเหล่านี้ในอนาคต

สินค้าที่ส่งออกไปประเทศพม่าส่วนใหญ่ ได้แก่ สินค้าประเภทอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง, แผ่นเหล็กชุบสังกะสี, ยางรถยนต์, ยารักษาโรค, ปูนซีเมนต์, บัตรเติมเงิน, ก๊าซ LPG, อะไหล่รถจักรยานยนต์ และสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป ส่วนสินค้าเข้าส่วนใหญ่จะเป็นจำพวกสินค้าเกษตร พืชของป่า และสินแร่ต่าง ๆ เช่น โค-กระบือ, กระเทียม, เสื้อผ้าสตรี, ผลส้มสด, เปลือกไม้, รัตนชาติยังไม่ตกแต่ง, ช้างดอกหญ้า, เครื่องจักรเก่าใช้แล้ว และสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป¹³ โดยมูลค่าการค้ามีความผันผวนไม่แน่นอนซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดน อีกทั้งปัญหาการเมืองภายในประเทศพม่าและการเมืองระหว่างประเทศ โดยเมื่อเกิดปัญหาขึ้นพม่ามักจะนำเอามาตรการการปิด-เปิด ด่านพรมแดนมาใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าชายแดน

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้อนุมัติการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 ขึ้น ซึ่งปัจจุบันโครงการนี้เสร็จสมบูรณ์แล้ว ช่วงสะพานแล้วเสร็จหากแต่การก่อสร้างในบริเวณเชิงสะพานซึ่งจะใช้เป็นศูนย์บริการกระจายสินค้ายังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งเป็นพื้นที่ประมาณ 270 ไร่ โดยจะเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออกมาไว้รวมกัน และจะมีระบบตรวจสอบที่สมบูรณ์ มีอุปกรณ์เอ็กซเรย์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์พร้อมมูลและจะทำให้เป็นศูนย์บริการที่ครบวงจรอย่างแท้จริง¹⁴ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่ตอนในของรัฐบาลจีนนี้จึงมีผลกระทบต่อการเติบโตทางด้านการค้าระหว่างไทย-จีน โดยเฉพาะที่แม่สายอย่างเห็นได้ชัด กล่าวโดยสรุปคือ ปัจจัยจีนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้แม่สายมีการพัฒนาด้านการค้าอย่างต่อเนื่องและในปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

เนื่องจากพื้นที่พรมแดนไทยติดต่อกับประเทศพม่านั้นเป็นพื้นที่ของกองกำลังชนกลุ่มน้อย ได้แก่ กองกำลังไทใหญ่ (SSA) ซึ่งมักจะมีการสู้รบกับทหารพม่าอยู่เสมอในบริเวณชายแดนติดต่อกับไทย ซึ่งทำให้ต้องมีการปิดด่านส่งผลต่อการค้าชายแดนอย่างมาก นอกจากนั้นยังมีกองกำลังว้าแดง (UWSA) ที่มีชื่อเสียงด้านการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศโดยมักจะใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อส่งต่อไปยัง

¹² ด้านศุลกากรแม่สาย, “รายงานประจำปี 2549,” 2549. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

¹³ ด้านศุลกากรแม่สาย, “รายงานประจำปี 2549,” 2549. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

¹⁴ พรพิมล ตรีโชติ, การพัฒนาลุ่มน้ำภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำโขง. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, หน้า 137-138

ประเทศที่สาม¹⁵ ซึ่งถึงแม้ว่ากองกำลังว่าแดง (UWSA) จะไม่มีการสู้รบกับทหารพม่าเนื่องจากเป็นพันธมิตรกัน แต่พื้นที่ของอิทธิพลกองกำลังว่าแดงซึ่งอยู่ติดต่อกับชายแดนจีนและเป็นทางผ่านของเส้นทางการค้า ไทย-จีน รวมถึงเป็นเส้นทางในการกระจายสินค้าไปยังเมืองต่างๆ ของรัฐฉานตอนบนนั้น รัฐบาลพม่าไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้จึงปรากฏการหาผลประโยชน์ของชนกลุ่มว่าแดงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การตั้งด่านเก็บเงินกับรถขนส่งสินค้าซึ่งปัจจุบันมีถึง 12 ด่าน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผ่านทางประมาณ 30,000-40,000 บาท ต่อคัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่พม่าไม่อนุญาตให้รถยนต์บรรทุกสินค้าแบบตู้คอนเทนเนอร์ เข้า-ออก ประเทศทางชายแดนด้านนี้ ผู้ประกอบการ นำเข้า-ส่งออก จำเป็นต้องใช้รถกระบะบรรทุกสินค้าคลุมผ้าใบแทน ซึ่งเสี่ยงต่อการที่สินค้าจะเสียหายโดยเฉพาะในฤดูฝน¹⁶ อุปสรรคเหล่านี้ทำให้ต้นทุนในการขนส่งของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการหันไปเลือกใช้เส้นทางขนส่งสินค้าผ่านแม่น้ำโขงทางด่านอำเภอเชียงแสน และเส้นทางทางบกทางด่านอำเภอเชียงของในการค้าขายกับจีนแทนมากขึ้น

จากปัญหาภายในของประเทศพม่าดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าขายและการค้าชายแดนอย่างมาก จากเดิมที่แม่สายเคยถูกวางยุทธศาสตร์ไว้ให้เป็นศูนย์กลางการค้ากับจีนจากรัฐบาลโดยได้มีการวางโครงการในการจัดสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 และด่านศุลกากรแห่งใหม่เพื่อรองรับการขยายตัวของการค้ากับจีน และในขณะเดียวกันทางรัฐบาลจีนก็ได้ให้ความสำคัญกับเส้นทางการค้าสาย “แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก-เชียงใหม่-เมืองลา” เป็นอย่างมาก โดยได้มีความพยายามในการผลักดันการสร้างและปรับปรุงสภาพถนนสายนี้ตลอดมา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้การค้ากับจีนต้องหาเส้นทางใหม่ ทางด้านนักธุรกิจไทยต้องหันไปใช้เส้นทางทางน้ำที่อำเภอเชียงแสนมากขึ้น¹⁷ ทางด้านรัฐบาลจีนก็ได้หันไปให้ความสำคัญกับเส้นทางสาย “R3A” ที่ผ่านประเทศลาวมากขึ้น ในขณะที่รัฐบาลไทยก็ต้องปรับตัวโดยปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การค้ากับจีนไปไว้ที่อำเภอเชียงของแทนโดยได้มีการโครงการในการสร้างสะพานมิตรภาพและด่านศุลกากรแห่งใหม่ขึ้นที่นั่น จึงนับว่าเป็นการเสียโอกาสทางด้านการค้าของอำเภอแม่สายอย่างมากในการขยายการค้ากับจีน แต่อย่างไรก็ตามหากปัญหาดังกล่าวนี้ได้รับการแก้ไขจนเส้นทาง R3B สามารถใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอีกครั้ง ก็จะมีส่วนสำคัญในการเสริมศักยภาพของอำเภอแม่สายให้สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ

4) กาญจนบุรี

มีศักยภาพการพัฒนาเส้นทางเชื่อมต่อกับเมืองทวาย เมืองใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศพม่า อีกทั้งยังสามารถเชื่อมต่อกับบริเวณที่รัฐบาลพม่ามีนโยบายจะสร้างท่าเรือน้ำลึกซึ่งสามารถพัฒนาการค้าทางทะเล และการท่องเที่ยวสู่หมู่เกาะในทะเลอันดามัน นอกจากนี้ ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรียังเป็นจุดนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่า เพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าราชบุรี ซึ่งทำให้เป็นจุด

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 140

¹⁶ นายด่านศุลกากรแม่สาย, สัมภาษณ์ 22 พฤษภาคม 2550.

¹⁷ สัมภาษณ์ รองประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย ฝ่ายการค้าชายแดน, 7 กุมภาพันธ์ 2550.

ที่มีมูลค่าการค้าสูงสุด ในด้านการค้าชายแดนนั้น ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมีเพียง 4 ช่องทางที่มีการผ่านแดนและการติดต่อค้าขายจำนวนมาก ได้แก่

บ้านเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี	บ้านเจดีย์สามองค์เป็นหมู่บ้านชายแดนของอำเภอสังขละบุรี อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 230 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอสังขละบุรีประมาณ 23 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ทั่วไปเป็นป่าอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ล้อมรอบด้วยภูเขา บ้านเจดีย์สามองค์มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าด้านอำเภอพญาทองชู จังหวัดเมะล่าย ในปัจจุบันบ้านเจดีย์สามองค์เป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าและจุดผ่านแดนชั่วคราวระหว่างไทยกับพม่า เพียงจุดเดียวของจังหวัดกาญจนบุรี ตามมติคณะอนุกรรมการเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2533 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 มูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี จึงมาจากการค้าขายผ่านจุดผ่อนปรนทางการค้าและจุดผ่านแดนชั่วคราวบ้านเจดีย์สามองค์เป็นหลัก
บ้านอีต่อง ตำบลปิล็อก อำเภอทองผาภูมิ	บ้านอีต่อง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลปิล็อก อำเภอทองผาภูมิ อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 170 กิโลเมตร มีสภาพเป็นพื้นที่สูง มีสภาพอากาศคล้ายกับทางเหนือของประเทศไทย ในอดีตบ้านอีต่องเจริญรุ่งเรืองจากการทำเหมืองแร่ดีบุกและพลูแฟรม โดยมีแร่ทองคำบ้างแต่ไม่มากพอที่จะลงทุนทำเหมืองแร่ การทำเหมืองแร่ในสมัยนั้นอาศัยแรงงานพม่าและชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น ในปี พ.ศ. 2540-2541 การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ได้วางท่อก๊าซธรรมชาติซึ่งซื้อก๊าซธรรมชาติมาจากพม่า เพื่อนำมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าจังหวัดราชบุรี จุดที่มีการส่งมอบก๊าซ ธรรมชาติ ไทย-พม่า เป็นสถานีตั้งอยู่ที่บ้านอีต่อง ตำบลปิล็อก อำเภอทองผาภูมิ และในปี พ.ศ. 2544 จึงเริ่มซื้อขายก๊าซธรรมชาติผ่านทางดังกล่าว
ช่องผาสุก ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ	ช่องผาสุกตั้งอยู่บริเวณหมู่บ้านแปลง 4 ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 170 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอทองผาภูมิประมาณ 30 กิโลเมตร และอยู่ในบริเวณใกล้กับที่ตั้งเขื่อนเขาแหลม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวและผลไม้ต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงสัตว์และทำประมงน้ำจืด เส้นทางจากช่องผาสุกไปยังพม่าเป็นระยะทางประมาณ 4

	กิโลเมตร มีหมู่บ้านประมาณ 40-50 หลังคาเรือน และยังมีหมู่บ้านอื่นๆ อีกตลอดเส้นทางไปทวาย ทำให้ช่องทางดังกล่าวมีการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างชาวไทย กะเหรี่ยง และพม่า มาเป็นเวลานานแล้ว โดยสินค้าที่พม่านำมาแลกเปลี่ยนกับไทย ได้แก่ โค กระบือ ปลาแห้ง กุ้งแห้ง ไข่เต่า หวาย มูลค้างคาว เป็นต้น ในขณะที่คนไทยจะนำสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า และยารักษาโรคไปแลกเปลี่ยนเป็นส่วนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2541 ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีได้ปิดช่องทางผาสูกห้ามมิให้มีการค้าขาย เนื่องจากมีการสู้รบบริเวณแนวชายแดนพม่า จนปัจจุบันที่สถานการณ์เริ่มสงบลงแล้ว ทางหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรีพยายามเสนอเรื่องเพื่อขอเปิดจุดผ่อนปรนที่ช่องผาสูกแต่ยังไม่เป็นผลแต่อย่างใด เนื่องจากคณะกรรมการร่วมรัฐและเอกชนจังหวัดยังคงอ้างเหตุผลของความมั่นคงและความปลอดภัย ประกอบกับช่องผาสูกอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำ 1A ซึ่งการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวต้องนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ดังนั้น หากผู้ประกอบการค้าต้องการนำสินค้าเข้าออกบริเวณช่องผาสูก สามารถขออนุญาตไปยังด่านศุลกากรอำเภอสังขละบุรีเป็นครั้งคราวได้ โดยให้ด่านศุลกากรประสานหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ทราบด้วย
บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง	บ้านพุน้ำร้อนตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองอยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 75 กิโลเมตร บ้านพุน้ำร้อนเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน มีพื้นที่ติดต่อกับพม่าด้านทวาย มณฑลตะนาวศรี โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นแบ่งเขตแดน นอกจากนี้ พื้นที่บ้านพุน้ำร้อนยังเป็นพื้นที่ราชพัสดุและเขตหวงห้ามที่ดินของทหาร อยู่ในความดูแลของกองพลทหารราบที่ 9 ตามพระราชบัญญัติกฤษฎีกา กำหนดเขตหวงห้ามที่ดินของทางราชการทหาร พ.ศ. 2481 บ้านพุน้ำร้อนมีประชากรประมาณ 600 คน เป็นประชากรไทยประมาณร้อยละ 80 นอกนั้นเป็นชาวกะเหรี่ยง มอญ และพม่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ปลูกข้าวโพด พักทอง มันสำปะหลัง ถั่วลิสง พริก มะขามหวาน นอกจากนี้ ยังเลี้ยงสัตว์ หางของป่า และสานเข่งไม้ไผ่ ช่องทางผ่านแดนบ้านพุน้ำร้อนมีบทบาทสำคัญด้านการค้าระหว่างไทย-พม่าอย่างมาก เนื่องจากภาคเอกชนของจังหวัดภายใต้การสนับสนุนของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ในนามของบริษัทกาญจนบุรี-ทวาย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ได้รับสัมปทานจาก

	รัฐบาลพม่า ในโครงการสร้างทางหลวงระหว่างประเทศสายทวาย-บ้านเก่า (สายอาเซียน A-123) ในพม่ามาเชื่อมต่อที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ 12 ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง และโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2539-2544 ภายใต้แผนแม่บท โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันตก (Western Seaboard- WSB) และสร้างความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมกับฝั่งทะเลอันดามันเพื่อเป็นประตูการค้าอันสำคัญทางหนึ่งระหว่างไทยกับพม่าและทางออกทะเลอันดามันของไทยไปยังกลุ่มประเทศตะวันตก ยุโรป กลุ่มตะวันออกกลาง ประเทศในทะเลอาหรับอินเดีย ดังนั้น หากดำเนินการต่อไป ในอนาคต จังหวัดกาญจนบุรีจะเป็น Golden Gate Way ของประเทศไทยสู่ทะเลอันดามัน
--	---

5) แม่ฮ่องสอน

เส้นทางนี้มีจุดเด่นที่น่าสนใจเนื่องจากสามารถเข้าถึงกรุงเนย์ปีดอร์เมืองหลวงใหม่ของพม่า และเชื่อมต่อถึงเมืองมณฑลทะเลย์ศูนย์กลางการค้าทางตอนเหนือของพม่า และยังสามารถเชื่อมต่อสู่เมืองลอยก่อ (เมืองหลวงรัฐคะยาห์) ดองยี (เมืองหลวงรัฐฉาน) และดองอู ซึ่งจะทำให้ไทยสามารถขยายขอบเขตของการค้าชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนเหนือของพม่าได้

ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเส้นทางติดต่อกับประเทศพม่าถึงกว่า 20 ช่องทาง โดยปัจจุบันได้มีการเปิดเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้า 5 แห่ง คือ 1) บ้านห้วยผึ่ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง 2) บ้านห้วยตันนุ่น อำเภอขุนยวม 3) บ้านน้ำเพียงดิน อำเภอแม่สะเรียง 4) บ้านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง 5) บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย

จังหวัดแม่ฮ่องสอนค่อนข้างจะมีปัญหาต่อการคมนาคมและขนส่งจากภายนอกและส่วนอื่นของประเทศเนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เต็มไปด้วยเขาสูงชัน แต่อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดอันมีชายแดนติดกับประเทศพม่าเป็นแนวยาว อีกทั้งยังมีระยะทางไม่ไกลจากเมืองใหญ่ของพม่าอย่างดองอูและดองยี จึงส่งผลให้แม่ฮ่องสอนถูกใช้เป็นเส้นทางการค้าและการคมนาคมระหว่างผู้คนมาแต่ครั้งอดีต นอกจากนี้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ยังพบว่ากองทัพญี่ปุ่นยังได้ใช้พื้นที่อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นฐานกำลังในการส่งทหารเข้าประเทศพม่า โดยกองทัพญี่ปุ่นได้สร้างเส้นทางสนามบินและเส้นทางลำเลียงเชื่อมโยงจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองในฝั่งพม่าผ่านช่องทางห้วยตันนุ่น¹⁸ ซึ่งในปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวยังคงใช้ประโยชน์ทางการค้าและมีการเปิดเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าห้วยตันนุ่น

¹⁸ ดู เชิดชาย ชมธวัช, ทหารญี่ปุ่นในความทรงจำของชาวขุนยวมในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (มปป).(ไม่ปรากฏที่พิมพ์)

สำหรับในปัจจุบันแม้จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะยังคงมีอุปสรรคในการเดินทางและขนส่งสินค้าจากภายนอกที่เส้นทางต้องผ่านภูเขาสูงชัน และอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนยังอยู่ในรูปของการเกษตร แต่จากข้อมูลการค้าชายแดนผ่านจุดผ่อนปรนทั้ง 5 แห่ง กลับพบว่ามี มูลค่าสูงถึง 613 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นการส่งออก 550.57 ล้านบาท และการนำเข้า 62.43 ล้านบาท มีสินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก คือ เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว สุราต่างประเทศ รองเท้าแตะฟองน้ำ, สินค้าอุปโภค-บริโภค รถบรรทุกเก่าใช้แล้ว หลอดฟลูออเรสเซนต์ไม่เกิน 100 วัตต์ เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า ข้าวเจ้าชัณษา และหลอดไฟฟ้าแบบตรง ตามลำดับ ส่วนสินค้านำเข้าหลัก คือ สิ่งประดิษฐ์ทำด้วยไม้ กระบี่มีชีวิต พริกแห้ง วงล้อเกวียน น้ำมันงา และน้ำยารัก ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่าแม่ฮ่องสอนยังคงมีความสำคัญในฐานะเส้นทางคมนาคมและการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

แต่อย่างไรก็ดีแม้การค้าชายแดนจะมีมูลค่าที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของจังหวัด แต่สำหรับจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศพม่ากว่า 483 กิโลเมตรและมีช่องทางชายแดนกว่า 20 แห่ง อีกทั้งยังเป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญในอดีต อาจถือได้ว่าการมูลค่าการค้าชายแดนดังกล่าวยังมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากเส้นทางการค้าที่มีสภาพทรุดโทรมและลำบากต่อการสัญจรไปมา

6) ประจวบคีรีขันธ์

เส้นทางนี้จะทำให้สามารถเชื่อมต่อกับเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรีของพม่า ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรหนาแน่น ปัจจุบันเป็นเมืองท่าที่ใช้ในการประมงและยังเป็นศูนย์กลางการค้าไม้ที่สำคัญของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้ทางการพม่ายังมีแผนในการพัฒนาหมู่เกาะมะริดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตด้วย การเชื่อมโยงดังกล่าวจะทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของไทย สามารถเชื่อมศักยภาพทั้งในด้านการค้า การท่องเที่ยว ประมง และอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นจุดแข็งของประจวบคีรีขันธ์

โดยปัจจุบันจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีช่องทางติดต่อกับประเทศพม่าถึงกว่า 30 ช่องทาง หากแต่มีการพัฒนาเปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพียงช่องทางเดียว คือ บริเวณด่านสิงขร ตำบลคลองวาฬ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านไร่ไครยา หมู่ที่ 6 ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ห่างจากตัวจังหวัดเป็นระยะทาง 22 กิโลเมตร และห่างจากถนนเพชรเกษมประมาณ 14 กิโลเมตร โดยมีด่านมุดองตั้งอยู่ตรงข้ามในฝั่งพม่า จุดที่ตั้งของด่านสิงขรปัจจุบันอยู่ห่างมาทางทิศตะวันออกจากเมืองสิงขรหรือช่องสิงขรเดิมประมาณ 70 กิโลเมตร โดยได้ถูกลงนามประกาศให้ด่านสิงขรมีฐานะเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

สภาพโดยรอบของจุดผ่อนปรนทางการค้าด่านสิงขรมีสภาพเป็นภูเขาสูง และมีลักษณะเป็นช่องเขาบริเวณที่ตั้งของจุดผ่อนปรน สภาพแวดล้อมโดยรอบนอกจากจะมีลักษณะเป็นป่าดิบโดยเฉพาะบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีที่เป็นพรมแดนไทย-พม่าแล้ว ยังมีพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉพาะสับปะรด มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน ตามเชิงเขาในฝั่งไทย ซึ่งลักษณะของการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินอยู่ในรูปของ ส.ป.ก.

สำหรับการใช้งานช่องสิงขรในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ช่องสิงขรถูกใช้ในฐานะจุดผ่านแดนชั่วคราวเพื่อนำไม้ซุงจากประเทศพม่าที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลพม่าเข้า

ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2532 – 2534 และช่องทางนำเข้าถ่านหินในช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2538 จากเหมืองแร่ของบริษัท บุรพาท่านหิน จำกัด ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลพม่า

อย่างไรก็ดีแม้ทางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเปิดด่านสิงขรเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าตามที่กล่าวมาแล้ว แต่ดูเหมือนสภาพการค้าบริเวณดังกล่าวนี้จะไม่มีความเปลี่ยนแปลงหรือขยายตัวมากสักเท่าใดนัก จะมีการค้าที่มูลค่าสูงบ้างก็แต่เพียงการขนถ่านหินจากเหมืองของบริษัท อิตาเลียนไทย จำกัด ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลพม่าเข้ามาฝั่งไทย และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่จากฝั่งไทยไปยังฝั่งพม่า นอกเหนือจากนั้นจะเป็นการค้าของเล็กๆ น้อยๆ ของประชาชนตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้วยไม้และพันธุ์ไม้ป่าที่ชาวพม่าในท้องถิ่นนำข้ามแดนมาขายยังฝั่งไทย และเครื่องอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันที่ชาวพม่ายังต้องพึ่งพาจากฝั่งไทยอยู่มาก

3. ต้นทุนทางเศรษฐกิจ

MYANMAR

3.1 ภาษี

ระบบการจัดเก็บภาษีการลงทุนของพม่า ได้จัดประเภทนักลงทุนต่างชาติ เพื่อจัดเก็บภาษี ดังนี้

1. ชาวต่างชาติที่ไม่มีถิ่นพำนักในพม่า (Non-Resident Foreigner) หมายถึง ชาวต่างชาติที่อยู่อาศัยในพม่าน้อยกว่า 183 วัน ซึ่งต้องเสียภาษีจากรายได้ทั้งหมดที่ได้รับภายในพม่า
2. ชาวต่างชาติที่มีถิ่นพำนักในพม่า (Resident Foreigner) หมายถึง
 - ชาวต่างชาติที่อยู่อาศัยในพม่ามากกว่า 183 วัน
 - บริษัทที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด รวมทั้งมีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติบางส่วนหรือทั้งหมด
 - สมาคมที่มีชาวต่างชาติร่วมจัดตั้งด้วยทั้งหมดหรือบางส่วน ยกเว้นบริษัทสาขาต่างชาติ ให้นับรวมเป็นชาวต่างชาติที่ไม่มีถิ่นพำนักในพม่า

ประเภทภาษี	อัตราภาษี สำหรับนักลงทุนต่างชาติ	
	อาศัยอยู่ในพม่า (Resident Foreigner)	ไม่ได้อาศัยในพม่า (Non-Resident Foreigner)
1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Tax)	อัตราคงที่ ร้อยละ 30 ต่อเงินได้สุทธิ	ขั้นต่ำ ร้อยละ 35 ต่อเงินได้สุทธิ
- กรณีได้รับการส่งเสริมการลงทุน	- ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (tax holiday) เป็นเวลา 3 ปี และสามารถขอขยายระยะเวลาต่อได้	
2. ภาษี หัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax)		
- ภาษีดอกเบี้ย	15	20
- ภาษีค่าภาคหลวง (Royalty)	15	20
- ภาษีค่าทำสัญญา (Contract)	3	3.5
- ภาษีเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส	2.5	3
3. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax)		ร้อยละ 35 ต่อเงินได้สุทธิ
- กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจาก MIC	ร้อยละ 10 ต่อเงินได้สุทธิ	
- กิจกรรมที่ไม่ได้รับการส่งเสริมจาก MIC	ร้อยละ 15 ต่อเงินได้สุทธิ	
5. ภาษีการค้า (Commercial Tax) เป็นภาษี สำหรับสินค้าทั่วไป, สินค้านำเข้า, หรือสินค้า ผลิตภายในประเทศ รวมทั้งการบริการต่าง ๆ	อัตราภาษีมีตั้งแต่ 0 - 200	

☞ ภาษีการค้า

ประเภทธุรกิจ	อัตราภาษี
ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขาย	5-20% ของรายได้
ธุรกิจบริการ เฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า	8-30%
ธุรกิจ โรงแรม และภัตตาคาร	10% ของรายได้

☞ ภาษีนำเข้า¹⁹ รัฐบาลพม่าได้ประกาศเก็บภาษ้นำเข้าสินค้าหลายชนิด ดังนี้

- อัตราเดียวที่ระดับ 25%
- สินค้าคอมพิวเตอร์ ปู่ย และเวชภัณฑ์ ฯลฯ จากเดิมที่สินค้านั้นต้องเสียภาษีในอัตรา 2-20% และได้เปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้คำนวณราคาสินค้าสำหรับการคำนวณภาษี ศุลกากรที่ระดับ 450 จ๊าด/ดอลลาร์สหรัฐ จากเดิมที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 100 จ๊าด/ดอลลาร์สหรัฐ
- สิ่งทอ 5-300 % ของมูลค่านำเข้า
- เครื่องจักรและอุปกรณ์ 15-200 % ของมูลค่านำเข้า
- อุปกรณ์ในการขนส่ง 5-300 % ของมูลค่านำเข้า
- สินค้าอุปโภคบริโภค 50-200 % ของมูลค่านำเข้า

☞ ภาษีส่งออก รัฐบาลพม่าได้ประกาศเก็บภาษีส่งออกสินค้าหลายชนิด ดังนี้

- แป้ง แป้งข้าวเจ้า 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
- รำข้าว 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
- กากน้ำมันพืช 5 % ของมูลค่าส่งออก
- ธัญพืช 5 % ของมูลค่าส่งออก
- ไม้ไผ่ หนังสือ 5% และ 10% ของมูลค่าส่งออก

☞ **ภาษีหัก ณ ที่จ่าย** ชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในพม่า จะเสียภาษีดังกล่าวโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ที่พำนักในพม่ากับผู้ที่ไม่ได้พำนักในพม่า โดยจะเสียในอัตรา ดังนี้

- ภาษีดอกเบี๋ย ผู้พำนักเสีย 15% ไม่พำนักเสีย 20%
- ภาษีจากการได้รับใบอนุญาตต่างๆ ผู้พำนักเสีย 15% ผู้ไม่พำนักเสีย 20%
- ค่าธรรมเนียมการทำสัญญากับรัฐบาล ผู้พำนักเสีย 4% ไม่พำนักเสีย 3.5
- กรณีที่เงินปันผล กำไรของกิจการสาขา และส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับการหักภาษีแล้ว ไม่ต้องชำระภาษีหัก ณ ที่จ่ายอีก

¹⁹ ที่มา : สำนักอาเซียนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มีนาคม 2551

3.2 ต้นทุนแรงงานของประเทศพม่า

ตามพระราชบัญญัติการจ้างงานปี 2502 (the Employment Registration Act 1959) และพระราชบัญญัติประกันสังคมปี 2497 (the Social Security Act 1954)

ชั่วโมงการทำงาน	1. โดยทั่วไป 8 ชั่วโมงต่อวัน 2. บริษัท/ศูนย์การค้า/โรงงาน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 3. อุตสาหกรรมเหมืองแร่และขุดเจาะน้ำมัน 44 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 4. การทำเหมืองแร่ในอุโมงค์ใต้ดิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 5. เวลาทำงานราชการ 9.30-16.30 น. จันทร์-ศุกร์
วันลาพักร้อน/ต่อปี (ได้รับค่าจ้าง)	1. วันลาพักร้อน 6 วันต่อปี (สำหรับพนักงาน) 2. 30 วันต่อปี (สำหรับผู้บริหารระดับสูง) 3. 20 วันต่อปี (สำหรับผู้บริหารระดับกลาง) 4. 10 วันต่อปี (สำหรับผู้บริหารระดับต้น)
วันหยุดราชการ (ได้รับค่าจ้าง)	21 วัน/ปี
วันหยุดลาคลอด (ได้รับค่าจ้าง)	1. ก่อนคลอด ลาพักได้ 45 วัน 2. หลังคลอด ลาพักได้ 45 วัน
ค่าจ้าง	พนักงานโรงงาน ขั้นต่ำ 2,000-3,000 จ๊าด ต่อวัน (ขึ้นอยู่กับความชำนาญ)
บริษัทเอกชนที่มีพนักงานตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป	ร่วมจ่ายค่าประกันสังคมจากเงินเดือนประจำร้อยละ 2 ให้แก่กองทุนประกันสังคม
สิทธิประโยชน์	1. ได้รับการตรวจสอบสุขภาพและยารักษาโรคฟรี 2. เงินสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาล 3. เงินสงเคราะห์การคลอดบุตร 4. เงินช่วยเหลืองานฌาปนกิจ 5. เงินสงเคราะห์ผู้พิการชั่วคราวและตลอดชีพ 6. เงินบำนาญ

ที่มา : Overseas Research Development, Japan External Trade Organization และจากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่

☞ อัตราค่าจ้างแรงงาน

ประเภทแรงงาน	ค่าจ้างแรงงาน : เดือน
แรงงานทั่วไป	19-31
วิศวกร	31-70
ผู้จัดการระดับกลาง	53-175
ค่าแรงงานขั้นต่ำ	
- แรงงานไม่มีทักษะ	20
- แรงงานที่มีทักษะ	40
อัตราประกันสังคม	
- นายจ้าง	ร้อยละ 1.6-3.3
- ลูกจ้าง	ร้อยละ 1.0-2.0

ที่มา : Overseas Research Development, Japan External Trade Organization

3.3 ค่าสาธารณูปโภค

☞ ค่าน้ำและค่าไฟ

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

1) ค่าไฟฟ้า (อัตราต่อกิโลวัตต์) ☞ ค่าไฟฟ้าสำหรับการประกอบธุรกิจ ☞ ค่าไฟฟ้าทั่วไป	0.049-0.056 0.08
2) ค่าน้ำ (อัตราต่อลูกบาศก์เมตร) ☞ ค่าน้ำสำหรับการประกอบธุรกิจ ☞ ค่าน้ำทั่วไป	0.88 0.44

ที่มา : Overseas Research Development, Japan External Trade Organization

☞ ค่าโทรศัพท์

ระบบ	ค่าโทรศัพท์ต่อนาที
โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM และ WCDMA	นาทีละ 50 จ๊าด

ที่มา : Irrawaddy 4 ม.ค.53

3.4 ค่าเช่าที่ดินและค่าเช่าสำนักงานต่าง ๆ

ที่ดิน	อัตรา (ดอลลาร์สหรัฐต่อตารางเมตร)
ราคาซื้อที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม	ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติและบริษัทต่างชาติซื้อที่ดิน
ราคาเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม	
- เขตอุตสาหกรรมท้องถิ่น(กระทรวงแรงงาน)	0.25
- เขตอุตสาหกรรม Mingaladon (ร่วมทุนระหว่างบริษัทญี่ปุ่นและกระทรวงแรงงาน)	0.33
ค่าเช่าสำนักงาน	
- International Business Center (Pyay Road)	10
- Sakura Tower (กลางเมือง)	15
- Trades Hotel	18
ค่าเช่าโรงงาน	
- เขตกรุงย่างกุ้ง	0.6 - 14
- นอกกรุงย่างกุ้ง	0.2 - 2.3

ที่มา : Overseas Research Development, Japan External Trade Organization

☞ ค่าเช่าอาคารโรงงาน

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ

ชนิดของโรงงาน	ที่ตั้ง	ค่าเช่าเฉลี่ย / ตรม./ปี
โรงงานสำเร็จรูป	เขตย่างกุ้ง	0.55-13.71
	นอกกรุงย่างกุ้ง	0.17-2.75

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration

4. พื้นที่เขตอุตสาหกรรม

MYANMAR

กรมพัฒนาที่อยู่อาศัยและทรัพยากรมนุษย์ (Department of Human Settlement and Housing Development: DHSHD) กระทรวงก่อสร้างได้พัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรม (Industrial Zone) สำหรับการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการสร้างงานและส่งเสริมการพัฒนาชนบท และการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมขึ้นมา จำนวน 18 แห่งในปี พ.ศ. 2538 โดยให้กระจายพื้นที่ไปทั่วประเทศ

อย่างไรก็ตาม ก่อน ปี พ.ศ. 2531 เขตอุตสาหกรรมสำคัญของพม่าจะอยู่บริเวณรอบๆ เมืองย่างกุ้ง เขตตำบล มิงกลาดอน (Mingaladon) ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองย่างกุ้งไปทางทิศตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่บนถนนสายย่างกุ้ง-พะโค อย่างไรก็ตามพื้นที่บริเวณนี้ไม่ได้ถูกเลือกอย่างไม่มีเหตุผล ทั้งนี้ เนื่องจากตำบลมิงกลาดอนเป็นพื้นที่ที่ตั้งของค่ายและที่พักของทหาร ดังนั้น สมาชิกในครอบครัวทหารซึ่งมีเป็นจำนวนมากจึงเป็นแรงงานป้อนโรงงานเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี²⁰

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรม (The Myanmar Industrial Development Committee) ขึ้นมา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงได้มีการตั้งเขตอุตสาหกรรมขึ้นมา ทั้งหมด 18 แห่งด้วยกันและต่อมาเพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง รวมทั้งหมดเป็น 23 เขต ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงค่อนข้างจะภูมิใจกับจำนวนอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลตั้งเป้าหมายสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมากถึง 43,000 โรงงานที่เอกชนเป็นเจ้าของ แต่ที่น่าสังเกตคือ ประมาณร้อยละ 93 ของโรงงานของภาคเอกชนไม่ได้ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมที่รัฐบาลกำหนด²¹ นอกเหนือไปจากนั้น พบว่าโรงงานส่วนใหญ่มีขนาดเล็กมากเท่ากับอุตสาหกรรมในครัวเรือนเท่านั้น ดังนั้น โรงงานเหล่านี้จึงไม่สามารถจ้างงานเป็นจำนวนมากตามที่รัฐบาลตั้งไว้ หากแต่ก็นับว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมได้ผลในระดับเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามแม้ว่าโรงงานอุตสาหกรรม จะไม่ได้ตั้งอยู่เฉพาะในเขตนิคมที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น หากยังกระจายไปทั่วประเทศ แต่แม้กระนั้นก็ตามรัฐบาลก็ยังคงให้ความสำคัญลำดับ ต้นๆ กับเขตนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 23 เขตที่ได้กำหนดไว้ก่อน ดังนั้นนักลงทุนต่างชาติจึงควรพิจารณาเข้าไปลงทุนในพื้นที่ที่รัฐบาลพม่าให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ นอกจากนั้นยังพบว่าในแต่ละเขตอุตสาหกรรมนั้นมีการเน้นหนักการลงทุนในเฉพาะด้านและยังขาดแคลนการผลิตในอีกหลายด้านเช่นกัน

²⁰ Guy Lubeigh, **Industrial Zones in Burma and Burmese Labour in Thailand**, p. 161.

²¹ Ministry of Information, 2006.

ตารางที่ 15 แสดงการผลิตสินค้าในเขตอุตสาหกรรม 18 เขต

ที่	เขตการผลิต	I ย่างกุ้ง (เขตตะวันออก)					II ย่างกุ้ง (ตะวันตก)	III ย่างกุ้ง (ใต้)	IV ย่างกุ้ง(เหนือ)		V มัณฑะเลย์	
	ประเภทสินค้าที่ผลิต	ตะโกงใต้ (1)	ตะโกงใต้ (2)	จ่วย ผวกกัน	โอกราลาปา เหนือ	ทาเกย์ดา			จ่วย ปยี ทาร์	ไหล่ ทาร์ ยาร์	ชานพยา	เส่งปาน
1	อาหารและเครื่องดื่ม	17	29	11	47	26	49	78	23	29	29	59
2	เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม	7	6	3	6	10	6	5	15	35	3	-
3	สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน	6	9	1	4	2	2	1	-	17	11	6
4	สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว	34	130	10	10	10	60	65	13	40	21	12
5	การพิมพ์/สำนักพิมพ์	4	61	2	-	3	26	13	3	3	8	3
6	วัตถุระเบิดอุตสาหกรรม	3	1	1	3	1	2	651	5	24	30	19
7	ผลิตภัณฑ์แร่และน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	เครื่องมือการเกษตร	-	4	1	5	-	-	-	1	2	8	40
9	เครื่องจักรและเครื่องมือ	3	48	5	8	3	10	41	1	1	207	146
10	ยานยนต์พาหนะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Workshop and Dockyard	2	57	4	3	7	51	111	4	-	235	1
12	ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	8	32	8	6	11	11	53	9	7	31	6
13	การค้าและการกระจายสินค้า	8	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-
14	คลังสินค้า	-	1	-	3	21	-	-	-	51	-	-
15	Under construction	-	-	28	-	-	-	-	8	-	-	-
16	เบ็ดเตล็ด	15	63	13	20	9	21	56	19	15	78	41
รวม		107	441	87	119	104	238	1,075	102	224	661	333

ที่มา: MIDC cited in The Government of Myanmar, "Country Presentation" Third United Nations Conference on the Least Developed Countries, Brussels, 14-20 May 2001. p. 17.

ตารางที่ 15 แสดงการผลิตสินค้าในเขตอุตสาหกรรม 18 เขต (ต่อ)

ที่	เขตการผลิต	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII
	ประเภทสินค้าที่ผลิต	เม็ตทิลลา	มิงกาน	มอนยะวา	พะโค	ปเยย์	เยนางยอง	ปะโกกุ	ปะเต็ง	มางเมี้ยะ	อินทาดา	ตองยี	เมะล่ำไย	มะริด
1	อาหารและเครื่องดื่ม	25	69	93	1	44	46	49	69	11	108	77	82	44
2	เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม	31	3	148	1	5	-	3	-	-	-	3	-	-
3	สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน	-	-	-	-	1	-	1	2	-	1	12	-	-
4	สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว	1	8	30	-	3	4	5	8	2	10	21	30	4
5	การพิมพ์/สำนักพิมพ์	-	2	1	-	2	-	2	5	-	5	14	8	5
6	วัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรม	3	51	71	-	7	1	22	69	291	143	36	14	5
7	ผลิตภัณฑ์แร่และน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	เครื่องมือการเกษตร	-	14	1	-	-	2	1	8	22	40	1	3	-
9	เครื่องจักรและเครื่องมือ	3	46	61	3	1	28	2	26	-	27	49	47	-
10	ยานยนต์พาหนะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Workshop and Dockyard	13	87	15	23	47	35	9	26	63	46	47	32	56
12	ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	3	-	39	6	8	7	-	27	8	32	32	63	29
13	การค้าและการกระจายสินค้า	-	-	-	-	-	1	-	-					
14	คลังสินค้า	-	-	-	-	-	-	-	-					
15	Under construction	-	-	-	-	-	60	-	-					
16	เบ็ดเตล็ด	2	17	24	1	6	14	5	27					
รวม	90	297	483	35	124	198	99	267						

ที่มา: MIDC cited in The Government of Myanmar, "Country Presentation" Third United Nations Conference on the Least Developed Countries, Brussels, 14-20 May 2001. p. 18.

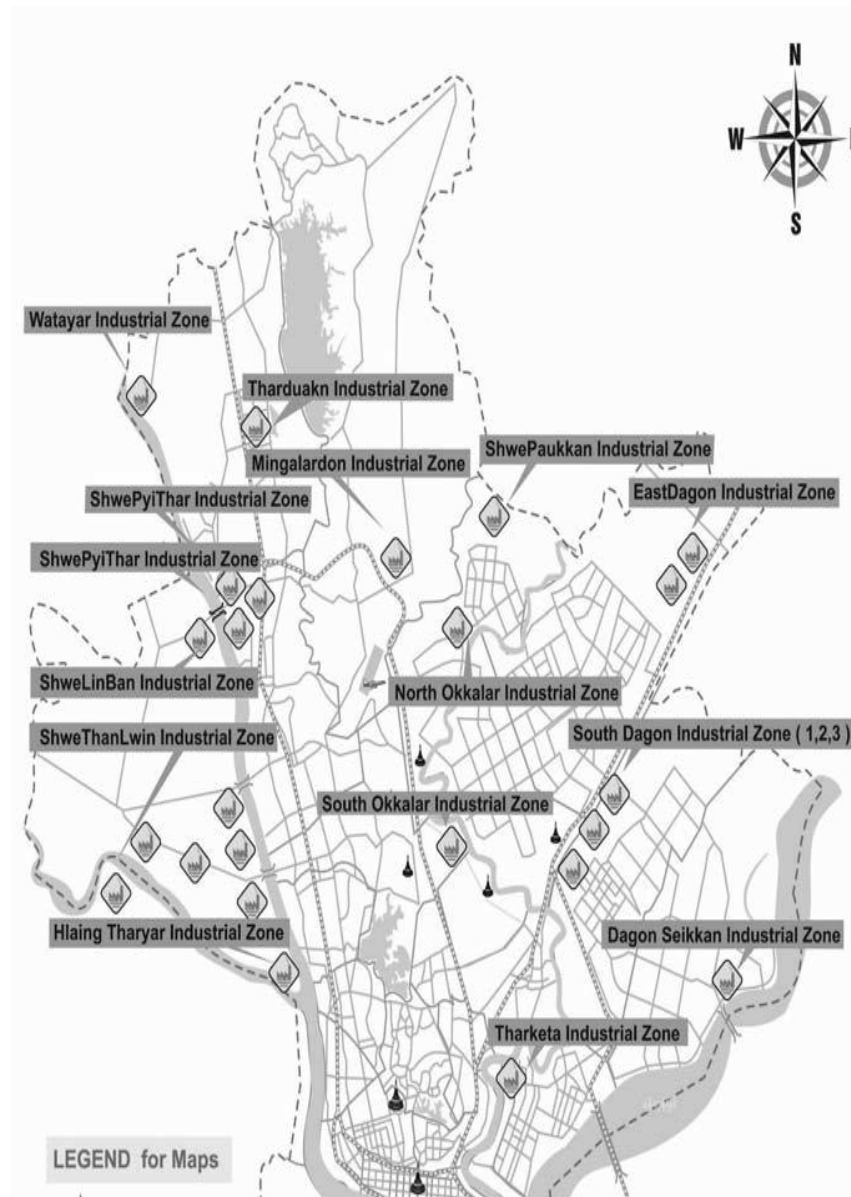
แผนที่เขตอุตสาหกรรมในพม่า

หน่วยงานที่ดูแลเรื่องการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมจากพม่าซึ่งตั้งโดยรัฐบาลมีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ คือ Myanmar Industrial Development Committee (MIDC) ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้วางแผนในการกระจายเขตอุตสาหกรรมไปยังพื้นที่ต่างๆ ในท้องถิ่นและเมืองใหญ่ๆ ทั้งนี้ร้อยละ 44²² ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในเมืองย่างกุ้ง

²² A study on Economic Corridors and industry zones, Ports and metropolitan and Alternative Roads in Myanmar

แผนที่เขตอุตสาหกรรมในย่างกุ้ง

การเช่าพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมในเมืองย่างกุ้งอัตราค่าเช่าตั้งแต่เริ่มจนครบอายุสัญญา (ปี 2591 สามารถโอนพื้นที่ได้) อยู่ที่ 40 เหรียญสหรัฐต่อตารางเมตร โดยค่าเช่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3 - 9.88 เหรียญสหรัฐต่อตารางเมตรต่อปี

4.1 ประเภทการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้การสนับสนุน

รัฐบาลได้กำหนดเขตนิคมอุตสาหกรรมขึ้นมา 18 เขตเพื่อให้การสนับสนุนเอกชนให้เข้ามาลงทุน และจากการพิจารณาการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมพบว่า ลักษณะการลงทุนนั้นมีทั้งสามรูปแบบ คือ การลงทุนในโรงงานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อีกทั้งลักษณะของการผลิตก็หลากหลาย

หากแต่ที่มีจำนวนมากจะเป็นการลงทุนในโรงงานขนาดเล็กซึ่งจะเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 77.41 และขนาดกลางเพียงร้อยละ 14.86 ในขณะที่การลงทุนในโรงงานขนาดใหญ่นั้นยังมีเพียงร้อยละ 7.73 เท่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า การลงทุนส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในภาคอาหารและเครื่องดื่ม เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ในขณะที่การผลิตในภาคอื่นๆ ยังมีไม่มากพอ ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงผลิตภัณฑ์ด้านอุตสาหกรรมของพม่าโดยรวม (ณ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2548)

ลำดับ ที่	ภาคการผลิต	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม			
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
1	อาหารและเครื่องดื่ม	1,650	3,498	21,121	26,269
2	เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม	304	362	1,381	2,047
3	เคมี/ยา	490	551	2,347	3,388
4	ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว	233	268	490	991
5	ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน	96	95	119	310
6	การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	18	131	249	398
7	วัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรม	96	238	657	991
8	แร่ธาตุและน้ำมัน	152	373	1,114	1,639
9	เครื่องมือทางการเกษตร	7	18	34	59
10	เครื่องจักรและเครื่องมือ	13	53	204	270
11	พาหนะยานยนต์	56	17	68	141
12	ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า	33	11	16	60
13	เบ็ดเตล็ด	96	620	4,676	5,392
รวม		32.44	6,235		41,955
สัดส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์		7.73	14.86	77.41	100.00

ที่มา: Ministry of Industry 1 cited in The Government of Myanmar, “Country Presentation” Third United Nations Conference on the Least Developed Countries, Brussels, 14-20 May 2001. p.4.

จากตารางแสดงให้เห็นว่าการผลิตส่วนใหญ่อยู่ในภาคอาหารและเครื่องดื่ม ในขณะที่เดียวกันการผลิตในส่วน of เครื่องมือการเกษตรประเภทเครื่องจักรและเครื่องมือ ภาคผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และพาหนะยานยนต์ยังมีน้อยมาก และที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ การผลิตส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตของภาคอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงร้อยละ 77.41 และขนาดกลางร้อยละ 14.80 ในขณะที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ยังมีน้อยมาก

ตารางที่ 17 แสดงภาคการผลิตของภาคเอกชนแบ่งตามลักษณะการลงทุน (2549)

ลำดับ ที่	ภาคการผลิต	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	รวม	สัดส่วนเป็น เปอร์เซ็นต์
1	อาหารและเครื่องดื่ม	21,481	3,473	24,954	62.91
2	เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม	1,524	396	1,920	4.84
3	วัสดุก่อสร้าง	2,417	529	2,946	7.43
4	ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว	615	322	937	2.36
5	ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน	82	75	157	0.40
6	การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	229	83	312	0.79
7	วัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรม	859	307	1,166	2.94
8	แร่ธาตุและน้ำมัน	1,286	355	1,641	4.14
9	เครื่องมือทางการเกษตร	45	13	58	0.15
10	เครื่องจักรและเครื่องมือ	364	53	417	1.05
11	พาหนะยานยนต์	67	16	83	0.21
12	ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า	15	18	33	0.08
13	เบ็ดเตล็ด	4,470	575	5,045	12.72
รวม		33,454	6,215	39,669	100.00

ที่มา: Ministry of Industry 1 cited in Pwint Phyu Ei, **Development Measures for SMEs in Myanmar**, December 2007, p.5.

สินค้าที่มีการผลิตมากที่สุดได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม ในขณะที่เครื่องใช้ไฟฟ้าผลิตได้น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.08 เท่านั้น ตลอดจนการผลิตในภาคอื่นๆ ก็ยังมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับความต้องการของตลาดพม่าแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพม่าจำเป็นต้องให้การสนับสนุนภาคการผลิตเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นเป็นกรณีพิเศษ

โดยเฉพาะการเชิญชวนต่างชาติให้เข้าไปร่วมลงทุนกับนักลงทุนชาวพม่าในภาคการผลิตที่ยังขาดแคลน อาทิ เครื่องมือการเกษตร เครื่องจักร เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า พาหนะยานยนต์ ดังแสดงในตาราง ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าการผลิตของโรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในพวกอาหารและเครื่องดื่ม และเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ในขณะที่การผลิตภาคอื่นๆ ยังคงค่อนข้างจะมีน้อย

เขตอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

	MIDC เขต อุตสาหกรรม	รัฐ/แขวง	ชื่อเขตอุตสาหกรรม	ปีที่ ก่อตั้ง	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน อุตสาหกรรม
1	Yangon East District	Yangon Division	(a) South Dagon Industrial zone-1	1992	475.354	163
			(b) South Dagon Industrial Zone-2	1992	203.784	476
			(c) South Dagon Industrial Zone-3	1995	35.280	208
			(d) North Okkalapa	1999	109.789	115
			(e) South Okkalapa	1999	25.000	143
			(f) Shwe Paukkan	1992	94.640	72
			(g) Thakayta	1999	200.000	82
			(h) Dagon Seikkan	2000	1,208.695	39
			(i) East Dagon	2004	666.000	13
2	Yangon West District	Yangon Division	Yangon West District Industrial Zone	1996		583
3	Yangon North District	Yangon Division	(a)Hlaing Thayar	1995	2,494.645	442
			(b)Shwe Pyithar	1990	306.976	157
			(c) Mingalardone	2002	1,000.000	8
4	Yangon South District	Yangon Division	Yangon South District Industrial Zone	1996		1075
5	Mandalay	Mandalay Division	(a)Industrial Zone-1	1990	936.51	821
			(b)Industrial Zone-2	1997	137.000	333
6	Myingyan	Mandalay Division	Myingyan Industrial Zone	1995	163.590	347
7	Meiktila	Mandalay Division	Meiktila Industrial Zone	1995	385.450	415

	MIDC เขต อุตสาหกรรม	รัฐ/แขวง	ชื่อเขตอุตสาหกรรม	ปีที่ ก่อตั้ง	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน อุตสาหกรรม
8	Monywa	Sagaing Division	Monywa Industrial Zone	1992	296.700	490
9	Kalay	Sagaing Division	Kalay Industrial Zone	2003		237
10	Yenangyaung	Magwe Division	Yenangyaung Industrial Zone	1995	98.810	137
11	Pakokku	Magwe Division	Pakokku Industrial Zone	1996	321.000	707
12	Pyay	Bago Division	Pyay Industrial Zone	1995		96
13	Patheingyi	Patheingyi Division	Patheingyi Industrial Zone	1999		267
14	Myaungmya	Patheingyi Division	Myaungmya Industrial Zone	1995	101.650	444
15	Hinthada	Patheingyi Division	Hinthada Industrial Zone	1995		221
16	Myeik		Myeik Industrial Zone	1995		92
17	Taunggyi	Southern Shan State	AyeTharyar Industrial Zone	1995	287.000	682
18	Mawlamyine		Mawlamyine Industrial Zone	1995	162.400	326

4.2 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ²³

นอกจากเขตนิคมอุตสาหกรรม 18 เขตแล้ว รัฐบาลพม่าได้วางแผนสำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้เป็นกรณีพิเศษอีกด้วย เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ปรากฏในปัจจุบัน ได้แก่บริเวณท่าเรือติละ

²³ Kyi Kyi Seinn, **Strategies for Industrial Development of Myanmar** (Yangon: Industrial Development Study Group, March 2007), p. 20.

วา (Thilawa) โดยให้ชื่อว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา (Thilawa Special Industrial Zone –TSIZ) เขตอุตสาหกรรมนี้จะเป็นการร่วมมือด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระหว่างพม่ากับจีน โดยได้มีการลงนามร่วมกันในสัญญาซึ่งเรียกว่า “Myanmar Aid Thilawa Special Industrial Zone Planning Contract” เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 ด้วยสัดส่วนการลงทุน 40:60 (พม่า: จีน) โดยมีเงินทุนเริ่มต้นที่ 40:60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนเงินลงทุนทั้งโครงการ 1,584 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป้าหมายของโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา มีดังนี้คือ

1. เพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ
2. ปรับปรุงด้านการตลาดและเขตอุตสาหกรรม
3. พัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมให้ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง
4. พัฒนาสถานภาพทางเศรษฐกิจโดยการหารายได้จากเงินตราต่างประเทศ
5. พัฒนาการส่งออกเพื่อนำไปสู่การแข่งขันในตลาดสากล
6. เพิ่มการจ้างงานภายในประเทศ

ทั้งนี้ ประเทศจีนจะเป็นฝ่ายกำหนดแผนหลักของโครงการ โดยฝ่ายผู้เชี่ยวชาญของพม่าจะเป็นผู้ศึกษาความเป็นไปได้ โดยได้มีการกำหนดกลุ่มอุตสาหกรรมหลักไว้ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้า
2. กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักร
3. กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักร
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อ
5. กลุ่มอุตสาหกรรมไบโอเทคและยา
6. กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
7. กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่มและไม้
8. อุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ

ภายในเนื้อที่ 12,836 ตารางไมล์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา จะประกอบไปด้วยเขตต่างๆ

ดังนี้

1. เขตอุตสาหกรรมทันสมัย	3,987 ตารางไมล์
2. เขตการส่งออก	1,538 ตารางไมล์
3. ระบบขนส่ง (logistic) สากล	2,136 ตารางไมล์
4. เขตวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,431 ตารางไมล์
5. เขตชุมชนนานาชาติ	0.832 ตารางไมล์
6. ศูนย์บริหาร	0.802 ตารางไมล์
7. เขตสนับสนุนการอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน	0.408 ตารางไมล์
8. เขตปกป้องพื้นที่สีเขียวและสิ่งแวดล้อม	1,707 ตารางไมล์
รวม	12,836 ตารางไมล์

แผนการดำเนินโครงการจัดแบ่งเป็นระยะดังนี้

ระยะการดำเนินงาน	พื้นที่	ช่วงเวลาการดำเนินงาน (พ.ศ.)	จำนวนโรงงาน	จำนวนแรงงาน
จุดเริ่มต้นระยะที่ 1	3.598	2549-2553	80	10,000
ช่วงการพัฒนาระยะที่ 2	4.602	2554-2558	150	20,000
ช่วงการพัฒนาเต็มระยะที่ 3	4.636	2559-2563	300	40,000

4.3 เขตอุตสาหกรรมชายแดน

เขตอุตสาหกรรมใหม่ส่วนใหญ่ที่รัฐบาลพม่าให้การสนับสนุนจะตั้งอยู่ในเขตชายแดน เช่น เขตผาอัน เมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง (ปัจจุบันมีโรงงานซีเมนต์ตั้งอยู่แล้ว) เขตเมะล่าย (เมืองหลวงของรัฐมอญ) ซึ่งปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงเข้ากับเมืองย่างกุ้งและเมืองมันตะเลย์ได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2548 ทั้งนี้ โดยผ่านเส้นทางรถไฟบนสะพานข้ามปากแม่น้ำสาละวิน และเขตที่ประกาศใหม่ล่าสุด ได้แก่ เขตอุตสาหกรรมเมียวดี ซึ่งประกาศเมื่อเดือนตุลาคม 2548 ทั้งสามเขตอุตสาหกรรม อันได้แก่ ผาอัน เมะล่าย และเมียวดี ล้วนเป็นเขตชายแดนที่ติดต่อกับชายแดนไทยบริเวณใกล้กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ส่วนหนึ่งเป็นการสะท้อนนโยบายของรัฐบาลพม่าในการที่จะเชื่อมเศรษฐกิจพม่าเข้ากับของไทย เขตเศรษฐกิจใหม่เหล่านี้ไม่เพียงเป็นเขตอุตสาหกรรม แต่ยังเป็นเขตศูนย์กลางการค้าด้วย อีกนัยหนึ่งเขตอุตสาหกรรมใหม่ทั้งสามสะท้อนให้เห็นถึงผลพวงของความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา และเวียดนามภายใต้โครงการ ACMECS ซึ่งประกาศร่วมกันจัดตั้งที่เมืองพุกามในเดือนพฤศจิกายน 2546 (โดยเวียดนามเข้าร่วมภายหลังในปี พ.ศ. 2547) สำหรับพม่าแล้วมีนโยบายที่จะตั้งเขตอุตสาหกรรมและการค้าชายแดนที่ชายแดนอินเดียน-พม่า-บังคลาเทศ (Tamu-Moreh) และกับประเทศอื่นๆ ที่มูเซ-ลุ่มลี ในส่วนของไทยนั้น พมามีนโยบายมีนโยบายที่จะตั้งเขตอุตสาหกรรมที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก (พม่า)-แม่สาย (ไทย) แม่ฮ่องสอน เกาะสอง (พม่า) กับระนอง (ไทย) ตลอดจนทวายและกาญจนบุรี

ในส่วนของไทย-พมานั้น ทั้งสองรัฐบาลให้ความสนใจกับเขตอุตสาหกรรมที่ผาอัน เมะล่าย และเมียวดี โดยหวังว่าเขตอุตสาหกรรมทั้งสามเขตจะช่วยในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม หากพิจารณาจากพื้นที่ตั้งจะเห็นว่า ทั้งสามเขตไม่เพียงแต่อยู่ในบริเวณชายแดน หากแต่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมสำคัญที่เชื่อมระหว่างอินเดีย-บังคลาเทศ-จีน-พม่า-ไทย โดยเฉพาะเขตเมะล่าย-เมียวดี-แม่สอดนั้น ยังอยู่ในเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก หรือ EWEC อีกด้วย ซึ่งสามารถขยายไปจนถึงเมืองดานังของเวียดนาม และออกไปถึงทะเลจีนใต้ สำหรับประเทศไทยแล้วสามารถเข้าไปลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั้ง 3 ได้ ในอนาคต ทั้งนี้ โดยไม่ต้องเป็นกังวลกับเรื่องไฟฟ้า ซึ่งปัจจุบันพม่ายังไม่สามารถผลิตได้อย่างพอเพียง หากแต่ในอนาคต เขื่อนฮัจยีบนแม่น้ำ สาละวินจะสามารถป้อนไฟฟ้าให้เขตอุตสาหกรรมผาอันและเมียวดีได้อย่างพอเพียง

5. *คู่มือการลงทุน*

MYANMAR

5.1 การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในสหภาพพม่า

ภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law) ของพม่า ซึ่งอยู่ในการควบคุมและดูแลของคณะกรรมการการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission - MIC) ซึ่งสรุปสิทธิพิเศษและรายละเอียดของนักลงทุนจากต่างประเทศ ดังนี้

รูปแบบการลงทุน	รูปแบบการลงทุนจากชาวต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลพม่า มี 2 รูปแบบ ดังนี้ 1) การลงทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้นร้อยละ 100 2) การร่วมทุน โดยนักลงทุนต่างชาติต้องมีสัดส่วนการลงทุนร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของมูลค่าการลงทุนรวม - การร่วมทุนกับรัฐบาลพม่า - การร่วมทุนกับเอกชนพม่า เมื่อได้รับการอนุมัติโครงการลงทุนจาก MIC และ FIC แล้ว จะต้องโอนเงินตราต่างประเทศไปฝากไว้กับธนาคารการค้าต่างประเทศ (Myanmar Foreign Trade Bank: MFTB) ตามเงินลงทุนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ การจัดตั้งบริษัทในพม่า 1. การดำเนินธุรกิจตัวแทนบริษัทต่างชาติสามารถแต่งตั้งบุคคล หรือผู้ประกอบการเป็นตัวแทนธุรกิจพม่าได้โดยตัวแทนจะต้องจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ของพม่า 2. การตั้งบริษัทหรือสำนักงานสาขา บริษัทต่างชาติหรือสำนักงานสาขาที่ตั้งในพม่าจะต้องขออนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) จากกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติก่อนจดทะเบียนบริษัทกับสำนักงานจดทะเบียน
เงินลงทุน	ตามกฎหมาย FIL (Foreign Investment Law) ได้กำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ ดังนี้ 1) ธุรกิจอุตสาหกรรมทั่วไป เงินลงทุนขั้นต่ำ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ 2) ธุรกิจบริการ 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการจัดตั้งบริษัทจำกัด ตามพระราชบัญญัติ Myanmar Companies Act 1914 การตั้งบริษัทจำกัดของชาวพม่าจะไม่มีกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำในการจดทะเบียนบริษัท ส่วนบริษัทชาวต่างชาติและสาขาของบริษัทต่างชาติจะต้อง

	มีเงินลงทุนขั้นต่ำ เป็นเงินตราต่างประเทศมีมูลค่าเท่ากับเงินตราพม่า ดังนี้ 1) บริษัทประกอบอุตสาหกรรม เงินลงทุนขั้นต่ำ 1 ล้านจ๊าด 2) บริษัทประกอบการค้า 5 แสนจ๊าด 3) บริษัทด้านการให้บริการ 3 แสนจ๊าด
สิทธิพิเศษตามกฎหมาย	- ได้รับการยกเว้นภาษี (tax holiday) เป็นเวลา 3 ปี และสามารถขอขยายเวลาต่อได้ - ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผลกำไรที่นำกลับมาลงทุน เป็นระยะเวลา 1 ปี - ให้คำนวณอัตราค่าเสื่อมสภาพ (accelerated depreciation rates) ได้ตามที่ได้รับการอนุมัติจาก MIC - ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 50 จากรายได้ที่ได้จากการส่งออก - สามารถชำระภาษีเงินได้ในนาม (on behalf) ของผู้เชี่ยวชาญและช่างเทคนิคชาวต่างชาติที่บริษัทจ้าง โดยสามารถนำรายจ่ายในส่วนนั้นมาหักออกจากรายได้พึง ประเมินภาษีเงินได้ - ชำระภาษีเงินได้สำหรับลูกจ้างชาวต่างชาติได้ในอัตราเดียวกับประชาชนพม่า - สามารถนำค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยและพัฒนาหักออกจากรายได้พึง ประเมิน ภาษีเงินได้ - สามารถยกยอดผลประโยชน์ที่ขาดทุนไปรวมกับผลประโยชน์ของปีต่อ ๆ ไปได้เป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน หากผลประโยชน์รวมยังขาดทุนอยู่ - ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรและ/ หรือภาษีในประเทศอื่น ๆ สำหรับการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อการผลิตในระยะ 3 ปีแรกของการดำเนินการ - นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าพื้นที่ดำเนินการระยะยาว (long term lease) ได้จาก รัฐบาลพม่า โดยค่าเช่าพื้นที่ในพื้นที่อุตสาหกรรม (industrial zone) ของรัฐบาล อยู่ในอัตรา 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตารางเมตรต่อปี
การปกป้องคุ้มครองเงินทุน	ธุรกิจต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจในพม่าภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศจะไม่ถูกยึดกิจการมาเป็นของพม่า (shall not be nationalized) ทั้งนี้ พม่าอนุญาตให้จัดส่งเงินทุน (capital) และผลกำไรสุทธิ (net profit) กลับไปยังประเทศแม่ได้

หน่วยงาน รับผิดชอบ	คณะกรรมการการลงทุน (Myanmar Investment Commission :MIC) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการลงทุนทั้งของชาวพม่าและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะการลงทุนจากต่างชาติ จะต้องยื่นขออนุมัติโครงการลงทุนต่อ MIC ภายใต้กฎหมายการลงทุนของต่างชาติ (Foreign Investment Law: FIL) หลังจากนั้น MIC จะส่งมอบให้แก่คณะกรรมการพิจารณาการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Investment Commission: FIC) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติโครงการ
การยื่นขอรับการ ส่งเสริมการลงทุน จาก MIC	เอกสารและหลักฐานเพื่อขออนุมัติการลงทุนจาก MIC มีดังนี้ 1) Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท 2) Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท 3) รายละเอียดสำคัญของโครงการลงทุน เช่น - คาดประมาณกำไรสุทธิประจำปี และรวมทั้งรายจ่ายและรายได้ประจำปี - บัญชีประจำปีของเงินหมุนเวียนในภาคการผลิตและภาคบริการ - ประมาณการรายได้เงินตราต่างประเทศประจำปี - ระยะเวลาของการคืนทุน - คาดประมาณอัตราการจ้างแรงงาน - คาดประมาณการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติจากการลงทุน - ปัจจัยการตลาดในประเทศและต่างประเทศ - ความต้องการสินค้าสำหรับตลาดภายในประเทศ - คาดประมาณการเงินออมในสกุลเงินตราต่างประเทศ • กรณีที่เป็นโครงการของการลงทุนต่างชาติร้อยละ 100 จะต้องแนบร่างสัญญาดำเนินการจากองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้น ๆ • กรณีเป็นโครงการร่วมทุน จะต้องแนบร่างสัญญาระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนเอกชนท้องถิ่น • กรณีเป็นโครงการที่มีการเช่าที่ดิน จะต้องแนบร่างข้อตกลงการเช่าที่ดินนั้นด้วย • กรณีกิจการร่วมทุนในรูปแบบบริษัทจำกัด จะต้องแนบร่าง Memorandum and Articles of Association

5.2 เป้าหมายของกฎหมายการลงทุนต่างประเทศ (Foreign Investment Law): มีดังนี้คือ

1. ให้การสนับสนุนและขยายการส่งออก
2. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้การลงทุนอย่างมาก
3. สนับสนุนการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง
4. ให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือการผลิตและภาคบริการที่มีเงินลงทุนสูง
5. เปิดโอกาสให้กับการจ้างงานจำนวนมาก

6. พัฒนากิจการที่ช่วยประหยัดพลังงาน

7. พัฒนาภูมิภาค

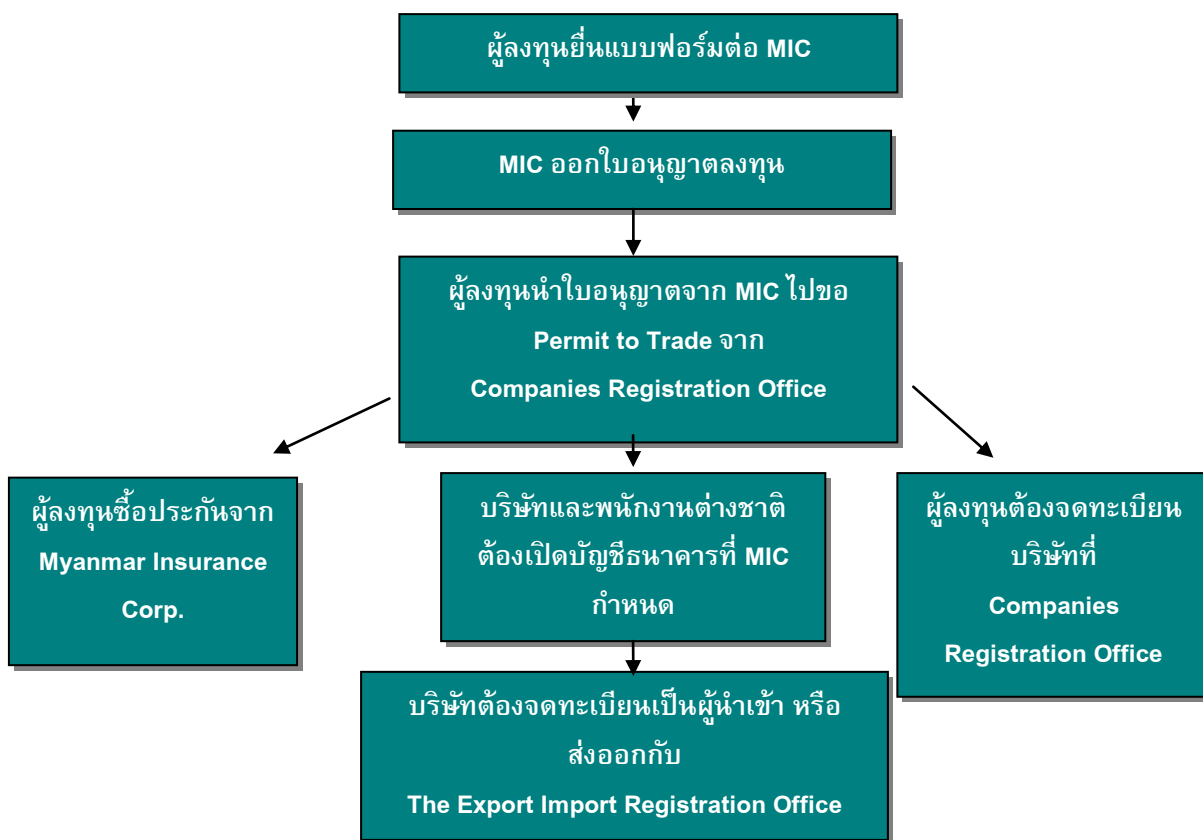
ทั้งนี้เพื่อเป็นการบริหารงานรวมถึงการกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างประเทศ รัฐบาลพม่าจึงได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Myanmar Investment Commission (MIC) ขึ้นมา โดยมีหน้าที่ในการพิจารณาและการให้ความเห็นชอบเบื้องต้นแก่โครงการที่ขออนุมัติลงทุน

เป้าหมายของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะ 30 ปี

ภาคการผลิต	ปี 2543-2544	แผน 30 ปี					
		แผน 5 ปี ระยะที่ 1	แผน 5 ปี ระยะที่ 2	แผน 5 ปี ระยะที่ 3	แผน 5 ปี ระยะที่ 4	แผน 5 ปี ระยะที่ 5	แผน 5 ปี ระยะที่ 6
		% ของ GDP	% ของ GDP	% ของ GDP	% ของ GDP	% ของ GDP	% ของ GDP
ภาค การเกษตร	57.6	47.3	40	30	20	19	19
ภาค อุตสาหกรรม	11.4	20	25	30	35	37	37
ภาคบริการ	31	32.7	35	40	45	44	44
รวม	100	100	100	100	100	100	100

ที่มา: แผนระยะยาว 30 ปี 2000/02 – 2030/31 อ้างใน Kyi Kyi Seinn, **Strategies for Industrial Development of Myanmar** (Yangon: Industrial Development Study Group, March 2007), p. 6.

5.3 ขั้นตอนการจดทะเบียนการลงทุนและขอรับการส่งเสริมการลงทุน

5.4 กฎระเบียบทางการค้า

5.4.1 ระเบียบพิธีการศุลกากรของประเทศไทย

การนำเข้าหรือสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรไทยหรือการส่งของหรือสินค้าออกไปนอก ราชอาณาจักรนั้นจะต้องปฏิบัติตามพิธีการทางด้านการศุลกากรเพื่อตรวจสอบว่าของหรือสินค้านั้นมีภาระ เรื่องภาษีอากรหรือไม่อย่างไร หรืออยู่ภายใต้ข้อห้ามข้อกําหนดในการนำเข้าหรือส่งออกหรือไม่ประการ ใด

การนำเข้าหรือสินค้าเข้า มาในราชอาณาจักร หรือการส่งของหรือสินค้าออกไปนอก ราชอาณาจักรไทยอาจกระทำได้ทั้งทางเรือ ทางอากาศ และทางบก โดยจะต้องปฏิบัติตามพิธีการทางด้าน ศุลกากรในหลักการเดียวกัน เพียงแต่จะแตกต่างกันในเรื่องของรายละเอียดเท่านั้น

1. การปฏิบัติพิธีการ ศุลกากร ณ ด่าน ชายแดน

การปฏิบัติพิธีการศุลกากรขาเข้ากรณีที่คุณใดนำรถยนต์มา ทั้งที่ บรรทุกและมีได้บรรทุกสิ่งของ หรือมีคนหาบ หามของ หรือนำสัตว์ พาหนะบรรทุกสิ่งซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร ให้เจ้าหน้าที่ด่านพรมแดน เรียกให้หยุดเพื่อตรวจสอบและปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ให้บุคคลผู้ที่มีความคุมรถยนต์ที่บรรทุกสิ่งของอันเดินด้วย

	กำลังเครื่องยนต์ ยี่สิบยี่สิบห้า (แบบ ศบ.1) เป็นจำนวน2ฉบับ เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่านพรมแดนได้ตรวจสอบจำนวนหีบห่อและเครื่องหมายถูกต้องแล้ว ให้มัดลวดประทับตราตะกั่วสำหรับรปิด หรือใช้เชือกตาข่ายคลุมบรรดาหีบห่อแล้วมัดลวดประทับตราตะกั่วสำหรับรปิด เพื่อมิให้มีการย้าย ถอน หรือเปลี่ยนแปลงหีบห่อ หรือในกรณีที่ไม่ว่าดำเนินการตามวิธีดังกล่าวได้ ให้จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมการนำเข้ามาส่งด่านศุลกากร 1.2 เมื่อดำเนินการตามข้อ 1.1 แล้ว เจ้าหน้าที่จะลงเลขลำดับในบัญชีสินค้า (แบบ ศบ.1) ทั้ง2ฉบับ ที่มุมบนด้านขวา กรอกรายละเอียดพร้อมลงนามในบัญชีดังกล่าว และมอบต้นฉบับให้ผู้ควบคุมฯเป็นใบอนุญาตผ่านพรมแดน 1.3 กรณีเป็นยานพาหนะบรรทุกที่มีได้เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ ให้เจ้าหน้าที่กรอกรายการลงในใบผ่านแดน(แบบ ศบ.2) แทน บัญชีสินค้า (แบบ ศบ.1) 1.4 กรณียานพาหนะอื่น ๆ ที่มีได้บรรทุกของ เช่น ใช้คนหาบหาม หรือยานพาหนะต่าง ๆ หากไม่มีของต้องกำกับให้ผ่านไปได้ โดยไม่ต้องใช้ใบผ่านแดน (แบบศบ.2) 1.5 กรณีที่บุคคลใดเมื่อผ่านพรมแดนเข้ามา หากมีของที่ต้องเสียภาษีอากรติดตัวเข้ามาด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากร ณ ด่านพรมแดนมีหน้าที่เรียกเก็บอากร ทั้งนี้ ของที่นำเข้านั้นต้องมีราคาไม่เกิน 20,000 บาท และไม่เป็นของต้องห้ามหรือต้องกำกับในการนำเข้า ตามกฎหมาย โดยให้เรียกเก็บภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดพิกัตอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 1.6 บุคคลที่ควบคุมยานพาหนะ ต้องนำบัญชีสินค้าหรือใบผ่านแดน และยานพาหนะที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ด่านพรมแดนไปยังที่ด่านศุลกากร เพื่อให้ตรวจสอบว่าถูกต้องตรงกับรายการที่สำแดงในการนำเข้ามาหรือไม่
2. การปฏิบัติพิธีการศุลกากรขาออก	2.1 สินค้าขาออกที่ต้องส่งผ่านเขตแดนทางบกทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นของต้องเสียอากรขาออกหรือของต้องห้าม ต้องกำกับ ผู้ส่งออกจะต้องทำใบขนสินค้าขาออกและมีเอกสารกำกับของที่ส่งออกเช่นเดียวกับการส่งออกทั่วไป 2.2 ผู้ควบคุมยานพาหนะหรือผู้ส่งของโดยยานพาหนะบรรทุกของที่เดินด้วยกำลังยนต์ ไม่ว่าจะบรรทุกสินค้าออกไปหรือไม่ก็ตาม ให้จัดทำบัญชีสินค้า

(แบบ สป.3) แสดงรายการสินค้าที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรผ่านเขตแดนทางบก จำนวน 2 ฉบับ ในกรณีที่ เป็นกรณีที่มิได้บรรจุทุกสินค้าให้หมายเหตุในบัญชีว่าไม่สินค้าส่งออกยื่นต่อด่านศุลกากรทางบก รวมทั้งด่านศุลกากรที่ตั้งอยู่ริมน้ำที่เป็นเส้นเขตแดนยื่นมาพร้อมกับใบขนสินค้า ขาออก

2.3 เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบสินค้าที่ส่งออกแล้วเห็นว่าถูกต้องตรงกับใบขนส่งสินค้าขาออก และบัญชีสินค้า(แบบ สป.3) พร้อมทั้งปฏิบัติตามพิธีการทางศุลกากรครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะมอบคู่มือใบขนส่งสินค้าขาออก และบัญชีสินค้าให้ ผู้ควบคุมยวดยาน หรือผู้ส่งของนำไปยื่นต่อด่านพรมแดน

2.4 หากยวดยานใดๆทั้งที่บรรทุก และมีได้บรรจุทุกสินค้า หรือมีคนพาหนะ หรือใช้สัตว์พาหนะบรรทุกสินค้า ซึ่งออกนอกราชอาณาจักรโดยผ่านด่านพรมแดน ต้องหยุดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจ และต้องยื่นคู่มือใบขนส่งสินค้า และเอกสารอื่นๆ ที่ต้องมีกำกับสินค้าที่ส่งออกให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบด้วยทุกครั้ง

2.5 เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำนวนหีบห่อสินค้าที่จะส่งออกแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามคู่มือใบขนส่งสินค้าขาออกและบัญชีสินค้า (แบบ สป.) เจ้าหน้าที่จะเก็บคู่มือและใบขน และบัญชีสินค้าไว้และสินค้าผ่านพรมแดนออกไป

5.5 ระเบียบพิธีการศุลกากรของสหภาพพม่า

5.5.1 สินค้านำเข้า

ก.สินค้าที่อนุญาตให้นำเข้า

กระทรวงพาณิชย์ของพม่าได้กำหนดรายการสินค้านำเข้า โดยจำแนกออกเป็น

1.รายการสินค้าที่จำเป็น (Priority Items) ได้แก่ เครื่องจักรและอะไหล่วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช เมล็ดพันธุ์สำหรับการเกษตร(Agricultural Inputs) อาหารปรุงแต่ง วัสดุก่อสร้าง ยานพาหนะ และอุปกรณ์การขนส่งผลิตภัณฑ์ยาและอุปกรณ์ผลิตยา เครื่องจักรและวัสดุด้านการประมง วัสดุสำหรับเพาะเลี้ยง ปศุสัตว์ เครื่องมือการไฟฟ้า เครื่องมือการคมนาคม เครื่องเขียน ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

2. รายการสินค้าฟุ่มเฟือย (Optional Items) ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม สิ่งทอ ของใช้ส่วนบุคคล ของในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ และสินค้าเบ็ดเตล็ด

ข. เงื่อนไขการนำสินค้าในรายการสินค้าจำเป็นและรายการสินค้าฟุ่มเฟือย	การนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือย อนุญาตให้นำเข้าโดยวิธีนำเข้าจากเงินที่ได้ส่งออกนำเข้าตามระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลังและนำเข้าตามระบบผูกขาด โดยมีเงื่อนไขดังนี้ - มูลค่าสูงสุดที่อนุญาตให้นำเข้า ครั้งละไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ - สินค้าจำเป็นที่ต้องนำเข้าก่อนภายในเวลา 6 เดือนนับจากวันที่กำหนดในใบอนุญาตนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย - หากไม่มีการนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น ภายหลังจากที่มีการนำเข้า รายการสินค้าฟุ่มเฟือยแล้ว จะไม่มีการพิจารณาอนุญาตให้นำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยครั้งใหม่ - หากนำเข้าโดยระบบนำเข้าส่งออกหลัง และระบบผูกขาด จะอนุญาตให้มีการส่งออกได้ ก็ต่อเมื่อมีการนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยก่อนแล้ว - หากไม่สามารถนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น หรือมีการกระทำใดๆ เพื่อฉ้อโกง หรือหลอกลวง เกี่ยวกับเรื่องนี้ จะมีการพิจารณาถึงชั้นยกเลิกใบจดทะเบียนผู้นำเข้าส่งออก 2. การนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือย อนุญาตให้นำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออกการนำเข้าตามระบบนำเข้า ก่อนส่งออกหลัง การนำเข้าตามระบบผูกขาด โดยมีเงื่อนไขดังนี้ - มูลค่าการนำเข้าจริงของสินค้าในรายการสินค้าจำเป็นจะต้องเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับ การนำเข้าสินค้าในรายการนี้ - จะต้องนำสินค้าในรายการที่จำเป็นตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า - การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย จะมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าการนำเข้าสินค้าจำเป็นที่นำเข้าจริง จะใช้พิจารณาสำหรับอนุญาตการนำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออกในโอกาสต่อไป - ถ้าการนำเข้าสินค้าจำเป็นโดยเงินที่ได้จากการส่งออกสะสมกันจากใบอนุญาตส่งออก 3-4 ใบ และมีมูลค่าเท่ากับ ที่กำหนดไว้ จึงจะพิจารณาอนุญาตการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย - ในกรณีของสินค้าอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในรายการทั้งสองนี้ หากมีการนำเข้าสินค้าจำเป็นตามวิธีดังกล่าวข้างต้น ในจำนวนมูลค่า 3 เท่าของจำนวนนำเข้า
ค. สินค้าควบคุมการนำเข้า	สินค้าที่ต้องได้รับอนุญาตในการนำเข้า ตามบัญชีรายชื่อสินค้าที่จัดระเบียบ (ควบคุม) การนำเข้าของกระทรวงพาณิชย์ มีดังนี้

ประเภทสินค้าเกษตรกรรม

- พริกไทย
- กระเทียม
- หัวหอมใหญ่
- เมล็ดพันธุ์หัวหอมใหญ่
- หัวมันฝรั่ง
- ลำไยแห้ง
- ปลาป่น
- มะพร้าว
- น้ำมันมะพร้าว
- ถั่วเหลือง
- น้ำมันถั่วเหลือง
- น้ำมันปาล์ม
- เมล็ดกาแฟ
- ผลิตภัณฑ์กาแฟ
- ใบชา ชาผง
- หางนมผง (นมผงขาดมันเนย)
- นมสด และเครื่องดื่มประเภทนมปรุงแต่ง)
- เส้นไหม
- กระสอบป่าน
- ปอแก้วและปอกระเจา
- ไม้และไม้แปรรูปทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องหรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้

ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม

- น้ำตาลทราย
- ทองคำ
- น้ำมันแนพทา (NAPHTA)
- เศษ เศษตัด และของที่ใช้ไม่ได้ซึ่งเป็นพลาสติก
- เหมืองแร่โลหะ
- เคมีภัณฑ์ประเภทไวน์คลอไรด์โมโนเมอร์
- สาร CLENBUTEROL
- เครื่องแต่งกาย
- ภาชนะกระเบื้องเคลือบ

- หินจำพวกที่ใช้ทำอนุสาวรีย์หรือก่อสร้าง
- หินอ่อน
- ก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- เลื่อยโซ่
- เครื่องยนต์ ส่วนประกอบอุปกรณ์ที่ใช้แล้วของจักรยานยนต์ (ขนาดไม่เกิน 50 ลูกบาศก์ เซนติเมตร)
- เครื่องเล่นเกม
- เครื่องพิมพ์ล่องลึกหรืออินทาลโย (Tntagilo Printing Machinery) และเครื่องถ่ายเอกสารชนิดสอดสี
- รถยนต์ใช้แล้ว
- รถยกใช้แล้ว
- รถยนต์นั่งใช้แล้ว
- รถจักรยานยนต์ใช้แล้ว
- รถบรรทุกคนโดยสาร
- เครื่องจักรที่ใช้ในการละเมิดลิขสิทธิ์ (ละเมิดลิขสิทธิ์ เทปเพลง วีดีโอ เทป และแผ่นซีดี)
- โบราณวัตถุ

5.5.2 สินค้านำเข้าที่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการนำเข้า

สินค้านำเข้าโดยองค์การที่ดำเนินธุรกิจในประเทศภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างประเทศของพม่า มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อธุรกิจ ดังต่อไปนี้

- เครื่องจักร เครื่องมือ ส่วนประกอบของเครื่องจักร ชิ้นส่วนอะไหล่ และวัสดุที่ใช้ทางธุรกิจที่มีความจำเป็นที่ต้องใช้สำหรับการก่อสร้าง ซึ่งนำเข้ามาในฐานะทุนของต่างประเทศที่ระบุโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission หรือ MIC)
 - วัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้สำหรับการบรรจุภัณฑ์ (สำหรับ 3 ปี แรกเท่านั้น) ผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์สำหรับการก่อสร้างเพื่อการผลิตและส่งออกให้สมบูรณ์
1. สินค้าที่นำเข้าโดยหน่วยงานของรัฐ
 - สินค้าที่นำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์ใช้ในราชการ
 - สินค้าที่นำเข้าภายใต้โครงการลงทุนประจำปี
 2. รถยนต์ใหม่ที่ใช้เพื่อธุรกิจนำเข้าโดยระบบฝากขายและขายในประเทศเป็นเงินสด ดอลลาร์สหรัฐ

โดยผ่านหน่วยงาน Vehicle, Machinery and Equipment Trading Inspection and Agency Services Co.Ltd Myanmar Motor Limited ให้กับหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจภายใต้การส่งเสริมการลงทุน นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่นำเข้าโดยบริษัทน้ำมันที่ดำเนินธุรกิจภายใต้ข้อตกลงร่วมกับ Myanmar Oil and Enterprise และสินค้าที่นำเข้าโดยคณะทูตานุทูต

3. ผลิตภัณฑ์ยา และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยาที่นำเข้าโดยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของรัฐหรือภาคเอกชนที่จดทะเบียนผู้นำเข้าส่งออก เพื่อใช้ในการสนับสนุน และปรับปรุงการสาธารณสุขหรือสวัสดิการของประชาชนที่รับรักษาทางการแพทย์
4. ปุ๋ย เครื่องมือการเกษตร เครื่องจักรการเกษตรและยาฆ่าแมลง ที่ใช้เพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรที่นำเข้าโดยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของรัฐ หรือภาคเอกชนที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออก
5. สินค้าผ่านแดน การนำเข้าสินค้าไปสู่ประเทศที่ 3 โดยใช้พม่าเป็นตัวกลางผ่าน สินค้าผู้ส่งออกจะเสียค่าธรรมเนียมร้อยละ 5 ให้ผู้นำเข้าพม่า เสียร้อยละ 2.5 บวกเพิ่มร้อยละ 5 ให้กรมศุลกากรพม่า สินค้าผ่านแดนส่วนใหญ่ได้แก่ ยานพาหนะและอุปกรณ์ เป็นต้น

สินค้าที่ต้องชำระ ค่าธรรมเนียมพิเศษในการ นำเข้า	- ปลาป่น - ข้าวโพด - กากถั่วเหลือง - ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (Hydrogen Peroxide)
สินค้าควบคุมที่รัฐบาลไม่ อนุญาตให้เอกชนนำเข้า	ประกาศกระทรวงพาณิชย์ สหภาพพม่า ฉบับที่ 9/99 วันที่ 26 พฤศจิกายน 1999 เดิมเคยมีประกาศฉบับที่ 5/98 ลงวันที่ 20 มีนาคม 1998 กำหนดรายการสินค้าที่ห้ามนำเข้าด้านชายแดน 10 รายการ สินค้า การประกาศครั้งนี้เพิ่มรายการสินค้าอีก 5 รายการ รวมเป็น 15 รายการ ประกาศชนิดสินค้าที่ห้ามนำเข้าด้านชายแดน ดังนี้ - ผงชูรส - น้ำหวาน/เครื่องดื่ม (Soft drink) - ขนหมปังกรอบทุกชนิด - หมากฝรั่ง - ขนหมเคี้ยว - ขนหมเวเฟอร์ - ช็อกโกแลต - อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์ และผลไม้) - เส้นหมี่ทุกชนิด - เหล้า

	- เปียร์ - บุหรี่ - ผลไม้ทุกชนิด - ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิด - สินค้าที่ห้ามอื่นๆ ที่มีกฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า ประกาศชนิดสินค้าที่ห้ามนำเข้าทางทะเล (จากประกาศกระทรวงพาณิชย์ สหภาพพม่า ฉบับที่ 2/2000) ผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า – ส่งออก กลุ่มสหกรณ์ ซึ่งนำเข้าสินค้าในรูปของการค้าปกติ (Normal Trade) ทางทะเล (Overseas Trade) หรือผ่านทางชายแดน ห้ามมิให้นำเข้าสินค้าที่ระบุ นับจากวันที่ออกประกาศ ดังนี้ - ผงชูรส - น้ำหวาน/เครื่องดื่ม (Soft drink) - ขนมอบกรอบทุกชนิด - หมากฝรั่ง - ขนแกะ - ขนแมวเฟอร์ - ช็อกโกแลต - อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์ และผลไม้) - เส้นหมี่ทุกชนิด - เหล้า - เปียร์ - บุหรี่ - ผลไม้ทุกชนิด - สินค้าที่ห้ามอื่นๆ ที่มีกฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า
--	---

5.5.3 สินค้าส่งออก

ประกาศสินค้าชนิดที่ห้ามส่งออก	ประกาศกระทรวงพาณิชย์ สหภาพพม่า ฉบับที่ 10/99 วันที่ 26 พฤศจิกายน 1999 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3(1) ของพระราชบัญญัติควบคุมการนำเข้าและส่งออก(ชั่วคราว) ปี 1947 กระทรวงพาณิชย์แห่งรัฐบาลสหภาพพม่าประกาศห้ามส่งออกสินค้า 1. ผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก กลุ่มสหกรณ์ ซึ่งนำเข้าสินค้าในรูปของการค้าปกติ (Normal Trade) ทางทะเล หรือผ่านทางชายแดน ห้ามมิให้ส่งออกสินค้าที่ระบุ นับจากวันที่ออกประกาศ ดังนี้
-------------------------------	--

	1.1 รายการสินค้าห้ามส่งออกในรูปการค้าปกติทางทะเล ผลิตผลเกษตรกรรม 1. ข้าว ปลายข้าว รำ 2. น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลดิบ 3. ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง 4. กา น้ำมันงา 5. เมล็ด Niger และน้ำมัน 6. เมล็ดมัสตาด และน้ำมัน 7. เมล็ดทานตะวันและน้ำมัน 8. กากพืช น้ำมันทุกชนิด 9. ฝ้ายและผลิตภัณฑ์ฝ้าย (ฝ้าย เส้นใย) แร่ธาตุ 10. น้ำมันปิโตรเลียม 11. อัญมณี 12. ทองคำ 13. หยก 14. ไช่มุก 15. เพชร 16. ตะกั่ว 17. ดีบุก 18. วุลแฟรม 19. ส่วนผสมดีบุกและซีไลท์ 20. เงิน 21. ทองแดง 22. สังกะสี 23. ถ่านหิน 24. โลหะอื่น ๆ สัตว์และผลิตผลของสัตว์ 25. งาช้าง 26. วัว ควาย ช้าง ม้า และสัตว์หายาก 27. หนังสัตว์ สินค้าประมง 28. เปลือกกุ้งป่น สินค้าทั่วไป 29. อาวุธ และเครื่องกระสุน 30. วัตถุโบราณ ผลิตภัณฑ์จากป่า 31. ยางพารา 1.2 รายการสินค้าห้ามส่งออกในรูปการค้าปกติผ่านทางชายแดน ผลิตผลเกษตรกรรม 1. ข้าว ปลายข้าว รำ 2. น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลดิบ 3. ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง 4. กา น้ำมันงา 5. เมล็ด Niger และน้ำมัน 6. เมล็ดมัสตาด และน้ำมัน 7. เมล็ดทานตะวันและน้ำมัน 8. กากพืช น้ำมันทุกชนิด 9. ฝ้ายและผลิตภัณฑ์ฝ้าย (ฝ้าย เส้นใย) แร่ธาตุ 10. น้ำมันปิโตรเลียม 11. อัญมณี 12. ทองคำ 13. หยก 14. ไช่มุก 15. เพชร 16. ตะกั่ว 17. ดีบุก 18. ทังสเทน 19. วุลแฟรม 20. เงิน 21 ทองแดง 22. สังกะสี 23. ถ่านหิน 24. โลหะอื่น ๆ สัตว์และผลิตผลของสัตว์ 25. งาช้าง 26. วัว ควาย ช้าง ม้า และสัตว์หายาก 27. หนังสัตว์ สินค้าประมง 28. เปลือกกุ้งป่น สินค้าทั่วไป 29. อาวุธ และเครื่องกระสุน 30. วัตถุโบราณ
--	---

	ผลิตภัณฑ์จากป่า 31. ยางพารา 32. ไม้สัก 2. สินค้าที่ประกาศห้ามส่งออก จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขึ้นกับสถานการณ์ความต้องการของตลาดภายในประเทศ
--	---

5.6 ขั้นตอนการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

1.1 ผู้ที่จะทำธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้าจะต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า และส่งออกที่สำนักงานทะเบียนนำเข้า-ส่งออก (Export-Import-Registration-Office) กรมการค้ากระทรวงพาณิชย์ โดยมี อัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน 5,000 บาท สำหรับระยะเวลา 1 ปี และ 10,000 บาท สำหรับระยะเวลา 3 ปี

1.2 คุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออก มีดังนี้

- บุคคลธรรมดาทั้งหลายที่มีสัญชาติพม่า หรือที่แปลงสัญชาติเป็นพม่า (Naturalized Citizenship)
- ห้างหุ้นส่วน บริษัททั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นในพม่า
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทร่วมทุน ทั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างประเทศของพม่า
- สหกรณ์ทั้งหลายที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายสหกรณ์ของพม่า ปี 2533

1.3 สิทธิของผู้จดทะเบียนนำเข้าส่งออก

- สามารถส่งออกสินค้าทุกชนิดยกเว้น ไม้สัก น้ำมันปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติไข่มุกหยก อัญมณี แร่ธรรมชาติ และสินค้าอื่น ๆ ที่ระบุว่าจะสามารถดำเนินการได้โดยหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ แต่เพียงผู้เดียว
- สามารถนำเข้าสินค้าทุกชนิดตามเงื่อนไขของกฎระเบียบ ที่ระบุไว้ ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าห้ามนำเข้า
- สามารถจำหน่ายสินค้าในตลาดภายในประเทศได้
- สามารถยื่นขอหนังสือเดินทางประเภทธุรกิจไปต่างประเทศ
- สามารถที่จะรับรองแขกต่างประเทศ เพื่อการเจรจาธุรกิจได้

5.6.1 การส่งสินค้าออก

1. ผู้ส่งออกที่จดทะเบียนก่อนที่จะส่งสินค้าออก จะต้องได้รับใบอนุญาตส่งออกจากกระทรวงพาณิชย์มีระยะเวลา 6 เดือน

2. ผู้ซื้อในต่างประเทศจะต้องเปิด L/C ที่ Myanmar-Investment-and-Commercial-Bank (MICB) หรือ Myanmar -Foreign-Trade-Bank (MFTB) ผ่านทางธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและจะต้องแจ้งต่อเรือที่จะขนส่งสินค้าด้วย

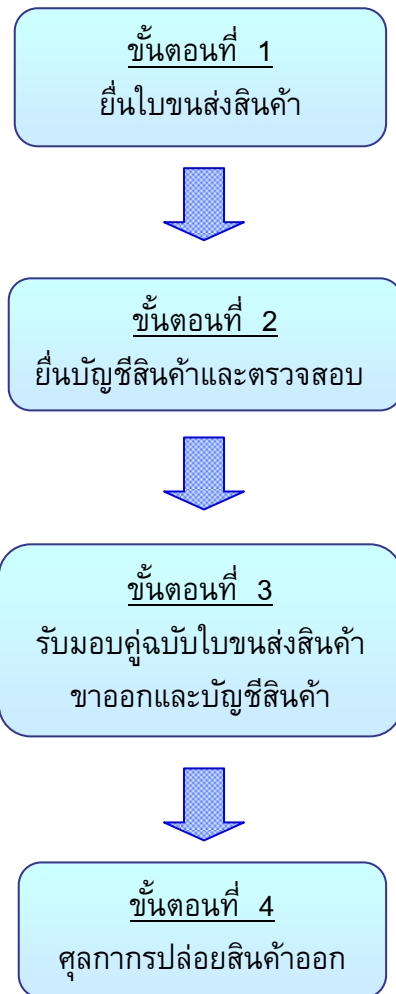
3. ในกรณีที่จะต้องตรวจสอบสินค้าก่อนขนส่ง The-Inspection-and-Agency-Service-Department จะดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับคุณลักษณะ น้ำหนัก คุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่จะขนส่งทางเรือ

4. เอกสารเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าทางเรือ เช่น Shipping-Bills-Freight-Bill เป็นต้น จะต้องยื่นต่อธนาคารที่ได้เปิด L/C

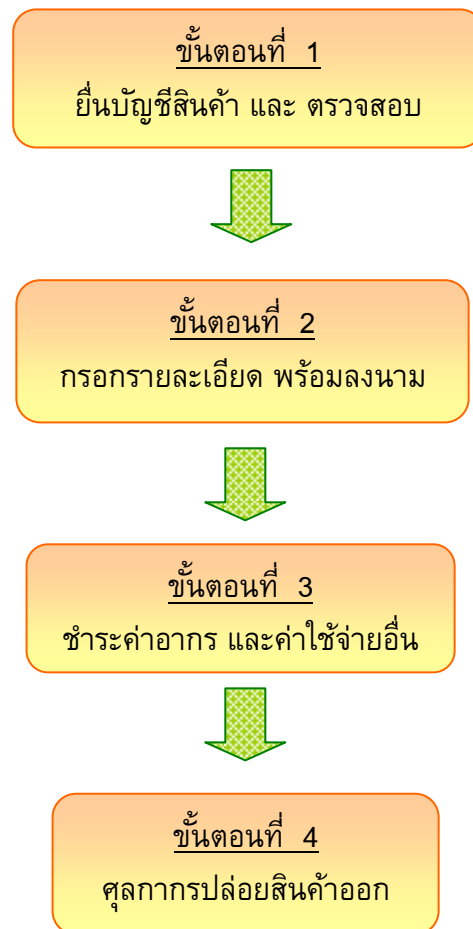
5.6.2 การนำเข้าสินค้า

- ผู้นำเข้าจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศที่ Myanmar-Investment-and-Commercial -Bank (MICB) หรือ Myanmar-Foreign-Trade-Bank (MFTB) เพื่อยื่นใบอนุญาตนำเข้าสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์
- แบบสัญญาขาย (Sale Contract) และ Proforma Invoice ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้า บรรจุภัณฑ์ และระยะเวลาการส่งมอบ
- ในกรณีที่ซื้อเป็นราคา FOB ผู้นำเข้าจะต้องทำการประกันภัยสินค้ากับ Myanmar Insurance Company และใช้บริษัท Myanmar Five Star Line เป็นผู้ขนส่งสินค้าเท่านั้น
- ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการนำเข้าภายใน 21 วัน นับจากวันตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า

ขั้นตอนการส่งออกสินค้า

ขั้นตอนการนำเข้าสินค้า

5.7 ระบบธนาคาร

รัฐบาลพม่าอนุญาตให้เอกชนดำเนินกิจการธนาคารได้ ปัจจุบันระบบธนาคารของพม่าประกอบด้วยธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ จำนวน 4 แห่ง ธนาคารพาณิชย์ของเอกชนพม่าประมาณ 20 แห่ง และสำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติประมาณ 200 แห่ง ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการดังนี้

1. ธนาคารกลาง (The central Bank of Myanmar ; CBM) ทำหน้าที่ควบคุมสถาบันการเงินทั้งหมด กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก อัตราส่วนของสินทรัพย์ และหนี้สิน อัตราการแลกเปลี่ยนและออกธนบัตร เป้าหมายหลักขององค์กร คือ การรักษาเสถียรภาพทางการเงินของพม่า โดยมีจุดประสงค์หลักๆ ดังต่อไปนี้

- เพื่อส่งเสริมระบบการเงินของประเทศให้เหมาะสม
 - สนับสนุนและดูแลสภาพการเงิน เพื่อพัฒนาและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
- กฎหมายธนาคารกลางปี พ.ศ.2553 (The central Bank of Myanmar Law) ให้อิสระแก่

ธนาคารกลางแห่งสหภาพพม่าในการดำเนินนโยบายการเงิน ตลอดจนกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินต่างๆภายในประเทศ นอกจากนี้ นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2541 เป็นต้นมา ธนาคารกลางแห่งสหภาพพม่ายังได้รับอนุญาตให้ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ - ขาย เงินตราต่างประเทศอีกด้วย

2.ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ (State – owned Commercial Banks) จำนวน 4 ธนาคาร คือ

2.1 The Myanmar Economic Bank (MEB) เป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐที่มีสาขามากที่สุดในประเทศ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 2519 เพื่อพัฒนาด้านการค้าและอุตสาหกรรมของประเทศ ปัจจุบัน Myanmar Economic Bank ให้บริการด้านต่างๆ อาทิ

- รับฝากเงินทั้งในรูปบัญชีกระแสรายวันและบัญชีประเภทอื่นๆ ผ่านสาขา 259 แห่งทั่วประเทศ โดยมี Myanmar Small Loans Enterprise ซึ่งเป็นสาขาของ MEB ดูแลสถานธนาณูเคราะห์

- ระดมทุนด้วยการออก Savings Certificates
- ปลดปล่อยกู้ให้แก่ผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ
- ปลดปล่อยกู้ให้แก่ธุรกิจเอกชนและบุคคลทั่วไป

2.2 The Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2532 มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงย่างกุ้ง และมีสาขาอยู่ที่เมืองมัณฑะเลย์ ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนและการค้าของนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติ โดย MICB สามารถทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การซื้อ-ขาย เงินตราต่างประเทศได้ด้วย

2.3 The Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) เน้นการทำธุรกิจด้านการเงินระหว่างประเทศ ปัจจุบัน MFTB ให้บริการด้านต่างๆ ดังนี้

- รับฝากเงินในรูปบัญชีเงินต่างประเทศ โดยไม่รับฝากสะสมทรัพย์ มีเพียงบัญชีเดินสะพัดเท่านั้น
- ปลดปล่อยกู้เพื่อการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้การอนุมัติของรัฐในรูปแบบสัญญาใช้เงิน
- ซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งเช็คเดินทาง (Traveller's Cheques)
- การนำเข้า และส่งออกของพม่าโดยการออกตั๋วแลกเงิน(Bill of Exchange) และ Letter of Credit (L/C)

นอกจากนี้ MFTB ยังทำหน้าที่ติดต่อธุรกิจกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยผ่านเครือข่าย Correspondent Banks ที่มีความสัมพันธ์กับธนาคารชั้นนำในประเทศต่างๆ

2.4 The Myanmar Agricultural Development Bank (MADB) ทำหน้าที่ให้บริการด้านการเงินแก่ภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ เช่น การให้ภาคการเกษตรและปศุสัตว์ โดยระดมเงินออมจากท้องถิ่นชนบท ทั้งนี้ MADB มีสำนักงานท้องถิ่น (Regional Offices) จำนวน 14 แห่ง มีสาขา (Branches) จำนวน 164 สาขา และมีสำนักงานตัวแทน (Agency Offices) จำนวน 46 แห่ง

3.ธนาคารพาณิชย์เอกชน (Private Commercial Banks)

ธนาคารพาณิชย์เอกชนในพม่าส่วนใหญ่เน้นการปล่อยกู้ให้แก่ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจก่อสร้าง และธุรกิจท่องเที่ยว ธนาคารพาณิชย์เอกชนในพม่า ได้รับอนุญาตให้ทำธุรกิจเฉพาะภายในประเทศ (Domestic Business) เท่านั้น ไม่สามารถทำธุรกิจต่างประเทศได้ (Foreign Transaction) แบ่งเป็น

3.1ธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่น (Domestic Private Banks) จำนวน 18 ธนาคาร คือ

- Asian Yangon International Bank Ltd.
- Co-operative Bank Ltd.
- Co-operative Farmers Bank Ltd.
- Co-operative Promoters Bank Ltd.
- First Private Bank Ltd.
- Innwa Bank Ltd.
- Kanbawza Bank Ltd.
- Myanmar Citizens Bank Ltd.
- Myanmar Industrial development Bank Ltd.
- Myanmar Livestock and Fisheries development Bank Ltd.
- Myanmar Oriental Ltd.
- Myanmar Universal Bank Ltd. (รัฐเข้ารับซื้อกิจการเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2005)
- Myawaddy Bank Ltd.
- Sibin Tharyar Bank Ltd.
- Tun Foundation Bank Ltd.
- Yadanabon Bank Ltd. (Mandalay)
- Yoma Bank Ltd.

3.2 สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ(Branch of Foreign Bank) จำนวน 1 แห่ง คือ Calyon จากประเทศฝรั่งเศส

3.3 สำนักงานตัวแทน (Representative Offices) จำนวน 21 แห่ง แบ่งเป็น

3.3.1 สำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ไทย (Thai Bank's Representative Offices) จำนวน 1 แห่ง คือ Bangkok Bank PLC. ปัจจุบันมีเพียงเจ้าหน้าที่ชาวพม่าประจำอยู่เท่านั้น

3.3.2 สำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ (Foreign's Representative Offices) จำนวน 20 แห่ง ได้แก่

- Arab, Bangladesh Bank Ltd.
- ABN AMRO Bank Ltd.

- BNP Paribas
- Bumiputra-Commerce Bank Berhad
- Credit Lyonnais
- DBS Bank Ltd.
- Hana Bank
- ING Bank
- KDB Bank (Magyarország Rt) (KDB Bank Hungary Ltd.)
- Mizuho Corporate Bank Ltd.
- Natexis Banques Populaires
- Oversea-Chinese Banking Corporation Ltd.
- Public Bank Berhad
- Societe General
- Standard Chartered Bank
- The Bank of Tokyo-Mitsubishi Ltd.
- Sumitomo Mitsui Banking Corporation
- UFJ Bank Ltd.
- United Overseas Bank Ltd.

5.7.1 การโอนเงินต่างประเทศ

บุคคลผู้นำเงินทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศสหภาพพม่า สามารถที่จะโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศสหภาพพม่าได้ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. เงินตราต่างประเทศตามสิทธิที่สมควรได้รับของบุคคลผู้นั้น
2. กำไรสุทธิหลังจากการเสียภาษี
3. เงินตราต่างประเทศตามจำนวนที่ได้รับอนุญาตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจจะรวมถึงมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการชำระบัญชีบริษัทเพื่อเลิกกิจการ

แรงงานชาวต่างชาติสามารถโอนเงินรายได้ค่าจ้างประจำเดือน และรายได้อื่นๆ ที่ได้มาโดยสุจริตตามกฎหมายหลังจากเสียภาษีและหักค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศสหภาพพม่าแล้ว

สำหรับด้านการค้าระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่า จะดำเนินการผ่านธนาคารตัวแทน คือ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธ.ส.น.) ของไทยกับ Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) ของพม่า เพื่อทำการค้าแบบหักบัญชี (Account Trade) ซึ่งผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสามารถติดต่อองค์กรการคลังสินค้า (อคส.) เพื่อยืนยันแสดงความประสงค์ในการเข้าร่วมโครงการ Banking Arrangement for Account Trade แล้วทางองค์กรการคลังสินค้าจะพิจารณาตามขั้นตอนของธนาคารตามปกติต่อไป โดยขั้นตอนต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าทำสัญญาซื้อขายสินค้า
2. ผู้นำเข้าไทยยื่นขอเปิด BA L/C กับ ธ.ส.น. โดยตรง

3. ธสน. เปิด BA L/C ไปยัง MICB

4. MICB แจ้งได้รับการเปิด BA L/C ให้แก่ผู้ส่งออกในพม่าทราบ

5. ผู้ส่งออกส่งสินค้าออกตามที่ BA L/C กำหนดให้แก่ผู้นำเข้าไทย

6. ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

6.1 ผู้ส่งออกยื่นเอกสารที่ถูกต้องและครบถ้วนตามเงื่อนไขใน BA L/C

6.2 MICB จะส่งเอกสารส่งออกเพื่อเรียกเก็บเงินจาก ธสน.

6.3 ธสน. ตรวจสอบเอกสารและ Accept document

6.4 MICB จ่ายเงินให้แก่ผู้ส่งออกในพม่า

6.5 MICB แจ้ง ธสน. และบันทึกบัญชีว่า ธสน. เป็นลูกหนี้ (debit) พร้อมส่งรายงาน

Daily debit report ให้ ธสน. รับทราบ

6.6 ธสน. แจ้งให้นำเข้าไทยให้ชำระเงินตาม BA L/C

6.7 ผู้นำเข้าไทยมาชำระเงินค่านำเข้าสินค้าตาม BA L/C กับธสน.

7. เมื่อครบรอบระยะเวลาบัญชีตามที่ได้ตกลงกันไว้ ธสน. กับ MICB จะหักกลบลบหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย โดยธนาคารที่มีฐานะเป็นลูกหนี้จะชำระเฉพาะส่วนต่างตามอัตราและสกุลเงินที่ตกลงกันไว้

5.8 การส่งเสริมการลงทุน

5.8.1 มาตรการด้านภาษี

1. ภาษีการค้า	- ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขาย จัดเก็บในอัตรา 5-20% ของรายได้ - ธุรกิจบริการ เฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า จัดเก็บในอัตรา 8-30 % - ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร จัดเก็บในอัตรา 10 % ของรายได้
2. ภาษีนำเข้า	สินค้าที่สำคัญที่จัดเก็บมีดังนี้ - สิ่งทอจัดเก็บในอัตรา 5-300 % ของมูลค่านำเข้า - เครื่องจักรและอุปกรณ์ จัดเก็บในอัตรา 15-200% ของมูลค่านำเข้า - อุปกรณ์ในการขนส่ง จัดเก็บในอัตรา 5-300% ของมูลค่านำเข้า - สินค้าอุปโภคบริโภค จัดเก็บในอัตรา 50-200% ของมูลค่านำเข้า
3. ภาษีส่งออก	มี 5 ประเภท คือ - แป้ง แป้งข้าวเจ้า จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าท ต่อเมตริกตัน - ข้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าท ต่อเมตริกตัน - กากน้ำมันพืช จัดเก็บในอัตรา 5% ของมูลค่าส่งออก - ธัญพืช จัดเก็บในอัตรา 5% ของมูลค่าส่งออก - ไม้ไฟ หนังสือสัตว์ จัดเก็บในอัตรา 5% และ 10% ของมูลค่าส่งออก
4. บุคคลธรรมดา	ชาวต่างชาติจะเสียภาษี 35% ของรายได้

5. นิติบุคคล	1. หากเป็นบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายพม่า เสียภาษีในอัตรา 30% 2. สำนักงานสาขาของบริษัทต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในพม่า เสีย 30% หรือ 3-50% ของรายได้ ทั้งนี้ทางรัฐบาลจะพิจารณาว่าจัดเก็บในอัตราใดที่ได้จำนวนสูงกว่า
6. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	ชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในพม่า จะเสียภาษีดังกล่าวโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ที่พำนักในพม่ากับผู้ที่ไม่ได้พำนักในพม่า โดยจะเสียในอัตราดังนี้ - ภาษีดอกเบี่ยผู้พำนักเสีย 15% ไม่พำนักเสีย 20% - ภาษีจากการได้รับใบอนุญาตต่าง ๆ ผู้พำนักเสีย 15% ผู้ไม่พำนักเสีย 20% - ค่าธรรมเนียมการทำสัญญากับรัฐบาล ผู้พำนักเสีย 4% ผู้ไม่พำนักเสีย 3.5% - กรณีที่เงินปันผล กำไรของกิจการสาขาและส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับการหักภาษีแล้ว ไม่ต้องชำระภาษี ณ ที่จ่ายอีก

5.8.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิพิเศษทางภาษี มาตรการจูงใจนักลงทุนต่างชาติ นั้น เป็นไปตามกรอบของกฎหมายการลงทุนของต่างชาติ (Myanmar Foreign Investment Law; FIL) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 1988 โดยมีกรอบแนวคิดหลักอยู่ที่การจัดสรรทรัพยากรของประเทศบนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจแบบตลาด การส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมของผู้ประกอบการ และการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบเปิด ตลอดจนการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในผลผลิตจากกฎหมายดังกล่าวนี้ก็คือ คณะกรรมการการค้าการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission; MIC) www.myanmar.com/govt/trade/inv.htm และ ดังตารางแสดงโครงสร้าง ของคณะกรรมการการค้าการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission; MIC)

5.8.3 รายละเอียดสิทธิพิเศษทางภาษี

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax holiday) เป็นเวลา 3 ปี เริ่มจากปีที่เปิดดำเนินการ
- ได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่นๆ (Internal Taxes) หรือทั้งสองประเภทที่เก็บจากนำเข้าเครื่องจักรและส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ ชิ้นส่วนและวัสดุต่างๆ ในช่วงที่มีการก่อสร้างโครงการ
- ได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่นๆ (Internal Taxes) หรือทั้งสองประเภทที่เก็บจากการนำเข้าวัตถุดิบในช่วง 3 ปีแรกของการดำเนินกิจการ
- (อาจ)ให้ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีสำหรับกำไรที่นำกลับไปลงทุนใหม่ภายใน 1 ปี
- (อาจ) ให้ลดหย่อนภาษีเงินได้ให้ถึงหนึ่งสำหรับกำไรที่ได้จากการส่งออก
- (อาจ) ให้สิทธิชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับคนงานต่างชาติในอัตราเดียวกับที่ เรียกเก็บจากชาวพม่า

- (อาจ) ให้สิทธิหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยและพัฒนาออกจากรายได้พึงประเมิน ภาษีเงินได้
- (อาจ) ให้สิทธิหักค่าเสื่อมราคา (accelerated depreciation rates)
- (อาจ) ให้สิทธิชำระภาษีเงินได้ในนามของผู้เชี่ยวชาญ และช่างเทคนิค ชาวต่างชาติที่บริษัทจ้าง โดยสามารถนำรายจ่ายในส่วนนั้นมาหักออกจากรายได้พึงประเมินภาษีเงินได้
- (อาจ) ให้สิทธิในการยกยอดผลประกอบการที่ขาดทุนไปรวมกับผลประกอบการของปี ต่อ ๆ ไปได้ เป็นระยะเวลา 3 ปี ติดต่อกัน หากผลประกอบการรวมยังขาดทุนอยู่

5.9 สิทธิพิเศษทางการค้า

สหภาพพม่า มีการทำข้อตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีกับหลายประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน ไทย บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน เวียดนาม ลาว ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ภูมิภาคอาเซียน และอีก 6 ประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ อยู่บนพื้นฐานของ “ข้อบัญญัติด้วยชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง” (The Most – Favored Nation: MFN) ตามหลักของ WTO นอกจากนี้ ยังมีการทำข้อตกลงทางการค้าชายแดนกับประเทศจีน (เดือนมกราคม ปี 1994), ประเทศบังคลาเทศ พฤษภาคม ปี 1994) และประเทศไทย (เดือนมีนาคม ปี 1996) เพื่อขยายการค้าชายแดนให้มากขึ้น ซึ่งสิทธิพิเศษทางการค้าต่างๆ พอสรุป ได้ดังนี้

การเป็นสมาชิกอาเซียน (ASEAN : Association of South East Asian Nations)	พม่าได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 และมีพันธะที่จะต้องลดและยกเลิกมาตรการกีดกันทางด้านภาษีและมีใช้ภาษีให้กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนตามกลไก Common Effective Preferential Tariff (CEPT) ภายในปี พ.ศ. 2551
สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP : Generalized System of Preferences)	ปัจจุบันสินค้าของพม่าที่ได้รับ GSP จากประเทศเกาหลีใต้ เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูปและเหมืองแร่ เป็นต้น
สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้กรอบอาเซียน (ASEAN Integration System of Preferences : AISP)	เป็นการส่งเสริมการส่งออกให้พม่าซึ่งประเทศสมาชิกใหม่ โดยได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร มีอัตราภาษีที่จัดเก็บอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 ดังเช่นประเทศจีนที่ยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้านับรวม 91 รายการแก่พม่าและสปป.ลาว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2006

สำหรับไทยได้เริ่มให้ AISP แก่สินค้าพม่า จำนวน 72 รายการ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2545 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2553 (ระยะเวลา 8 ปี) นอกจากนี้ การที่ไทย พม่า ลาว และกัมพูชา ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาพุกามเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-

เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไทยได้ปรับการให้ AISP แก่สินค้าของพม่าเพิ่มขึ้นเป็น 890 รายการ ในปี 2006 ทั้งนี้ผู้นำเข้าไทยที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์นี้ จะต้องแนบใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form AISP) ซึ่งออกโดยกระทรวงพาณิชย์ของพม่า เพื่อแสดงกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรของไทยด้วย

นอกจากนี้พม่ายังได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคกับประเทศฐาน อินเดียนีปาล บังกลาเทศ ศรีลังกา และไทย ที่เรียกว่า BIMST-EC เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547

5.10 การทำสัมปทานเหมืองแร่สำหรับชาวต่างชาติ

บริษัทต่างชาติที่ประสงค์จะลงทุนเจาะสำรวจแร่ สามารถยื่นขออนุญาตได้ที่กระทรวงเหมืองแร่ตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในกฎหมายเหมืองแร่และกฎระเบียบการทำเหมืองแร่ บริษัทสามารถปรึกษาหารือในเงื่อนไขของสัญญาการเจาะสำรวจกับกรมธรณีวิทยาและสำรวจแร่ (Department of Geological Survey and Mineral Exploration) ได้ ซึ่งท้ายที่สุดใบอนุญาตนี้จะต้องได้รับการอนุมัติจากกระทรวงเหมืองแร่และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับการออกใบอนุญาต จะมีการออกพร้อมๆ กับการออกใบอนุญาตสัญญาร่วมลงทุนและใบอนุญาตนี้จะรวมเงื่อนไขตามที่ระบุในใบอนุญาตการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งออกโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามสัญญาสำหรับการสำรวจ

การเจาะสำรวจและการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งแร่ทองแดงและแร่ทองคำในพื้นที่ที่กำหนดระหว่างกรมธรณีวิทยาและสำรวจแร่กับบริษัทต่างชาตินั้น	พื้นที่ที่กำหนดให้จะเท่ากับ 1,400 ตารางกิโลเมตร ต่อ 1 แปลง อย่างไรก็ตามพื้นที่สำหรับการเจาะสำรวจ จะอนุญาตให้ไม่เกิน 3,150 ตารางกิโลเมตร ต่อ 1 ใบอนุญาต ไม่ว่ากรณีใดๆ ตามที่ระบุในกฎระเบียบการทำเหมืองแร่ บริษัทฯ จะต้องคืนพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 700 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่สัญญาก่อนหรือภายในวันสิ้นสุดสัญญาการสำรวจเบื้องต้น และจะต้องคืนพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1,050 ตารางกิโลเมตร ภายในวันสิ้นสุดหรือก่อนวันสิ้นสุดสัญญาเจาะสำรวจในทุกๆ 1 ปี
ระยะเวลาการอนุญาต*	• การสำรวจเบื้องต้น 1 ปี • การเจาะสำรวจ 3 ปี • การศึกษาความเป็นไปได้ 1 ปี
ภาษีและค่าธรรมเนียมเหมืองแร่ (Mining Taxes and Fees)	ค่าภาคหลวงแร่ (Royalty) ค่าภาคหลวงภายใต้กฎหมายเหมืองแร่ จัดเป็น

	ภาษีที่คำนวณจากยอดขาย ผู้ครอบครองใบอนุญาตผลิตแร่จะต้องจ่ายค่าภาคหลวงคำนวณจากปริมาณแร่ที่ขายได้ ตามอัตราที่กำหนดโดยกระทรวงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 18 ของกฎหมายเหมืองแร่ ดังนี้ 1) รัตนชาติ (Gemstone) อัตรา 5.0-7.5% 2) แร่โลหะมีค่า (Precious Metal Minerals) ได้แก่ ทองคำ เงิน ทองคำขาว อิริเดียม ออสเมียม พาลาเดียม รูทีเนียม โรเดียม แทนทาลัม โคัลมเบียม นีโอเบียม ยูเรเนียม ธอเลียม และแร่โลหะมีค่าอื่นๆตามประกาศของกระทรวงเป็นครั้งคราว ในอัตรา 4-5% 3) แร่โลหะ (Metallic Minerals) ได้แก่ เหล็ก สังกะสี ทองแดง ตะกั่ว ดีบุก ทังสแตน นิกเกิล แอนติโมนี อะลูมิเนียม อาร์เซนิก บิสมัท แคดเมียม โครเมียม โคบอลต์ แมงกานีส และแร่โลหะอื่นๆตามประกาศของกระทรวงเป็นครั้งคราว ในอัตรา 3-4% 4) แร่อุตสาหกรรม (Industrial Minerals) และ หิน (Stone) อัตรา 1-2% 5) การคำนวณมูลค่าแร่ที่ขายได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 18 นั้น กรมจะประเมินมูลค่าแร่ตามราคาแร่ที่ประกาศในต่างประเทศ ณ วันและเวลาทำการซื้อขาย 6) กระทรวงอาจประกาศค่าภาคหลวงแร่ที่เรียกเก็บจากการสำรวจ การเจาะสำรวจ เป็นวาระพิเศษ สำหรับกรณีต่อไปนี้ • ยกเว้นค่าภาคหลวงทั้งหมดหรือบางส่วน ที่ชำระโดยผู้ได้รับอนุญาตทำเหมืองในช่วงเวลาที่รัฐเห็นควรส่งเสริมการผลิตแร่ • ยกเว้นค่าภาคหลวง สำหรับตัวอย่างแร่เพื่อการวิเคราะห์หรือการตรวจสอบที่ส่งมอบให้หน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
--	--

	• พิจารณาเลื่อนการชำระค่าภาคหลวงที่ถึงกำหนดชำระ • ประเมินค่าภาคหลวงสำหรับช่วงเวลาที่ไม่สามารถประเมินปริมาณแร่ที่แน่นอนได้
ค่าเช่าที่ดิน (Dead Rent)	อัตราค่าเช่าที่ดินขึ้นอยู่กับประเภทของการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในมาตราที่ 115 ของกฎระเบียบการทำเหมืองแร่ อัตราเริ่มต้นสำหรับแร่โลหะคือ 15 เหรียญสหรัฐต่อตารางกิโลเมตรในช่วงระยะเวลาสำรวจแร่เบื้องต้น และเพิ่มเป็น 30 เหรียญสหรัฐ ในปีแรกของการเจาะสำรวจแร่และเพิ่มเป็น 60 เหรียญสหรัฐ ในปีที่สอง ส่วนในช่วงที่มีการผลิตแร่จะเพิ่มเป็น 500 เหรียญสหรัฐ

*ระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นสามารถขยายอายุได้โดยได้รับการอนุมัติจากกระทรวง การขออนุญาตขยายระยะเวลาสำหรับการเจาะสำรวจ เป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ กระทรวงอนุญาตให้ครั้งละ 1 ปี หรือกระทรวงขยายระยะเวลาให้โดยได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลการอนุญาตสิทธิการทำเหมืองแร่จะอนุญาตให้กับผู้ที่ได้รับสิทธิในการเจาะสำรวจพื้นที่นั้นๆ ระเบียบ เงื่อนไขหลักๆ ที่แนบกับสัญญาร่วมลงทุน โดยปกติจะแนบไปกับสัญญาการเจาะสำรวจแร่ด้วย หากบริษัทตัดสินใจทำเหมืองสามารถเจรจาตกลงในรายละเอียดของระเบียบเงื่อนไขได้ เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้รายละเอียดสัญญาจะต้องยื่นร่างสัญญาพร้อมกับข้อเสนอการลงทุนไปยังคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อขออนุมัติก่อนหากเป็นการร่วมลงทุนโดยการนำสินทรัพย์มาร่วมลงทุน รัฐบาลคาดหวังสัดส่วนการร่วมลงทุนเริ่มต้นที่ 20-25% กับสัดส่วนขั้นต่ำของหุ้นที่ไม่ต้องลงทุนอีก 15% พร้อมกับดอกเบี้ยในส่วนที่เหลือของหุ้น และจะซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น 50% หลังจากได้ทุนคืนแล้ว สินทรัพย์เริ่มต้นของรัฐบาลก็คือแหล่งแร่และสาธารณูปโภคที่มีอยู่ในสัญญาประเภทแบ่งผลผลิต (Production Sharing Agreement) นักลงทุนต่างชาติ อาจจะลงทุน 100% ได้ ในกรณีนี้รัฐบาลคาดหวังในส่วนแบ่งของผลผลิตและสัญญาจะระบุสัดส่วนการแบ่งผลประโยชน์ให้ภาครัฐตามที่ได้ตกลงกันระหว่างสองฝ่ายแล้ว ยังมีรูปแบบอื่นของการร่วมลงทุนของต่างชาติ โดยเฉพาะกับนักลงทุนไทย ประเทศไทยกับพม่ามีพรมแดนติดต่อกันยาวประมาณ 1,300 ไมล์ โดยตลอดแนวชายแดนมีแหล่งแร่จำนวนมากที่ยังไม่มีการสำรวจในชั้นรายละเอียดในผังของพม่า

นักลงทุนไทยที่มีความสนใจลงทุนสามารถส่งข้อเสนอไปที่กระทรวงเหมืองแร่เพื่อซื้อแร่จากพื้นที่ที่กำหนดตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงฯ ภายใต้รูปแบบการร่วมลงทุนแบบนี้ จะมีการลงนามในสัญญาการจัดซื้อ (Purchase Contract) ผู้ถือใบอนุญาตทำเหมืองแร่จะเป็นรัฐวิสาหกิจด้านเหมืองแร่ที่เกี่ยวข้อง แต่ผู้จัดซื้อคือ นักลงทุนไทยจะต้องดำเนินการสำรวจ และทำเหมืองแร่เอง และซื้อแร่ในราคาที่มีการตกลงกันไว้ ซึ่งจะมีการเจรจาต่อรองกันทุกๆ สามเดือน ราคาซื้อขายสามารถเปลี่ยนแปลงโดยการตกลงกันทั้ง

สองฝ่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาโลหะที่ตลาดลอนดอน (London Metal Exchange) จะต้องมีการชำระเงินล่วงหน้าของมูลค่าแร่ที่คาดว่าจะผลิตได้ของไตรมาสถัดไป และการซื้อแร่ต้องทำภายในระยะเวลา 30 วัน หลังจากเริ่มต้นการผลิตและจะต้องชำระเพิ่มเติมให้ครบจำนวนในไตรมาสถัดไป ระยะเวลาของสัญญาจะอยู่ที่ 5 ปีนับจากวันที่มีการชำระเงินงวดแรก สัญญาสามารถต่ออายุได้โดยการตกลงร่วมกัน ในระยะเวลาของสัญญาภาษีและอากรทุกชนิดที่ต้องชำระโดยผู้ซื้อ ในพม่า ผู้ขายคือ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้รับภาระภาษีทางการค้า สำหรับการส่งออกผู้ขายเป็นผู้รับภาระ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจและทำเหมืองจะอนุญาตให้นำเข้าเป็นแบบ Drawback Items อย่างไรก็ตามผู้ซื้อจะต้องมีหน้าที่ในการชำระภาษีอากรสำหรับวัสดุสิ้นเปลืองที่นำเข้ามาการส่งแร่ข้ามชายแดน จะต้องดำเนินการที่จุดตรวจสอบของศุลกากรที่รับรองโดยทั้งสองรัฐบาล การโอนกรรมสิทธิ์เริ่มมีผลเริ่มตั้งแต่ที่ตั้งของเหมืองแร่ของการส่งมอบแร่แต่ละครั้ง

5.11 หน่วยงานส่งเสริมทางการลงทุน

หน่วยงาน	ที่ตั้ง
Office of Commercial Affairs Royal Thai Embassy	24-26 Kaba Aye Pagoda Road, (Golden Hill Tower) Bahan Township, Yangon, Union of Myanmar. Tel. (951) 558628, 558556 Ext. 7041 Fax. (951) 558644, 558557 E-mail: thaitrade.ygn@mptmail.net.mm
Royal Thai Embassy	No.94, Pyay Road, Dagon Township, Yangon, Union of Myanmar. Tel. (951) 226721, 226728, 222784 Fax. (951) 221713 E-mail: thaiygn@mfa.go.th
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่ง สหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission: MIC) คณะกรรมการการลงทุนต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Commission: UMFIC)	No.653/691 Merchant Street, Yangon, Myanmar. Tel. (951) 272 009, 272 855, 272 599 Fax. (951) 282 101, 282 102 E-mail: MICU@mptmail.net.mm website: www.myanmar.com/govt/trade/inv.htm
Office Tower of the Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry (UMFCCI)	No.29, Min Ye Kyawswa Road, Lanmadaw Township, Yangon, Union of Myanmar. Tel. (951) 214344-9 Fax. (951) 214484 website: www.umfcci.com.mm

Ministry of Commerce

Building 3, Nay Pyi Taw, Union of Myanmar.

Tel. 067- 408002, 067- 408002

Fax. 067- 408004

Website: www.commerce.gov.mm

ภาคผนวก ก

กฎหมายการลงทุนจากต่างชาติ

ข้อจำกัด

คำแปลนี้เพื่อใช้เป็นการส่วนตัวเท่านั้น มิใช่เป็นการตีความหรือแปลเพื่อใช้อย่างเป็นทางการ ตัวยกกฎหมายที่ใช้บังคับจริงเป็นภาษาพม่าและได้มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วขั้นหนึ่ง คำแปลภาษาไทยนี้เป็นการแปลจากตัวยกกฎหมายภาษาอังกฤษ

สหภาพพม่า

กฎหมายการลงทุนจากต่างชาติ

30 พฤศจิกายน 1988 (พ.ศ. 2531)

แปลโดย นายศิริพงษ์ กัลยาณรุจ

คำแถลงเจตนารมณ์กฎหมายการลงทุนจากต่างชาติของพม่า

รัฐบาลแห่งพม่าได้มีความพยายามโดยตลอดมาที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของชาติในทุก ๆ ด้านเพื่อปรับปรุงด้านการเพิ่มอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนอื่นจะทำให้มาตรฐานการดำรงชีพดีขึ้น เพื่อบรรลุเป้าประสงค์นี้ จึงได้มีการวางขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้ให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างมากโดยให้ได้ใช้ประโยชน์สูงสุดจากทุกกลุ่มประชาชนและกระตุ้นให้มีการลงทุนจากต่างชาติภายใต้ความเสมอภาคและประโยชน์ร่วมกัน

รัฐบาลได้เล็งเห็นว่า เป้าหมายต่าง ๆ ตามนโยบายนี้เป็นการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีมากของประเทศเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศก่อน ส่งออกส่วนที่เกินเป็นลำดับถัดมา ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เยาวชนมีโอกาสทางการทำงานมากขึ้น และมีโอกาสได้เรียนรู้งานจากการทำงานจริง รวมทั้งการฝึกอบรมทางเทคนิคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคต่าง ๆ ของชาติ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงการคมนาคมและการสื่อสาร

ผู้ลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนและประกอบการโดยยึดหลักความเสมอภาค จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสม สามารถส่งเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ กลับประเทศของตนได้เมื่อเลิกกิจการ นอกจากนั้นยังจะได้รับการค้ำประกันจากรัฐบาลว่าจะไม่มีการยึดกิจการมาเป็นของรัฐตราที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ สิทธิและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับทั้งหลายเหล่านี้จะให้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศพม่าและประชาชนพม่า

ณ ปัจจุบัน บริษัทและเอกชนต่างชาติซึ่งมีความประสงค์ที่จะลงทุนในประเทศได้สอบถามเข้ามาตามสมควร ทำนองเดียวกันประชาชนก็ได้สอบถามและติดต่อเข้ามาเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบโครงการลงทุนต่าง ๆ ที่ยื่นเข้ามาและประสานงานในทุกเรื่องสำหรับกิจการที่อาจอยู่ในข่ายที่จะได้รับการอนุมัติ

จากความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายดังที่กล่าวข้างต้น สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐจึงได้ตรากฎหมายการลงทุนจากต่างชาติฉบับนี้

สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ
กฎหมายการลงทุนจากต่างชาติแห่งสหภาพพม่า
(กฎหมายสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ เลขที่ 10/88)
30 พฤศจิกายน 1988

สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐได้ตรากฎหมายไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1
ชื่อและคำนิยาม

มาตรา 1. กฎหมายนี้ให้มีชื่อว่ากฎหมายการลงทุนจากต่างชาติแห่งสหภาพพม่า

มาตรา 2. ให้ถ้อยคำที่ระบุในกฎหมายนี้มีความหมายดังต่อไปนี้

- (ก) “คณะกรรมการ” ให้หมายความว่าถึง คณะกรรมการการลงทุนต่างชาติแห่งสหภาพพม่า
- (ข) “รัฐบาล” ให้หมายความว่าถึง รัฐบาลแห่งสหภาพพม่า
- (ค) “ประชาชน” ให้รวมถึงประชาชนทั้งที่ได้มาซึ่งสัญชาติภายหลังและได้มาซึ่งสัญชาติตามปกติ และให้หมายความว่ารวมถึง องค์กรทางธุรกิจซึ่งก่อตั้งเพื่อการลงทุนในประเทศเท่านั้น
- (ง) “ชาวต่างชาติ” ให้หมายความว่าถึงบุคคลที่ไม่ใช่ประชาชน และให้รวมถึงองค์กรทางธุรกิจที่ก่อตั้งเพื่อการลงทุนจากต่างชาติเท่านั้น
- (จ) “ผู้เริ่มก่อการ” ให้หมายความว่าถึง ประชาชนหรือชาวต่างชาติซึ่งยื่นเสนอโครงการการลงทุนต่อคณะกรรมการ
- (ฉ) “โครงการลงทุน” ให้หมายความว่าถึง คำขอที่มีข้อความตามที่ระบุไว้และผู้เริ่มก่อการได้ยื่นเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้อนุมัติการลงทุนที่ต้องการพร้อมร่างสัญญาประกอบ
- (ช) “ใบอนุญาต” ให้หมายความว่าถึง คำสั่งอนุญาตโครงการโดยคณะกรรมการ
- (ซ) “เงินลงทุนจากต่างชาติ” ให้รวมถึง การลงทุนในกิจการธุรกิจโดยชาวต่างชาติตามใบอนุญาตดังต่อไปนี้
 - เงินตราต่างประเทศ
 - ทรัพย์สินที่จำเป็นต้องมีสำหรับกิจการและไม่สามารถหาได้ในประเทศ เช่น เครื่องจักร, อุปกรณ์
 - ส่วนประกอบของเครื่องจักร อะไหล่ และเครื่องมือ
 - สิทธิที่สามารถตีราคาได้เช่น ใบอนุญาตต่าง ๆ เครื่องหมายการค้า และ สิทธิบัตร

- ความรู้พิเศษทางเทคนิค
 - ส่วนของประโยชน์สะสมจากรายการข้างต้นแล้วนำกลับไปลงทุนในกิจการ หรือจากส่วนแบ่งกำไร
- (ฉ) “ผู้ลงทุน” ให้ความหมายถึง บุคคลธรรมดา หรือ องค์กรทางธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต
- (ญ) “ธนาคาร” ให้ความหมายถึง ธนาคารใด ๆ ของรัฐ

หมวด 2

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้บังคับ

มาตรา 3 กฎหมายใช้บังคับสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเฉพาะที่กำหนดโดยคณะกรรมการเป็นครั้ง ๆ ไปโดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลก่อน

หมวด 3

หลักการทั่วไป

มาตรา 4 การลงทุนต่างชาติให้เป็นไปตามหลักการทั่วไปดังนี้

- (ก) เพื่อส่งเสริมและการขยายตัวของการส่งออก
- (ข) เพื่อการนำทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ซึ่งต้องใช้การลงทุนสูง
- (ค) การได้มาซึ่งเทคโนโลยีขั้นสูง
- (ง) สนับสนุนและช่วยเหลือการผลิตและบริการที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก
- (จ) ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานให้มากขึ้น
- (ฉ) การพัฒนางานต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดพลังงาน
- (ช) การพัฒนาภูมิภาค

หมวด 4

รูปแบบขององค์กร

มาตรา 5 การลงทุนต่างชาติอาจทำได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

- (ก) การลงทุนโดยชาวต่างชาติร้อยละร้อยเต็มโดยเงินทุนต่างประเทศ
- (ข) กิจการร่วมค้าระหว่างชาวต่างชาติและประชาชน

มาตรา 6 (ก) การก่อตั้งตามมาตรา 5 ข้างต้นนั้น

- (1) อาจก่อตั้งเป็นลักษณะเจ้าของกิจการแต่ผู้เดียว, หุ้นส่วน และ บริษัทจำกัด
- (2) ถ้าก่อตั้งในลักษณะกิจการร่วมค้า การลงทุนต่างประเทศต้องไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 35 ของการลงทุนทั้งหมด
(ข) ในการก่อตั้งดังกล่าวข้างต้นสำหรับการดำเนินธุรกิจและการจำหน่ายทรัพย์สินเมื่อ
เลิกกิจการนั้น ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ของรัฐที่มีอยู่ทั้งหมด

หมวด 5 **การตั้งคณะกรรมการ**

มาตรา 7 รัฐบาลจะแต่งตั้งคณะกรรมการ

หมวด 6

ภาระหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา 8 คณะกรรมการอาจยอมรับโครงการลงทุนซึ่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อชาติและไม่ขัด
กับกฎหมายที่มีอยู่

มาตรา 9 คณะกรรมการจะตรวจสอบโครงการลงทุนโดยพิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้นว่า
ความน่าเชื่อถือทางการเงิน ความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

มาตรา 10 คณะกรรมการจะออกใบอนุญาตให้ผู้เริ่มก่อการเมื่อพิจารณาว่าโครงการลงทุนแล้ว

มาตรา 11 ในกรณีการขยายเวลา การผ่อนผันเงื่อนไข หรือ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดใน
ใบอนุญาต หรือมีการยื่นเสนอสัญญาโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุมัติได้ตามที่
เห็นสมควร

มาตรา 12 คณะกรรมการต้องดำเนินการตามที่จำเป็นโดยไม่ชักช้า ถ้ามีการร้องเรียนของผู้ลงทุน
ว่าไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ หรือ ได้รับสิทธิประโยชน์ไม่เต็มตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้

มาตรา 13 คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้ผู้เริ่มก่อการหรือผู้ลงทุนส่งหลักฐานหรือข้อมูลตามที่
คณะกรรมการเห็นว่าจำเป็นได้

มาตรา 14 คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการ หรือ คณะบุคคลในรูปแบบอื่น ๆ ตามความ
จำเป็นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้

มาตรา 15 คณะกรรมการอาจตั้งข้อกำหนดให้ธนาคารที่ดำเนินการธุรกรรมทางการเงินปฏิบัติตาม

กฎหมายนี้

มาตรา 16 คณะกรรมการต้องรายงานผลงานต่อรัฐบาลเป็นระยะ ๆ รวมทั้งเสนอแนะมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติต่อรัฐบาล

หมวด 7 สัญญาต่าง ๆ

มาตรา 17 ในการก่อตั้งกิจการธุรกิจตามใบอนุญาตจะต้องทำเป็นสัญญาตามที่จำเป็นต้องมี

มาตรา 18 คณะกรรมการมีอำนาจขยายระยะเวลา ผ่อนผันเงื่อนไข หรือ เปลี่ยนแปลงข้อกำหนดในสัญญาได้ตามที่เห็นเหมาะสมเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หมวด 8

การทำประกัน

มาตรา 19 องค์กรธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาตต้องทำประกันตามที่กำหนดประเภทประกันไว้กับบริษัทประกันเมียนมาร์

หมวด 9 การแต่งตั้งบุคลากร

มาตรา 20 การแต่งตั้งบุคลากรขององค์กรธุรกิจตามใบอนุญาตนั้น ต้องคำนึงถึงประชาชนก่อนเว้นแต่คณะกรรมการจะอนุญาตให้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญพิเศษและช่างเทคนิคต่าง ๆ จากต่างประเทศตามความจำเป็น

หมวด 10 การยกเว้นและการลดหย่อน

มาตรา 21 เพื่อส่งเสริมการลงทุนต่างชาติ คณะกรรมการจะอนุมัติให้ผู้ลงทุนได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีต่าง ๆ จากข้อยกเว้นและการลดหย่อนในข้อ (ก) นอกจากนั้น คณะกรรมการอาจอนุมัติให้ผู้ลงทุนได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีดังต่อไปนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

(ก) สำหรับกิจการเพื่อผลิตสินค้าและบริการ อาจได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เป็นเวลาติดต่อกันได้ถึง

3 ปี ซึ่งรวมถึงปีที่เริ่มต้นการผลิตสินค้าและบริการ ในกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้อาจขยายต่อไปได้ ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของกิจการที่ลงทุนนั้น

- (ข) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้จากกำไรของธุรกิจ ถ้าจัดสรรไว้เป็นสำรองและนำกลับเข้าลงทุนต่อไปภายใน 1 ปีนับจากการจัดสรรเข้าเป็นสำรอง
- (ค) สิทธิที่จะหักค่าเสื่อมราคาเร็วกว่าปกติ จากเครื่องจักร อุปกรณ์ อาคาร และสินทรัพย์ทุนต่าง ๆ ที่ใช้ในธุรกิจ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดโดยพิจารณาจากมูลค่าเริ่มแรกสำหรับการประเมินภาษีเงินได้
- (ง) ถ้าสินค้าที่ผลิตโดยกิจการนั้นส่งออกต่างประเทศ อาจได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ถึงร้อยละ 50 ของกำไรที่ได้รับจากการส่งออกนั้น
- (จ) สิทธิของผู้ลงทุนที่ชำระภาษีเงินได้แทนลูกจ้างชาวต่างชาติซึ่งเข้ามาทำงานในกิจการธุรกิจ โดยให้หักส่วนที่จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายจากเงินได้พึงประเมิน
- (ฉ) สิทธิที่จะชำระภาษีเงินได้จากรายได้ของลูกจ้างดังกล่าวข้างต้นในอัตราเดียวกับที่ใช้บังคับกับประชาชนในประเทศ
- (ช) สิทธิที่จะหักค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาของกิจการธุรกิจตามที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจในประเทศโดยให้หักจากรายได้พึงประเมิน
- (ซ) สิทธิที่จะยกการขาดทุนไปหักจากกำไรได้ถึง 3 ปี สำหรับการขาดทุนที่เกิดขึ้น 2 ปีหลังจากที่ได้รับการยกเว้นหรือการลดหย่อนตามข้อ (ก)
- (ฌ) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีศุลกากรหรือภาษีภายในประเทศอื่น ๆ หรือทั้งสองอย่าง สำหรับการนำเข้า เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ ชิ้นส่วนเครื่องจักร อะไหล่ และวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในธุรกิจ ตามที่จำเป็นต้องใช้ในช่วงระยะเวลาก่อสร้าง
- (ญ) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีศุลกากรหรือภาษีภายในประเทศอื่น ๆ หรือทั้งสองอย่าง สำหรับการนำเข้าวัตถุดิบสำหรับ 3 ปีแรกของการผลิตนับจากการก่อสร้างเสร็จบริบูรณ์

หมวด 11 **การค้าประกัน**

มาตรา 22 รัฐบาลค้ำประกันว่ากิจการธุรกิจที่ตั้งขึ้นตามใบอนุญาตจะไม่ถูกยึดเป็นของรัฐในช่วงระยะเวลาตามสัญญาหรือช่วงต่อสัญญา กรณีได้รับการต่อสัญญา

มาตรา 23 เมื่อครบกำหนดตามสัญญา รัฐบาลรับประกันสิทธิของผู้ลงทุนเงินทุนต่างประเทศสำหรับเงินทุนต่างชาติตามสกุลเงินตราที่ได้นำมาลงทุน

หมวด 12

เงินทุนจากต่างชาติ

มาตรา 24 คณะกรรมการจะประเมินเทียบค่าเงินทุนจากต่างประเทศเป็นเงินจำกัดตามลักษณะที่กำหนดไว้ และลงทะเบียนไว้ในนามของผู้ลงทุน การลงทะเบียนดังกล่าวจะระบุประเภทของเงินทุนจากต่างชาติ และประเภทของเงินตราสกุลต่างชาติที่ใช้ในการประเมินเทียบ

มาตรา 25 ในกรณีที่เลิกกิจการ บุคคลผู้ซึ่งนำเงินทุนจากต่างชาติเข้ามาสามารถถอนเงินทุนจากต่างชาติ โดยมีสิทธิจะถอนตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการและภายในเวลาที่กำหนด

หมวด 13

สิทธิในการโอนเงินตราสกุลต่างชาติ

มาตรา 26 รายการที่สามารถโอนผ่านธนาคารที่กำหนดโดยคณะกรรมการตามเงินตราสกุลต่างชาติที่เกี่ยวข้องตามอัตราที่ใช้อยู่ได้แก่

- (ก) เงินตราสกุลต่างชาติของบุคคลผู้นำเข้าเงินทุนต่างชาติ
- (ข) เงินตราสกุลต่างชาติซึ่งคณะกรรมการอนุญาตให้เบิกถอนโดยบุคคลผู้นำเข้าเงินทุนต่างชาติ
- (ค) กำไรสุทธิหลังจากหักภาษีต่าง ๆ ทั้งหมดและทุนสำรองตามกำหนดจากกำไรประจำปีของผู้นำเข้าเงินทุนต่างชาติ
- (ง) ส่วนคงเหลือตามกฎหมายจากค่าจ้างและเงินได้อื่นตามกฎหมาย หลังจากชำระภาษีและหลังจากหักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ได้แก่ ค่าครองชีพสำหรับบุคคลและครอบครัว สำหรับบุคคลากรต่างชาติที่เข้ามาปฏิบัติงานในประเทศ

หมวด 14

เรื่องเกี่ยวกับเงินตราสกุลต่างประเทศ

มาตรา 27 กิจการธุรกิจจะเปิดบัญชีเงินตราสกุลต่างประเทศตามประเภทสกุลเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารยอมรับ และเปิดบัญชีเงินจำกัดกับธนาคารที่กำหนดโดยคณะกรรมการ และใช้บัญชีดำเนินธุรกรรมทางการเงินสำหรับกิจการธุรกิจของตน

มาตรา 28 ชาวต่างชาติที่ทำงานในกิจการธุรกิจต้องเปิดบัญชีเงินตราสกุลต่างประเทศและบัญชีเงินจำกัดกับธนาคารที่กำหนดโดยคณะกรรมการ

หมวด 15

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 29 คณะกรรมการจะประชุมกันในลักษณะที่กำหนดไว้

มาตรา 30 การตัดสินใจของคณะกรรมการตามอำนาจในกฎหมายนี้ถือเป็นที่สุด

มาตรา 31 ห้ามมิให้ดำเนินคดี ฟ้องร้องหรือวิธีพิจารณาอื่นใดต่อกรรมการของคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคล หรือข้าราชการสำหรับการกระทำโดยสุจริตตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้

มาตรา 32 เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ รัฐบาลจะกำหนดวิธีการตามความจำเป็น และ คณะกรรมการอาจออกกฎหรือคำสั่งต่าง ๆ ตามความจำเป็น

(ลงนาม) ซอหม่อง

นายพล

ประธาน

สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ

ภาคผนวก ข

วิธีการที่เกี่ยวกับกฎหมายการลงทุนจากต่างชาติแห่ง
สหภาพพม่า 7 ธันวาคม 1988 (พ.ศ.2531)

ข้อจำกัด

คำแปลนี้เพื่อใช้เป็นการส่วนตัวเท่านั้น มิใช่เป็นการตีความหรือแปลเพื่อใช้อย่างเป็นทางการ ตั๋วบทกฎหมายที่ใช้บังคับจริงเป็นภาษาพม่าและได้มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วชั้นหนึ่ง คำแปลภาษาไทยนี้เป็นแปลจากตั๋วบทกฎหมายภาษาอังกฤษ

แปลโดย นายศิริพงษ์ กัลยาณรุจ

รัฐบาลสหภาพพม่า

ประกาศ เลขที่ 11/88

7 ธันวาคม 1988 (พ.ศ. 2531)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งกฎหมายการลงทุนจากต่างชาติแห่งประเทศพม่า รัฐบาลกำหนดวิธีการดังต่อไปนี้

หมวด 1

ชื่อและคำนิยาม

ข้อ 1. พินิจการนี้ให้มีชื่อว่าพินิจการเกี่ยวกับกฎหมายการลงทุนต่างชาติแห่งสหภาพพม่า

ข้อ 2. ถ้อยคำที่ระบุในพินิจการนี้มีความหมายเช่นเดียวกับถ้อยคำในกฎหมายการลงทุนต่างชาติแห่งสหภาพพม่า ถ้อยคำที่เพิ่มเติมมีดังต่อไปนี้

(ก) “กฎหมาย” ให้หมายความถึงกฎหมายการลงทุนต่างชาติแห่งสหภาพพม่า

(ข) “ฟอร์ม” ให้หมายความถึงแบบฟอร์มแนบท้ายพินิจการนี้

(จ) “กรรมการ” ให้หมายความถึงประธานกรรมการหรือกรรมการของคณะกรรมการการลงทุนต่างชาติแห่งสหภาพพม่า

หมวด 2

การก่อตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 3 คณะกรรมการให้ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

(ก) รัฐมนตรี กระทรวงวางแผนและการคลัง	ประธานกรรมการ
(ข) รัฐมนตรี กระทรวงการค้า	กรรมการ
(ค) รัฐมนตรี กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเลข 1	กรรมการ
(ง) รัฐมนตรี กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเลข 2	กรรมการ
(จ) รัฐมนตรี กระทรวงพลังงาน	กรรมการ
(ฉ) รัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและป่าไม้	กรรมการ
(ช) รัฐมนตรี กระทรวงคมนาคม	กรรมการ
(ซ) รัฐมนตรี กระทรวงเหมืองแร่	กรรมการ
(ณ) รัฐมนตรี กระทรวงโยธาธิการ	กรรมการ

(ญ) รัฐมนตรี กระทรวงการเลี้ยงสัตว์และการประมง

กรรมการ

(ฎ) รัฐมนตรี กระทรวงสหกรณ์

กรรมการ

ข้อ 4 ประธานกรรมการจะแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้เลขาธิการคณะกรรมการ

หมวด 3

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถทำได้

ข้อ 5 เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว คณะกรรมการจะตีพิมพ์รายการประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งการลงทุนต่างชาติสามารถทำได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องนี้คณะกรรมการจะให้คำตอบเมื่อมีการสอบถาม

หมวด 4

การยื่นเสนอโครงการลงทุน

ข้อ 6 ผู้เริ่มก่อการจะระบุรายการต่าง ๆ เหล่านี้ในการเสนอโครงการลงทุน

- (ค) ชื่อของผู้เริ่มก่อการ สัญชาติ สถานที่อยู่ สถานที่ประกอบการ สถานที่ก่อตั้งเป็นนิติบุคคล ประเภทธุรกิจ
- (ง) กรณีการลงทุนในรูปกิจการร่วมค้า ให้ระบุรายละเอียดตามข้อ (ก) ของบุคคลต่าง ๆ ที่จะเข้าร่วมในกิจการร่วมค้า
- (จ) หลักฐานประกอบตามข้อ (ก) หรือ (ข)
- (ฉ) หนังสือรับรองทางการค้าและการเงินของผู้เริ่มก่อการ หรือ บุคคลต่าง ๆ ที่ประสงค์จะเข้าร่วมในกิจการร่วมค้า
- (ช) รายละเอียดเกี่ยวกับกิจการการผลิตและบริการซึ่งจะลงทุน
- (ซ) ลักษณะองค์กรที่จะจัดตั้งเพื่อลงทุนในรัฐ
- (ฌ) กรณีจะจัดตั้งในลักษณะหุ้นส่วน ให้มีร่างสัญญาหุ้นส่วน สัดส่วนและจำนวนเงินทุนที่แต่ละหุ้นส่วนจะลงทุน สัดส่วนการแบ่งปันกำไร และ สิทธิและความรับผิดชอบของหุ้นส่วนทุกคน
- (ญ) กรณีจะจัดตั้งในลักษณะบริษัทจำกัด ร่างสัญญา ร่างหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท ประเภทหุ้น จำนวนหุ้นที่จะจองซื้อโดยผู้ถือหุ้น
- (ฎ) ชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ และ บุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นผู้บริหารองค์กรที่จะทำการลงทุนนั้น ๆ
- (ฏ) จำนวนทุนโดยรวมขององค์กรซึ่งจะเข้ามาลงทุน อัตราส่วนการลงทุนในประเทศและต่างชาติ จำนวนเงินทุนต่างชาติที่จะนำเข้ามาในรัฐ มูลค่าของทุนต่างชาติประเภทต่าง ๆ และ เวลาที่จะนำเข้าทุนต่างชาตินั้น ๆ

- (จ) เป้าหมายระยะเวลาการลงทุน ระยะเวลาการก่อสร้าง
- (ข) สถานที่แห่งหนึ่งหรือหลายแห่งในรัฐที่จะทำการลงทุน
- (ฅ) เทคนิคและระบบต่าง ๆ ที่จะใช้ในการผลิตและการขาย
- (ฉ) ประเภทและปริมาณพลังงานที่จะใช้
- (ค) จำนวนและมูลค่า ของเครื่องจักรหลัก เครื่องมือ วัตถุดิบ และวัสดุอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันที่จำเป็นต้องใช้ในช่วงระยะเวลาการก่อสร้าง
- (ด) ประเภท และขนาดของที่ดินที่จำเป็นต้องใช้
- (ถ) ปริมาณและมูลค่าการผลิตและบริการต่อปีของกิจการ
- (ท) เงินตราต่างประเทศที่ต้องใช้ต่อปีในการดำเนินธุรกิจ และประมาณการเงินตราต่างประเทศที่จะได้รับ
- (ธ) ปริมาณและมูลค่าสินค้าที่จะขายในประเทศ และส่งออกต่างประเทศต่อปี
- (น) จำนวน ประเภท และระยะเวลาของบุคคลากรในท้องถิ่น และจากต่างประเทศที่จำเป็นต้องใช้
- (บ) ความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐศาสตร์

ข้อ 7 คำขอที่ระบุรายละเอียดต่าง ๆ ข้างต้นให้ทำตามแบบฟอร์ม (1) แนบท้ายประกาศนี้ และลงนามต่อหน้าและยื่นโดยผู้เริ่มกิจการ นอกจากนั้นร่างสัญญาให้ยื่นพร้อมคำขอดังกล่าว

ข้อ 8 กรณีที่เป็นกิจการธุรกิจซึ่งเงินทุนต่างชาติทั้งหมดร้อยละร้อยจะนำเข้ามาลงทุนในรัฐ ผู้เริ่มกิจการต้องแนบร่างสัญญามาพร้อมคำขอเพื่อลงนามกับหน่วยงานที่จะกำหนดโดยกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

หมวด 5

การตรวจสอบคำขอ

ข้อ 9 คณะกรรมการจะตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางการเงิน ดังต่อไปนี้

- (ก) ในบางกรณีที่จำเป็น ตรวจสอบงบการเงินประจำปีรับรองโดยผู้สอบบัญชีของบุคคลที่จะนำเข้าเงินทุนต่างชาติ
- (ข) ให้ธนาคารการค้าต่างชาติสหภาพมาสอบถามธนาคารคู่ค้าต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพทางธุรกิจของบุคคลที่จะนำเข้าเงินทุนต่างชาติ
- (ค) เรียกเอกสารหลักฐานสนับสนุนและตรวจสอบทำนองเดียวกันว่าประชาชนซึ่งจะเข้าร่วมทุนมีเงินทุนเพียงพอหรือไม่

ข้อ 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมทางเศรษฐศาสตร์ ของกิจการที่จะมีการลงทุน คณะกรรมการจะตรวจสอบรายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) ประมาณการกำไรสุทธิต่อปี

- (ข) ประมาณการเงินตราต่างประเทศที่จะได้รับและเงินตราต่างประเทศที่ต้องใช้ต่อปี
- (ค) ระยะเวลาคืนเงินรายได้จากเงินตราต่างประเทศ
- (ง) โอกาสในการจ้างแรงงานใหม่ ๆ
- (จ) โอกาสในการเพิ่มรายได้ของชาติ
- (ฉ) สถานะตลาดในประเทศและต่างประเทศ
- (ช) ความจำเป็นสำหรับการบริโภคในประเทศ
- (ซ) โอกาสในการประหยัดเงินตราต่างประเทศ

ข้อ 11 คณะกรรมการอาจตั้งองค์คณะด้านเทคนิคตามความจำเป็นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเทคโนโลยี

ข้อ 12 คณะกรรมการต้องตรวจสอบคำขอซึ่งประกอบไปด้วยโครงการการลงทุนและร่างสัญญา หลังจากได้รับความเห็นจากกระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมวด 6

การออกใบอนุญาต

ข้อ 13 เมื่อคณะกรรมการอนุมัติโครงการการลงทุน ให้ออกใบอนุญาต ตามแบบฟอร์ม (2) ที่แนบท้ายประกาศนี้

หมวด 7

การหยุดธุรกิจก่อนครบกำหนด

ข้อ 14 เมื่อได้รับคำขอหยุดกิจการก่อนครบกำหนดสัญญาโดยความตกลงร่วมกัน คณะกรรมการอาจอนุญาตให้หยุดกิจการดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงและพิจารณาถึงความถูกต้องและความสมเหตุสมผลจากปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้

- (ก) กิจการขาดทุนอย่างมากและต่อเนื่อง
- (ข) การผิดสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
- (ค) เกิดเหตุสุดวิสัย
- (ง) ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของกิจการได้

หมวด 8

การทำประกัน

ข้อ 15 องค์การธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาต

- (ก) ต้องทำประกันตามประเภทต่าง ๆ กับบริษัทประกันภัยสหภาพพม่า

- (1) ประกันเครื่องจักร
(2) ประกันอัคคีภัย
(3) ประกันภัยทางทะเล
(4) ประกันอุบัติเหตุบุคคล
- (ข) อาจทำประกันตามประเภทต่าง ๆ กับบริษัทประกันภัยสหภาพพม่า ถ้าต้องการ
- (1) ประกันภัยทุกประเภทของผู้รับเหมา
(2) ประกันภัยทุกประเภทสำหรับการก่อสร้าง
(3) ประกันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
(4) ประกันภัยอื่น ๆ ซึ่งบริษัทประกันภัยสหภาพพม่ายอมรับ

ข้อ 16 ในการทำประกันนั้นต้องปรึกษาในรายละเอียดกับบริษัทประกันภัยสหภาพพม่า

หมวด 9

การแต่งตั้งบุคลากร

ข้อ 17 องค์กรธุรกิจซึ่งก่อตั้งตามใบอนุญาต ต้องให้บุคลากรมีสิทธิ ไม่น้อยกว่า สิทธิของ
คนทำงาน ที่ระบุในกฎหมายที่มีอยู่ของรัฐ

ข้อ 18 ในการอนุญาตแต่งตั้งผู้ชำนาญการพิเศษและช่างเทคนิคต่างชาติ คณะกรรมการต้อง
ดำเนินการดังนี้

- (ก) กำหนดประเภท จำนวนและระยะเวลาที่จำเป็นต้องมีผู้ชำนาญการพิเศษและช่างเทคนิค
ต่างชาตินั้น ๆ
- (ข) กรณีจำเป็น ให้ขอความเห็นรัฐมนตรีกระทรวงแรงงาน

ข้อ 19 หลังจากการปรึกษาหารือ กิจกรรมธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาตมีสิทธิที่จะกำหนดค่าจ้าง
และอัตราค่าแรงสำหรับแรงงานท้องถิ่นและผู้ชำนาญการพิเศษและช่างเทคนิคต่างชาติ โดยจะจ่ายเป็น
เงินจ้างหรือเงินตราสกุลต่างชาติ และเลิกจ้างบุคลากรนั้น ๆ ได้

ข้อ 20 กิจกรรมธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาตจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศเพื่อให้มั่นใจถึงความสามารถในงานและโอกาสที่จะได้รับแต่งตั้งให้สูงขึ้นของบุคลากรท้องถิ่น

หมวด 10

การยกเว้นและการลดหย่อนภาษี

ข้อ 21 คณะกรรมการอาจยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีต่าง ๆ ได้โดยคณะกรรมการเอง หรือโดย

การร้องขอของผู้เริ่มก่อการหรือผู้ลงทุน ในการยกเว้นหรือลดหย่อนต้องระบุประเภทภาษี และต้องระบุระยะเวลาด้วย สำหรับกรณีที่มีการกำหนดอัตราค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ ให้ระบุอัตราค่าเสื่อมราคาด้วย

ข้อ 22 เมื่อได้รับคำขอ และหลังจากที่ได้มีการตรวจสอบแล้ว คณะกรรมการอาจอนุมัติยกเว้นหรือลดหย่อนและระยะเวลาดังกล่าวตามที่เห็นสมควร การยกเว้นหรือลดหย่อนดังกล่าวจะแจ้งให้ผู้เริ่มก่อการหรือผู้ลงทุน และ กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ 23 ในการอนุญาตให้หักค่าใช้จ่ายสำหรับการวิจัยและพัฒนาของกิจการจากรายได้พึงประเมิน ส่วนที่หักได้นั้นต้องเป็นส่วนของงานวิจัยและพัฒนาที่ไม่สามารถทำเองได้โดยกระทรวงและหน่วยงานของรัฐ

หมวด 11

การประเมินมูลค่าและการจดทะเบียนเงินลงทุนต่างชาติ

ข้อ 24 ในการประเมินมูลค่าเงินลงทุนต่างชาติเป็นเงินจำกัดสำหรับจดทะเบียนโดยคณะกรรมการนั้น ต้องดำเนินการดังนี้

- (ก) ต้องดำเนินการให้มีการนำเงินตราสกุลต่างชาติประเภทที่ธนาคารการค้าต่างชาติสหภาพพม่ายอมรับได้ และ ประเมินมูลค่าตามอัตราแลกเปลี่ยนเป็นทางการที่ใช้อยู่
- (ข) ต้องดำเนินการให้มูลค่าประเภทเงินลงทุนต่างชาติ ที่ไม่เป็นเงินตราสกุลต่างชาติ นอกเหนือจากที่ธนาคารการค้าต่างชาติสหภาพพม่ายอมรับ และ ตรวจสอบว่าเงินตราสกุลต่างชาติที่ระบุเหมาะสมหรือไม่ และ ประเมินมูลค่าตามอัตราแลกเปลี่ยนเป็นทางการที่ใช้อยู่

ข้อ 25 คณะกรรมการจะจดทะเบียนประเภทของเงินลงทุนต่างชาติที่นำกลับไปลงทุนใหม่ เป็นเงินจำกัด และประเภทเงินตราสกุลต่างชาติอื่นซึ่งยอมรับโดยธนาคารการค้าต่างชาติพม่า

หมวด 12

สิทธิในการโอนเงินตราสกุลต่างประเทศ

ข้อ 26 เงินตราสกุลต่างชาติที่สามารถโอนไปต่างประเทศตามมาตรา 26 ของกฎหมายต้องโอนผ่านธนาคารการค้าต่างชาติสหภาพพม่า

ข้อ 27 ในการกำหนดตัดสินกำไรสุทธิที่สามารถโอนไปต่างประเทศได้ เงินทุนเหล่านี้จะต้องหัก

ออกก่อน

- (ก) เงินโบนัสลูกจ้าง
- (ข) เงินที่ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- (ค) เงินกองทุนสวัสดิการและสังคมของลูกจ้าง
- (ง) เงินกองทุนพัฒนากิจการ
- (จ) เงินกองทุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องสำรองตามประเพณีทางการพาณิชย์

ข้อ 28 ในการหักค่าใช้จ่ายการดำรงชีพของบุคคลต่างชาติและครอบครัวนั้น ธนาคารการค้าต่างชาติดิสภาพพม่าจะตรวจสอบโดยมีหลักดังนี้

- (ก) ค่าที่พัก
- (ข) ค่าอาหาร
- (ค) ค่าจ้างและค่าแรงงานที่จ่ายให้ลูกจ้างผู้รับใช้เช่น คนงานบ้าน พ่อครัว และคนขับรถ
- (ง) ค่าใช้จ่ายในบ้าน ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

หมวด 13

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินตราสกุลต่างชาติ

ข้อ 29 กิจการธุรกิจซึ่งก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาตต้องเปิดบัญชีเงินตราสกุลต่างชาติและเงินจำกัดกับธนาคารการค้าต่างชาติดิสภาพพม่า เพื่อดำเนินธุรกรรมทางการเงิน เช่น การฝาก การถอน การโอน เงินตราสกุลต่างชาติและเงินจำกัดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

ข้อ 30 ชาวต่างชาติที่ทำงานในกิจการธุรกิจต้องเปิดบัญชีเงินตราสกุลต่างประเทศและเงินจำกัดกับธนาคารการค้าต่างชาติดิสภาพพม่า

หมวด 14

การประชุมต่าง ๆ

ข้อ 31 คณะกรรมการจะประชุมอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง

ข้อ 32 ประธานคณะกรรมการจะเป็นประธานในที่ประชุม กรณีประธานกรรมการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ประธานกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นประธานในที่ประชุมได้

ข้อ 33 กรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามจึงครบเป็นองค์ประชุม

ข้อ 34 มติกรรมการให้ใช้เสียงส่วนมากของกรรมการที่มาประชุม

ข้อ 35 คณะกรรมการอาจเชิญบุคคลอื่นใดที่เห็นว่าจำเป็นเข้าที่ประชุมด้วยได้

โดยคำสั่งของ

(ลงนาม) หม่อง โก
เลขาธิการรัฐบาลแห่งสหภาพพม่า

ภาคผนวก ค

**TYPES OF ECONOMIC ACTIVITIES
ALLOWED FOR FOREIGN INVESTMENT**

THE UNION OF MYANMAR FOREIGN INVESTMENT COMMISSION

TYPES OF ECONOMIC ACTIVITIES
ALLOWED FOR FOREIGN INVESTMENT

The Union of Myanmar foreign Investment Commission

Notification No. I/89

11th Waning Day of Kason, 1351 B.E. (30 TH May, 1989)

Subject: Types of economics activities allowed for foreign investment

The Union of Myanmar; Foreign Investment Commission in exercise of the powers conferred under Chapter III, paragraph 5 of the Procedures Relating to the Union of Myanmar Foreign Investment Law, and with the approval the Government, announces the following list pf economic activities in which foreign investment may be made:-

List of Economic Activities

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)		(2)
1 Agriculture		
	1	Cultivating, producing, processing and marketing of seasonal agricultural crops (including tapioca and tobacco).
	2	Establishing of plantations, (including medicinal plants, coffee, tea, palm oil, horticulture, etc.) and producing, processing and marketing of their produce.
2 Livestock and Fishery		
	1	Livestock breeding, processing, canning and marketing of livestock and its products (including pig breeding and pork processing, etc.)
	2	Production and marketing of animal feeds, additives, supplements and veterinary medicines.
	3	Breeding, fishing, processing, and marketing of fresh, water and marine fish, prawns and other aquatic organisms including fish fry, fingerlings, post larvae of shrimp, but not including breeding and production of fish and prawns in fisheries which have been reserved for research by the Government.
	4	Production, processing, marketing of all kinds of fish feeds.
3 Forestry		
	1	Production and marketing of basic construction materials, furniture, parquet etc., using teak extracted and sold by the State-owned economic organizations. (To be carried out jointly with the State-owned economic organizations.)
	2	Production and marketing of carvings and handicrafts made of teak that has been extracted and sold by State-owned economic organizations engaged in the extraction and marketing of the same.
	3	Production, processing and marketing of hardwoods (other than teak), bamboo, cane/rattan and other forest produce.
	4	Production and marketing of construction material, furniture and other products using hardwoods (other than teak), bamboo, cane/rattan and other forest produce.

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)		(2)
4 Mining		
	1	Exploration, exploitation, production and marketing of non-metallic industrial minerals, such as coal, limestone, gypsum, etc.
	2	Marble quarrying and production and marketing of marble blocks and slabs.
	3	Carrying out other quarrying industries and marketing of products there of.
5 Industry		
		(1) Foodstuff
	1	manufacturing and marketing of bakery products including biscuits, wafers, noodles,
	2	macaroni, spaghetti, etc.
	3	Manufacturing and marketing of all kinds of confectionery including those of
	4	sweets, cocoa, and chocolate.
	5	Preserving, manufacturing, canning and marketing of other food products.
	6	Processing, manufacturing and marketing of oil and fats from vegetables,
	7	animals and other substances.
		Manufacturing and marketing of soft beverages, aerated and non-aerated products.
		Manufacturing and marketing of malt and malt liquors and other brewery products.
		Distilling, blending, rectifying, bottling and marketing of all kinds of spirits, beverages and non-beverages.
		(2) Textile
	1	Combing, spinning, weaving, finishing and marketing of textile materials of cotton, jute, silk, wool, synthetic fibres, mixed fibres and other fibres of all kinds.
	2	Manufacturing and marketing of made up apparel of all kinds including knitwear.
	3	Manufacturing and marketing of made up apparel materials of all kinds including towels. linens of all kinds, rugs and carpets.
	4	Manufacturing and marketing of cordage, rope and twine of all kinds.
		(3) Personal Goods
		Manufacturing and marketing of soap of all kinds, dentifrices, cosmetics, perfume and toilet preparations.

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)		(2)
		Manufacturing and marketing of all kinds of personal goods not elsewhere specified, including umbrella, safety matches, etc. (4) Household goods Manufacturing and Marketing of household goods such as textiles, glass, plastic, melamine, metal products, ceramic and earthenware. Manufacturing and marketing of radios, transistors, television receives, videos, etc. Manufacturing and marketing of electrical fittings and fixtures, electric lamps, bulbs and tubes, etc.
		(5) Leather Products and the Likes
	1	Processing of hides, skins and leathers of all kinds, excluding synthetic leathers, and manufacturing and marketing thereof, including footwears, handbags, etc.
	2	Processing of synthetic and artificial leather and manufacturing and marketing there of, including footwears, handbags, etc.
	3	Processing and marketing of furs and skins not elsewhere specified.
		(6) Transport Equipment
	1	Manufacturing and marketing of bicycles, tricycles, and other cycles of all kinds, component parts and accessories.
	2	Manufacturing and marketing of scooters, motor cycles, mopeds, etc., component parts and accessories.
	3	Manufacturing and marketing of motorcars, buses, trucks, vans, wagons, component parts and accessories.
	4	Manufacturing and marketing of tractors of all kinds, ambulances, fire engines, dump trucks, bowzers and other occupational motor vehicles, component parts and accessories.
	5	Manufacturing and marketing of tyres, tubes and flaps for all kinds of vehicles and other purposes.
		(7) Building Materials
	1	Manufacturing and marketing of bricks, tiles, floor tiles and wall tiles, refractory bricks, etc.
	2	Manufacturing and marketing of asbestos building materials of all kinds
	3	Manufacturing and marketing of cement of all kinds, cement products, lime,

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)		(2)
	4	plaster and related manufactures. Manufacturing and marketing of prestressed concrete pipe, plant and other concrete products.
	5	Manufacturing and marketing of all kinds of glass and glass products.
		(8) Pulp and Paper
	1	Manufacturing and marketing of pulp of all kinds, paper and paper board of all kinds including newsprint.
	2	Manufacturing and marketing of paper, paper board including carbon paper, waxed paper, toilet paper, etc.
		(9) Chemicals, Chemical Products and Pharmaceuticals
	1	Manufacturing and marketing of all kinds of basic chemicals, organic and inorganic including caustic soda, chlorine, stearic acid, etc.
	2	Manufacturing and marketing of paper, paper board including carbon paper, waxed paper, toilet paper, etc.
	3	Manufacturing and marketing of all kinds of plastic wares.
	4	Manufacturing and marketing of chemical products, such as paint, varnishes, dyes, thinner and lacquers, etc.
	5	Manufacturing and marketing of industrial chemical gases including compressed, liquefied and solid forms.
	6	Manufacturing and marketing of ice in all forms.
	7	Manufacturing and marketing of medicine, pharmaceuticals and drugs, etc.
	8	Manufacturing and marketing of insecticides, pesticides, etc.
	9	Manufacturing and marketing of rubber products.
	10	Recycling of chemicals, plastic wastes and others, and marketing.
		(10) Iron and Steel
	1	Manufacturing and marketing of iron and steel products, using iron and steel purchased from State-owned economic organizations or from abroad.
	2	Manufacturing and marketing of basic iron and steel products using iron and steel purchased from State-owned economic organization or from abroad.
	3	Manufacturing and marketing of basic non-ferrous metal products of all kinds using metals purchased from State-owned economic organization or from

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)		(2)
	4	abroad. Manufacturing and marketing of pre – fabricated and structural products of all kinds including construction and building parts.
		(11) Machinery and Plant
	1	Manufacturing and marketing of all kinds of agricultural machinery and agricultural machinery and agricultural equipment.
	2	Manufacturing and marketing of all kinds of machinery and equipment used for extraction of timber.
	3	Manufacturing and marketing of all kinds of mining machinery and equipment.
	4	Manufacturing and marketing of all kinds of mining machinery and equipment for other industrial purposes including wood-based industries.
	5	Manufacturing and marketing of scientific, medical, surgical, optical and all other professional machinery, equipment and accessories.
	6	Manufacturing and marketing of machinery, equipment and accessories required for the production and distribution of electricity including cable, switches, transformer, generator, battery, etc.
	7	Manufacturing of machinery, equipment and accessories required for all kinds of telecommunication including wireless sets, telephone, etc. and marketing under the permission of the Government.
	8	Manufacturing and marketing of pumps of all kinds.
	9	Manufacturing and marketing of all kinds of machinery and equipment not elsewhere specified, including piston, piston rings, injection pump and nozzles, casting parts, forging parts, pressure vessel, etc.
	10	Manufacture of small plants.
	11	Manufacturing and marketing of all kinds of machine tools.
	12	Manufacturing and marketing of all kinds of cables, ropes, twine, chain and similar products.
	13	Manufacturing and marketing of cinematographic and photographic films, cassette and video tapes and related electronic and electrical products.
	14	Manufacturing and marketing of clocks and watches of all kinds.
	15	Manufacturing and marketing of fountain pens, ball pens, pencils, and similar

Sr. no		Type of Economic Activities
(1)	(2)	
	16	writing gears. Manufacturing and marketing of all kinds of toys, machical and non-mechanical.
	17	Manufacturing and marketing of machinery and equipment not elsewhere specified.
6 Construction		
	1	Construction enterprises undertaking domestic and overseas construction works.
	2	Installation of machinery plants and equipment and provision of trial and test run service.
7 Transport and Communications		
	1	Road transport and vehicles repair services.
	2	Inland water transport services.
	3	Dockyard services.
	4	Shipping agency services.
8 Trade		
	1	Hotels and Tourist Industries.
9 Economic activities to which the State-owned Economic Enterprises Law applies		
	1	Economic activities mentioned in section 3 of the State-owned Economic Enterprises Law, provided permission has been obtained under section 4 of the said Law.

Note: If proposals of economic activities not specified in the above mentioned list are submitted, they will be considered individually by the Union of Myanmar Foreign Investment Commission.

By Order,

(Khine Khine)

Secretary,

The Union of Myanmar

Foreign Investment Commission.

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างคำขอการลงทุนจากชาวต่างประเทศ

SAMPLE APPLICATION FORM FOR FOREIGN INVESTMENT

Proposal of the Promoter to make Foreign Investment in the Union of Myanmar

To

The Chairman,

The Union of Myanmar Foreign Investment Commission,

Yangon,

The Union of Myanmar.

Reference No.

Date

I wish to make investment in the Union of Myanmar in accordance with the Union of Myanmar Foreign Investment Law, and I herewith apply for permission furnishing the following particulars-

1. Promoter's-

- (a) Name
- (b) Father's name
- (c) National registration No.
- (d) Citizenship
- (e) Address
- (f) Name of principle organization
- (g) Type of business
- (h) Place of organization
- (i) Place of incorporation

2. If investment is to be made by joint-venture, the particulars of the persons wishing to participate in the joint-venture with the promoter-

- (a) Name
- (b) Father's name
- (c) National registration No.
- (d) Citizenship
- (e) Address
- (f) Name of principle organization
- (g) Type of business
- (h) Place of organization
- (i) Place of incorporation

3. Type of business in which investment is to be made-
- (a) Production
- (b) Services
- (to indicate name of goods or type of services)
4. Form of economic organization-
- (a) Sole Proprietorship
- (b) Partnership
- (c) Limited Company
- (to enclose the list of the name, citizenship, address and designation of the executives of the organization, indicating the local and foreign capital ratio)
5. If the organization is in the form of a partnership-
- (a) Capital ratio and amount to be contributed by the partners
- (b) Profit sharing ratio
- (c) Rights and liabilities of partners
6. If the organization is in the form of a limited company-
- (a) Authorised capital
- (b) Types of shares
- (c) Share capital to be subscribed by the shareholders
7. Particulars relating to the organization in which investment is to be made-
- (a) Amount of capital-
	Kyat
(1) Amount of local capital to be contributed	
(2) Amount of foreign capital to be brought in	
Total -	
- (b) Amount of foreign capital to be brought in-
	Kyat
(1) Foreign currency	
(2) Others	

Total -

(c) Period for bringing in items mentioned in sub-paragraph (b)

.....

(d) Proposed duration of investment

(e) Construction period

(f) Commencement of construction

8. Particulars relating to the proposed economic organization-

(a) Type of business

(to indicate production/services etc.)

(b) Proposed place(s) at which investment is to be made

.....

(c) Technique of operation

(d) Annual fuel requirement

(to indicate type/quantity)

(e) Annual electricity requirement

(f) Annual water requirement

(to indicate daily requirement, if any)

(g) Annual equipment/raw materials requirement

(to enclose a list of type/quantity/value)

(h) Building requirement

(i) Type of land and area requirement

(j) Goods to be produced/services to be rendered

(to indicate name, type, annual estimated quantity and value of the goods/services)

(k) System of sales

9. Details of foreign capital to be brought in-

Foreign Estimated Kyat

Currency Equivalent

(a) Foreign currency

.....

(type and amount)

(b) Value of machineries, equipment etc.

.....

(to enclose detail statement)

(c) Value of raw materials and other

.....

similar materials

(d) Value of rights which can be evaluated, such as licence, trade mark, patent rights	
(e) Value of technical know-how	

Total	_____

10. Details of local capital to be contributed -

	Kyat
(a) Amount of cash	
(b) Value of machineries and equipment (to enclose detail statement)	
(c) Buildings/Land	
(d) Value of furniture and office equipment (to enclose detail statement)	
(e) Value of raw materials (to enclose detail statement)	

Total -	_____

11. Particulars relating to annual production/services-

	Foreign Estimated Kyat Currency Equivalent
(a) Type and value of foreign exchange required	
(b) Amount of foreign exchange to be received	
(c) Amount of working capital requirement in Kyat	
(d) Value of exportable goods/services	
(e) Value of annual local sale of goods /services	

12. List of personnel required for the proposed economic organization-

(a) Local personnel required-

Serial No.	Type of personnel	Number
------------	-------------------	--------

.....

.....

(b) Foreign experts and technicians required-

Serial No.	Type of expertise	Number	Proposed period of employment
------------	-------------------	--------	-------------------------------

.....

13. Particulars relating to economic justification-

Foreign Estimated Kyat

Currency Equivalent

(a) Annual income

.....

(b) Annual expenditure

.....

(c) Annual net profit

.....

(d) Yearly investments

.....

(e) Recoupment period

.....

(f) Other benefits

.....

(to enclose detail calculations)

(g) To mention prospects of new employment opportunities/local and foreign market conditions/foreign exchange savings

.....

14. Supporting documents for the proposal-

The following documents are attached for the proposed investment-

(a) Draft contract;

(b) References for business and financial standing;

(c) Drafts of Memorandum of Association and Articles of Association.

Signature

Name

Designation